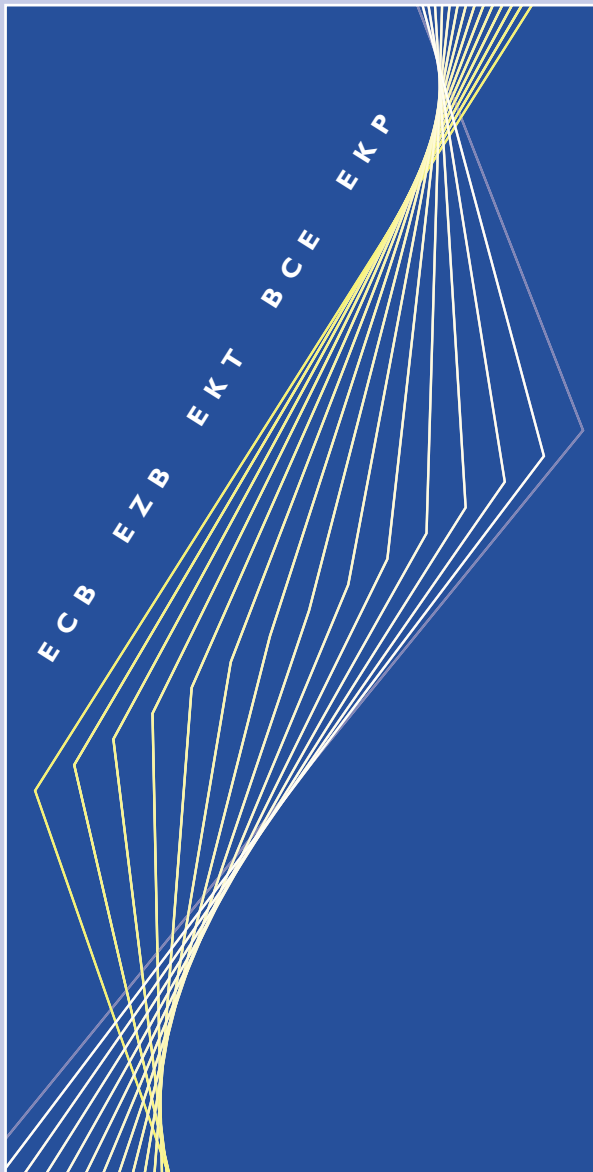




ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ



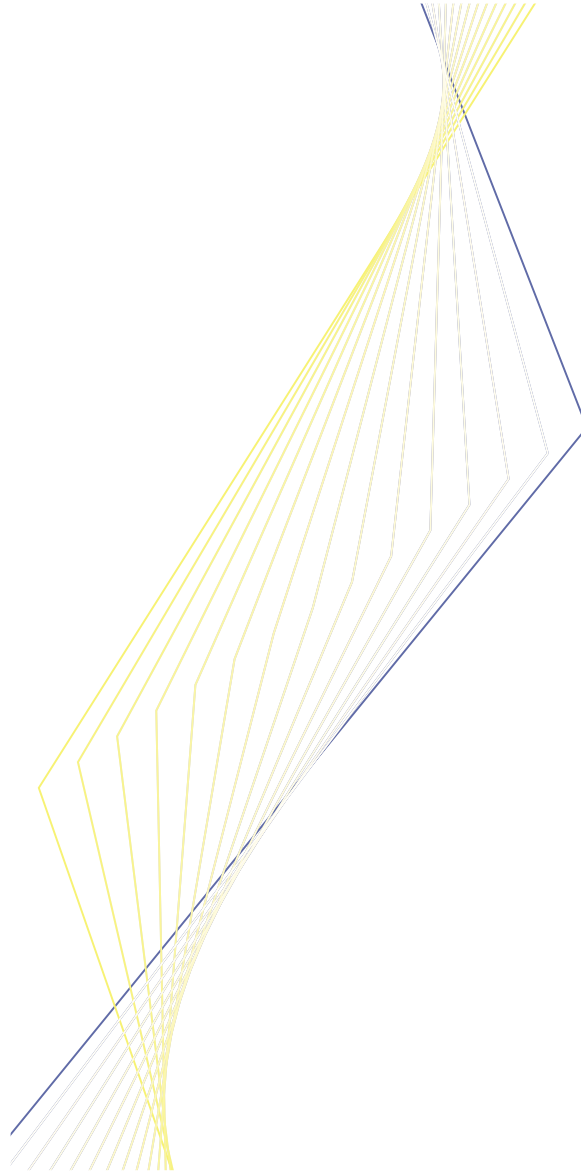
## Η ΕΝΙΑΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα  
και τις διαδικασίες νομισματικής  
πολιτικής του Ευρωσυστήματος

Απρίλιος 2002



**ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**



**Η ΕΝΙΑΙΑ  
ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ  
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ  
ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ**

**Γενική τεκμηρίωση για τα μέσα  
και τις διαδικασίες νομισματικής  
πολιτικής του Ευρωσυστήματος**

**Απρίλιος 2002**

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2002

<b>Διεύθυνση</b>	<b>Kaiserstraße 29</b>
	<b>D-60311 Frankfurt am Main</b>
<b>Ταχυδρομική θυρίδα</b>	<b>Postfach 16 03 19</b>
	<b>D-60066 Frankfurt am Main</b>
<b>Τηλέφωνο</b>	<b>+49 69 1344 0</b>
<b>Ιστοσελίδα</b>	<b><a href="http://www.ecb.int">http://www.ecb.int</a></b>
<b>Φαξ</b>	<b>+49 69 1344 6000</b>
<b>Τέλεξ</b>	<b>411 144 ecb d</b>

*Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η φωτοτυπική αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.*

Τελευταία ενημέρωση: Μάρτιος 2002.

Οι διατάξεις της παρούσας έκδοσης τίθενται σε ισχύ από 7 Ιουλίου 2002.

ISBN 92-9181-275-7

# Περιεχόμενα

<b>Εισαγωγή</b>	<b>I</b>
-----------------	----------

---

## Κεφάλαιο I

<b>I Επισκόπηση του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής</b>	<b>4</b>
1.1 Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών	4
1.2 Σκοποί του Ευρωσυστήματος	4
1.3 Τα μέσα άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	4
1.3.1 Πράξεις ανοικτής αγοράς	4
1.3.2 Πάγιες διευκολύνσεις	6
1.3.3 Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά	6
1.4 Αντισυμβαλλόμενοι	6
1.5 Περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια	7
1.6 Τροποποιήσεις του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής	7

---

## Κεφάλαιο 2

<b>2 Αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι</b>	<b>10</b>
2.1 Γενικά κριτήρια καταλληλότητας	10
2.2 Επιλογή αντισυμβαλλομένων για τις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις	10
2.3 Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους	11
2.4 Αναστολή ή αποκλεισμός για προληπτικούς λόγους	12

---

## Κεφάλαιο 3

<b>3 Πράξεις ανοικτής αγοράς</b>	<b>14</b>
3.1 Αντιστρεπτές πράξεις	14
3.1.1 Γενικά	14
3.1.2 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	15
3.1.3 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	15
3.1.4 Αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	16
3.1.5 Διαρθρωτικές αντιστρεπτές πράξεις	16
3.2 Οριστικές πράξεις	17
3.3 Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ	18
3.4 Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	19
3.5 Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας	20

---

## Κεφάλαιο 4

<b>4 Πάγιες διευκολύνσεις</b>	<b>24</b>
4.1 Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	24
4.2 Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	25

## Κεφάλαιο 5

<b>5 Διαδικασίες</b>	28
5.1 Διαδικασίες δημοπρασίας	28
5.1.1 Γενικά	28
5.1.2 Ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών	30
5.1.3 Ανακοίνωση των δημοπρασιών	31
5.1.4 Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων	32
5.1.5 Διαδικασίες κατανομής	33
5.1.6 Ανακοίνωση αποτελέσματος δημοπρασίας	37
5.2 Διαδικασίες για τις διμερείς πράξεις	37
5.3 Διαδικασίες διακανονισμού	39
5.3.1 Γενικά	39
5.3.2 Διακανονισμός πράξεων ανοικτής αγοράς	39
5.3.3 Διαδικασίες τέλους ημέρας	40

---

## Κεφάλαιο 6

<b>6 Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία</b>	42
6.1 Γενικά	42
6.2 Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας	43
6.3 Περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας	45
6.4 Μέτρα ελέγχου κινδύνων	48
6.4.1 Αρχικά περιθώρια	48
6.4.2 Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας	48
6.4.3 Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας	53
6.5 Αρχές αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια	54
6.6 Διασυννοριακή χρήση των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων	55
6.6.1 Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών	56
6.6.2 Διασυννοριακές συνδέσεις	57

---

## Κεφάλαιο 7

<b>7 Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά</b>	60
7.1 Γενικά	60
7.2 Ιδρύματα που υπόκεινται στα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά	60
7.3 Καθορισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	61
7.4 Τήρηση υποχρεωτικών αποθεματικών	64
7.5 Υποβολή πληροφοριών και επαλήθευση της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	65
7.6 Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών	65

## Παραρτήματα

1	Παραδείγματα πράξεων και διαδικασιών νομισματικής πολιτικής	69
2	Γλωσσάριο	84
3	Επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής	97
4	Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τα νομισματικά και τραπεζικά στατιστικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας	98
5	Οι ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος	106
6	Διαδικασίες και κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους	107

## Διαγράμματα, πίνακες και πλαίσια

### Διαγράμματα

1	Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών	29
2	Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των έκτακτων δημοπρασιών	29
3	Το σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών	56
4	Συνδέσεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων	58

### Πίνακες

1	Πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	8
2	Συνήθεις ημερομηνίες συναλλαγής για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	30
3	Συνήθεις ημερομηνίες διακανονισμού των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος	39
4	Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος	46

### Πλαίσια

1	Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ	18
2	Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	19
3	Φάσεις των διαδικασιών δημοπρασίας	28
4	Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου	33
5	Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ	34
6	Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου	35
7	Μέτρα ελέγχου κινδύνων	49
8	Επίπεδα περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται στα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας	50
9	Υπολογισμός αρχικών περιθωρίων και περικοπών αποτίμησης	51
10	Επίπεδα περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται στα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας	52
11	Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών	62
12	Υπολογισμός των τόκων επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών	65

## Συντομογραφίες

AKX	Αμοιβαία κεφάλαια χρηματαγοράς
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕθνΚΤ	Εθνική κεντρική τράπεζα
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ISIN	Διεθνής κωδικός αναγνώρισης τίτλων
ΚΑΤ	Κεντρικό αποθετήριο τίτλων
ΝΕ	Νομισματική Ένωση
ΝΧΙ	Νομισματικό Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΟΣΕΚΑ	Οργανισμός συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες
ΠΙ	Πιστωτικά ιδρύματα
ΣΑΚΤ	Σύστημα ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών
ΣΔΣΧ	Σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο
ΣΔΤ	Σύστημα διακανονισμού τίτλων
Strip	Ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο
TARGET	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο
ΤΚΕ	Τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου
ΤΧ	Τίτλοι χρηματαγοράς

## Εισαγωγή

Στο παρόν εγχειρίδιο παρουσιάζεται το λειτουργικό πλαίσιο το οποίο επελέγη από το Ευρωσύστημα\* για την ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ. Σκοπός του παρόντος, το οποίο αποτελεί τμήμα του νομικού πλαισίου του Ευρωσυστήματος που διέπει τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής, είναι να χρησιμεύσει ως “Γενική Τεκμηρίωση” για τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, με ειδικότερο στόχο να δώσει στους αντισυμβαλλομένους τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Η “Γενική Τεκμηρίωση” αυτή καθαυτή ούτε δημιουργεί δικαιώματα υπέρ των αντισυμβαλλομένων ούτε τους επιβάλλει υποχρεώσεις. Η έννομη σχέση μεταξύ του Ευρωσυστήματος και των αντισυμβαλλομένων του διέπεται από τις σχετικές συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις.

Το εγχειρίδιο διαιρείται σε επτά κεφάλαια. Στο Κεφάλαιο 1 γίνεται επισκόπηση του λειτουργικού πλαισίου της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στο Κεφάλαιο 2 καθορίζονται τα κριτήρια επιλογής των αντισυμβαλλομένων που λαμβάνουν μέρος στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Στο Κεφάλαιο 3 περιγράφονται οι πράξεις ανοικτής αγοράς, ενώ στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζονται οι πάγιες διευκολύνσεις που

προσφέρονται στους αντισυμβαλλομένους. Στο Κεφάλαιο 5 καθορίζονται οι διαδικασίες που εφαρμόζονται κατά την εκτέλεση των πράξεων νομισματικής πολιτικής, ενώ στο Κεφάλαιο 6 καθορίζονται τα κριτήρια καταλληλότητας των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής. Στο Κεφάλαιο 7 παρουσιάζεται το σύστημα ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.

Τα παραρτήματα του παρόντος εγχειριδίου περιέχουν παραδείγματα πράξεων νομισματικής πολιτικής, γλωσσάριο, τα κριτήρια επιλογής των αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος, παρουσίαση του πλαισίου υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατάλογο των ιστοσελίδων του Ευρωσυστήματος, καθώς και περιγραφή των διαδικασιών που εφαρμόζονται και των κυρώσεων που επιβάλλονται στους αντισυμβαλλομένους σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους.

\* Το Γενικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συμφώνησε να χρησιμοποιεί τον όρο “Ευρωσύστημα” για να υποδηλώσει τη σύνθεση με την οποία το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών εκτελεί τα βασικά του καθήκοντα, δηλ. αφενός τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και αφετέρου την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.





# Κεφάλαιο I

**Επισκόπηση του πλαισίου άσκησης  
της νομισματικής πολιτικής**

## **I Επισκόπηση του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής**

### **I.1 Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών**

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).<sup>1</sup> Οι δραστηριότητες του ΕΣΚΤ ασκούνται σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Συνθήκη) και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Καταστατικό του ΕΣΚΤ). Το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ. Σε αυτό το πλαίσιο, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ είναι αρμόδιο για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή είναι εξουσιοδοτημένη να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική σύμφωνα με τις αποφάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου. Στο βαθμό που κρίνεται εφικτό και σκόπιμο και προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία, η ΕΚΤ προσφεύγει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες<sup>2</sup> για την εκτέλεση των πράξεων που εντάσσονται στα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. Οι πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εκτελούνται υπό ομοίομορφους όρους σε όλα τα κράτη-μέλη.<sup>3</sup>

### **I.2 Σκοποί του Ευρωσυστήματος**

Ο πρωταρχικός σκοπός του Ευρωσυστήματος είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, όπως ορίζεται στο Άρθρο 105 της Συνθήκης. Με επιφύλαξη του πρωταρχικού σκοπού της σταθερότητας των τιμών, το Ευρωσύστημα οφείλει να στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Κατά την επιδίωξη των σκοπών του, το Ευρωσύστημα οφείλει να ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων.

### **I.3 Τα μέσα άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος**

Για να επιτύχει τους σκοπούς του, το Ευρωσύστημα διαθέτει μία σειρά από μέσα νομισματικής πολιτικής. Διενεργεί πράξεις ανοικτής αγοράς, παρέχει πάγιες διευκολύνσεις και απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν ελάχιστα υποχρεωτικά αποθεματικά σε λογαριασμούς στο Ευρωσύστημα.

#### **I.3.1 Πράξεις ανοικτής αγοράς**

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και οι σκοποί τους είναι ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Το Ευρωσύστημα διαθέτει πέντε είδη μέσων για τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς. Το σπουδαιότερο μέσο είναι οι *αντιστρεπτέες πράξεις* (οι οποίες εφαρμόζονται βάσει συμφωνιών επαναγοράς ή δανείων έναντι ασφάλειας). Το Ευρωσύστημα δύναται ακόμη να χρησιμοποιεί *οριστικές πράξεις*, την *έκδοση πιστοποιητικών χρέους*, *πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων* και την *αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας*. Οι πράξεις ανοικτής αγοράς διενεργούνται με πρωτοβουλία της ΕΚΤ, η οποία αποφασίζει και με ποιο μέσο και υπό ποιους όρους και προϋποθέσεις θα εκτελεστούν. Μπορούν να εκτελούνται με τακτικές δημοπρασίες, με έκτακτες δημοπρασίες ή με διμερείς

<sup>1</sup> Σημειώνεται ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Συνθήκη) διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με το οικείο εθνικό δικαίο και ως εκ τούτου δεν συμμετέχουν στην άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

<sup>2</sup> Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως “εθνικές κεντρικές τράπεζες” νοούνται οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

<sup>3</sup> Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως “κράτος-μέλος” νοείται το κράτος-μέλος που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη Συνθήκη.

διαδικασίες.<sup>4</sup> Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις διαδικασίες τους, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται στις εξής τέσσερις κατηγορίες (βλ. και Πίνακα 1):

- Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης είναι τακτικές αντιστρεπτές πράξεις για την παροχή ρευστότητας, με συχνότητα μία φορά την εβδομάδα και διάρκεια συνήθως δύο εβδομάδων. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης αποτελούν βασικό άξονα για την επιδίωξη των σκοπών των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και παρέχουν το μεγαλύτερο μέρος της αναχρηματοδότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα.
- Οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης είναι αντιστρεπτές πράξεις για την παροχή ρευστότητας, με συχνότητα μία φορά το μήνα και διάρκεια τριών μηνών. Σκοπός των πράξεων αυτών, που διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών, είναι να παρέχουν στους αντισυμβαλλομένους πρόσθετη πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση. Με τις πράξεις αυτές το Ευρωσύστημα δεν αποσκοπεί, κατά κανόνα, να αποστείλει μηνύματα στην αγορά και ως εκ τούτου ενεργεί ως αποδέκτης τιμής ή επιτοκίου.
- Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας διενεργούνται εκτάκτως με σκοπό τη διαχείριση της κατάστασης της ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων, ιδίως για να εξομαλυνθούν οι επιπτώσεις στα επιτόκια που οφείλονται σε απροσδόκητες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται κυρίως ως αντιστρεπτές πράξεις, αλλά μπορούν να λάβουν τη μορφή οριστικών πράξεων, πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων και αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Τα μέσα και οι διαδικασίες που

εφαρμόζονται κατά τη διενέργεια των πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας προσαρμόζονται ανάλογα με το είδος της συναλλαγής και το συγκεκριμένο σκοπό που επιδιώκεται με τις πράξεις. Διενεργούνται συνήθως από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με έκτακτες δημοπρασίες ή με διμερείς διαδικασίες. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας θα μπορούν να διενεργούνται από την ίδια την ΕΚΤ.

- Επιπλέον, το Ευρωσύστημα μπορεί να διενεργεί διαρθρωτικές πράξεις μέσω της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους, μέσω αντιστρεπτών πράξεων και μέσω οριστικών πράξεων. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται όποτε η ΕΚΤ επιθυμεί να προσαρμόσει τη διαρθρωτική θέση του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα (είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα είτε εκτάκτως). Οι διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή αντιστρεπτών πράξεων ή μέσω της έκδοσης χρεογράφων διενεργούνται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω τακτικών δημοπρασιών. Οι διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή οριστικών πράξεων διενεργούνται μέσω διμερών διαδικασιών.

<sup>4</sup> Οι διάφορες διαδικασίες για τη διενέργεια πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος, δηλ. οι τακτικές δημοπρασίες, οι έκτακτες δημοπρασίες και οι διμερείς διαδικασίες, παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Κεφάλαιο 5. Για τις τακτικές δημοπρασίες μεσολαβεί μέγιστο διάστημα 24 ωρών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος της κατανομής. Δικαίωμα συμμετοχής στις τακτικές δημοπρασίες έχουν όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας που αναγράφονται στην Ενότητα 2.1. Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται εντός μιας ώρας. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέξει περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις έκτακτες δημοπρασίες. Ως “διμερείς διαδικασίες” νοούνται όλες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το Ευρωσύστημα διενεργεί συναλλαγή με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με ορισμένους αντισυμβαλλομένους χωρίς να προσφεύγει σε δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες περιλαμβάνουν πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίων ή μεσολαβητών της αγοράς.

### **1.3.2 Πάγιες διευκολύνσεις**

Σκοπός των πάγιων διευκολύνσεων είναι η παροχή και απορρόφηση ρευστότητας μέχρι την επόμενη εργάσιμη ημέρα (μίας ημέρας), η σηματοδότηση της γενικής κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής και η οριοθέτηση των επιτοκίων της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Στους αποδεκτούς αντισυμβαλλομένους παρέχονται, με δική τους πρωτοβουλία, δύο πάγιες διευκολύνσεις, εφόσον πληρούν ορισμένες λειτουργικές προϋποθέσεις πρόσβασης (βλ. και Πίνακα 1):

- Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης για να αποκτούν ρευστότητα διάρκειας μίας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Υπό κανονικές συνθήκες, η πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στη διευκόλυνση δεν υπόκειται σε πιστωτικά όρια ή σε άλλους περιορισμούς, εκτός από την υποχρέωση να παρέχουν ως ασφάλεια επαρκή περιουσιακά στοιχεία. Το επιτόκιο της πάγιας διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης συνήθως οριοθετεί προς τα άνω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας.
- Οι αντισυμβαλλόμενοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων προκειμένου να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Υπό κανονικές συνθήκες, η πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στη διευκόλυνση δεν υπόκειται σε όρια ως προς τα ποσά των καταθέσεων ή σε άλλους περιορισμούς. Το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων συνήθως οριοθετεί προς τα κάτω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας.

Οι πάγιες διευκολύνσεις παρέχονται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

### **1.3.3 Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά**

Το σύστημα ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών του Ευρωσυστήματος ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ και αποσκοπεί κυρίως στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς και στη δημιουργία (ή διεύρυνση) διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας. Τα υποχρεωτικά αποθεματικά κάθε ιδρύματος καθορίζονται με βάση ορισμένα στοιχεία του ισολογισμού του. Προκειμένου να επιτύχει τη σταθεροποίηση των επιτοκίων, το σύστημα υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος παρέχει στα ιδρύματα τη δυνατότητα να τηρούν τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά τους κατά μέσο όρο. Η συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών διαπιστώνεται με βάση το μέσο όρο των ποσών που τηρούνται ημερησίως κατά τη διάρκεια κάθε μηνιαίας περιόδου τήρησης. Επί των υποχρεωτικών αποθεματικών τα οποία τηρούν τα ιδρύματα καταβάλλεται τόκος, με το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

### **1.4 Αντισυμβαλλόμενοι**

Το πλαίσιο άσκησης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος διαμορφώνεται κατά τρόπο ώστε να μπορεί να συμμετέχει ευρύ φάσμα αντισυμβαλλομένων. Τα ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στις πάγιες διευκολύνσεις και συμμετοχής σε πράξεις ανοικτής αγοράς μέσω τακτικών δημοπρασιών. Το Ευρωσύστημα δύναται να επιλέξει έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Για τις οριστικές πράξεις δεν υπάρχουν a priori περιορισμοί του φάσματος των αντισυμβαλλομένων. Προκειμένου για πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που

διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, χρησιμοποιούνται φορείς που δραστηριοποιούνται στην αγορά συναλλάγματος. Η ομάδα των αντισυμβαλλομένων για τις πράξεις αυτές περιορίζεται στα ιδρύματα εκείνα της ζώνης του ευρώ που επιλέγονται από το Ευρωσύστημα για τις παρεμβάσεις του στην αγορά συναλλάγματος.

### **1.5 Περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια**

Σύμφωνα με το Άρθρο 18.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, όλες οι δανειοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος (δηλ. οι πράξεις παροχής ρευστότητας) πρέπει να βασίζονται σε επαρκή ασφάλεια. Το Ευρωσύστημα δέχεται ευρύ φάσμα περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια στις πράξεις που διενεργεί. Για εσωτερικούς κυρίως σκοπούς του Ευρωσυστήματος, τα περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να γίνουν δεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: σε περιουσιακά στοιχεία “πρώτης βαθμίδας” και σε αυτά της “δεύτερης βαθμίδας”. Η πρώτη βαθμίδα αποτελείται από διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα που πληρούν τα κοινά για όλη τη ζώνη του ευρώ κριτήρια καταλληλότητας τα οποία έχει καθορίσει η ΕΚΤ. Η δεύτερη βαθμίδα αποτελείται από πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία, διαπραγματεύσιμα και μη, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα και τα κριτήρια καταλληλότητας των οποίων καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και

υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ. Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο βαθμίδων όσον αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή την καταλληλότητά τους για τα διάφορα είδη πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (με τη μόνη διαφορά ότι κατά κανόνα τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας δεν χρησιμοποιούνται από το Ευρωσύστημα σε οριστικές πράξεις). Τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε διασυννοριακή βάση, μέσω του συστήματος ανταποκριτριών κεντρικών τραπεζών (ΣΑΚΤ) ή μέσω αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ των συστημάτων διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) της ΕΕ, ως ασφάλεια για πάσης φύσεως πιστώσεις που χορηγεί το Ευρωσύστημα.<sup>5</sup> Όλα τα περιουσιακά στοιχεία που είναι κατάλληλα για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως ασφάλεια για τη χορήγηση ενδοημερήσιας πίστωσης.

### **1.6 Τροποποιήσεις του πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής**

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έχει τη δυνατότητα, ανά πάσα στιγμή, να μεταβάλλει τα μέσα, τις προϋποθέσεις, τα κριτήρια και τις διαδικασίες για τη διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

<sup>5</sup> Βλ. Ενότητες 6.6.1 και 6.6.2.

**Πίνακας Ι****Πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος**

Πράξεις νομισματικής πολιτικής	Είδη συναλλαγών		Διάρκεια	Συχνότητα	Διαδικασία
	Παροχή ρευστότητας	Απορρόφηση ρευστότητας			
<b>Πράξεις ανοικτής αγοράς</b>					
<b>Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης</b>	• Αντιστρεπτές πράξεις	–	• Δύο εβδομάδες	• Εβδομαδιαία	• Τακτικές δημοπρασίες
<b>Πράξεις πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης</b>	• Αντιστρεπτές πράξεις	–	• Τρεις μήνες	• Μηνιαία	• Τακτικές δημοπρασίες
<b>Πράξεις ρύθμισης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας</b>	• Αντιστρεπτές πράξεις • Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	• Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων • Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας • Αντιστρεπτές πράξεις	• Μη τυποποιημένη	• Μη καθορισμένη	• Έκτακτες δημοπρασίες • Διμερείς διαδικασίες
	• Οριστικές αγορές	• Οριστικές πωλήσεις	–	• Μη καθορισμένη	• Διμερείς διαδικασίες
<b>Διαρθρωτικές πράξεις</b>	• Αντιστρεπτές πράξεις	• Έκδοση πιστοποιητικών χρέους	• Τυποποιημένη/μη τυποποιημένη	• Καθορισμένη και μη καθορισμένη	• Τακτικές δημοπρασίες
	• Οριστικές αγορές	• Οριστικές πωλήσεις	–	• Μη καθορισμένη	• Διμερείς διαδικασίες
<b>Πάγιες διευκολύνσεις</b>					
<b>Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης</b>	• Αντιστρεπτές πράξεις	–	• Μία ημέρα	• Πρόσβαση κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων	
<b>Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων</b>	–	• Καταθέσεις	• Μία ημέρα	• Πρόσβαση κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων	

## **Κεφάλαιο 2**

**Αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι**



## 2 Αποδεκτοί αντισυμβαλλόμενοι

### 2.1 Γενικά κριτήρια καταλληλότητας

Οι αντισυμβαλλόμενοι στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος πρέπει να πληρούν ορισμένα κριτήρια καταλληλότητας.<sup>1</sup> Τα κριτήρια αυτά ορίζονται κατά τρόπο ώστε να παρέχεται σε ευρύ φάσμα ιδρυμάτων πρόσβαση στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, να ενισχύεται η ίση μεταχείριση των ιδρυμάτων σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ και να εξασφαλίζεται ότι οι αντισυμβαλλόμενοι πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις από την άποψη της λειτουργίας τους και της προληπτικής εποπτείας:

- Μόνο τα ιδρύματα που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ μπορούν να επιλεγούν ως αντισυμβαλλόμενοι. Τα ιδρύματα που απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (βλ. Ενότητα 7.2) δεν μπορούν να επιλεγούν ως αντισυμβαλλόμενοι στις πάγιες διευκολύνσεις και τις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος.
- Οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να είναι οικονομικώς εύρωστοι. Πρέπει να υπόκεινται σε μία τουλάχιστον μορφή εναρμονισμένης σε επίπεδο ΕΕ/ΕΟΧ εποπτείας εκ μέρους εθνικών αρχών.<sup>2</sup> Μπορούν όμως να γίνουν δεκτά ως αντισυμβαλλόμενοι και οικονομικώς εύρωστα ιδρύματα που υπόκεινται σε μη εναρμονισμένη αλλά συγκρίσιμου επιπέδου εθνική εποπτεία, π.χ. εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).
- Οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να πληρούν όλα τα λειτουργικά κριτήρια τα προβλεπόμενα στις σχετικές συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει

η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Αυτά τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας είναι κοινά για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Τα ιδρύματα που πληρούν αυτά τα κριτήρια μπορούν:

- να έχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος και
- να συμμετέχουν στις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος με βάση τακτικές δημοπρασίες.

Τα ιδρύματα μπορούν να έχουν πρόσβαση στις πάγιες διευκολύνσεις και τις πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος με βάση τακτικές δημοπρασίες μόνο μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένα. Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση (έδρα ή υποκαταστήματα) σε περισσότερα κράτη-μέλη, κάθε εγκατάσταση έχει πρόσβαση σε αυτές τις πράξεις μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους όπου βρίσκεται, μολονότι το ίδρυμα μπορεί να υποβάλει προσφορές μέσω ενός μόνο καταστήματος (είτε της έδρας είτε κατονομαζόμενου υποκαταστήματος) σε κάθε κράτος-μέλος.

### 2.2 Επιλογή αντισυμβαλλομένων για τις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις

Για τις οριστικές πράξεις δεν τίθενται α priori περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

<sup>1</sup> Για τις οριστικές πράξεις δεν τίθενται α priori περιορισμοί ως προς το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

<sup>2</sup> Η εναρμονισμένη εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων βασίζεται στην Οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (όπως τροποποιήθηκε αργότερα).

Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που εκτελούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να είναι σε θέση να διενεργούν αποτελεσματικά πράξεις συναλλάγματος μεγάλου ύψους υπό οποιοσδήποτε συνθήκες στην αγορά. Το φάσμα των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων αντιστοιχεί στους αντισυμβαλλομένους που βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ και οι οποίοι επιλέγονται για τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος. Τα κριτήρια και οι διαδικασίες επιλογής των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις παρέμβασης στην αγορά συναλλάγματος παρουσιάζονται στο Παράρτημα 3.

Για άλλες πράξεις που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες και σε διμερείς διαδικασίες (αντιστρεπτέες πράξεις για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας), κάθε εθνική κεντρική τράπεζα επιλέγει μεταξύ των ιδρυμάτων που είναι εγκατεστημένα στο οικείο κράτος-μέλος μία ομάδα αντισυμβαλλομένων που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας. Για το σκοπό αυτό, πρωτεύον κριτήριο επιλογής αποτελεί η δραστηριότητα του ιδρύματος στη χρηματαγορά. Άλλα κριτήρια που μπορεί να ληφθούν υπόψη είναι π.χ. η αποτελεσματικότητα της υπηρεσίας διαπραγμάτευσης και το ύψος των προσφορών που μπορούν να υποβάλουν τα ιδρύματα.

Στις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες συναλλάσσονται αποκλειστικά με όσους αντισυμβαλλομένους έχουν προεπιλεγεί για συμμετοχή σε πράξεις για τη ρύθμιση βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Εάν, για λειτουργικούς λόγους, μια εθνική κεντρική τράπεζα δεν μπορεί να συναλλάξει σε κάθε τέτοια πράξη με όλους τους αντισυμβαλλομένους που έχει επιλέξει για τις πράξεις ρύθμισης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, τότε η επιλογή των αντισυμβαλλομένων στο εν

λόγω κράτος-μέλος θα πρέπει να γίνεται εκ περιτροπής, ώστε να παρέχονται σε όλα τα ιδρύματα ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις ρύθμισης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας θα μπορούν να διενεργούνται από την ίδια την ΕΚΤ. Εάν αποφασιστεί ότι η ΕΚΤ θα διενεργεί διμερείς πράξεις, η επιλογή των αντισυμβαλλομένων θα γίνεται από την ΕΚΤ με βάση την εκ περιτροπής συμμετοχή των ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ που γίνονται αποδεκτά ως αντισυμβαλλόμενοι στις έκτακτες δημοπρασίες και τις διμερείς πράξεις, ώστε να παρέχονται σε όλους ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.

### **2.3 Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους**

Η ΕΚΤ επιβάλλει κυρώσεις, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2532/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εξουσία της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις, τον Κανονισμό της ΕΚΤ της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 για τις εξουσίες της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις (ΕΚΤ/1999/4), τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 για την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την ΕΚΤ και τον Κανονισμό της ΕΚΤ για την εφαρμογή ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών (ΕΚΤ/1998/15), στα ιδρύματα που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους οι οποίες απορρέουν από τους Κανονισμούς και τις Αποφάσεις της ΕΚΤ όσον αφορά την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών. Οι σχετικές κυρώσεις και οι διαδικαστικοί κανόνες επιβολής τους ορίζονται στους ανωτέρω Κανονισμούς. Επιπλέον, σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών, το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει τη συμμετοχή των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανοικτής αγοράς.

Σύμφωνα με συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), το Ευρωσύστημα επιβάλλει χρηματικές ποινές στους αντισυμβαλλομένους ή αναστέλλει τη συμμετοχή τους στις πράξεις ανοικτής αγοράς εάν δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις τις οποίες εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) όπως ορίζεται κατωτέρω.

Αυτό αφορά περιπτώσεις παραβάσεων των κανόνων της δημοπρασίας (εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια προκειμένου να διακανονίσει το ποσό της ρευστότητας που του κατανεμήθηκε με πράξη παροχής ρευστότητας ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για να διακανονίσει το ποσό που του κατανεμήθηκε με πράξη απορρόφησης ρευστότητας), ή των κανόνων των διμερών συναλλαγών (εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να παραδώσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών προκειμένου να διακανονίσει το συμφωνηθέν ποσόν στις διμερείς συναλλαγές).

Το ίδιο ισχύει και για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του αντισυμβαλλομένου προς τους κανόνες για τη χρήση ασφαλείων (εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία που δεν ήταν ή δεν είναι πλέον αποδεκτά ή δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο, π.χ. λόγω στενών δεσμών ή ταύτισης μεταξύ του εκδότη/εγγυητή και του αντισυμβαλλομένου), καθώς και για περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τους κανόνες που διέπουν τις διαδικασίες τέλους ημέρας και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (εάν ένας αντισυμβαλλόμενος εμφανίζει στο τέλος της ημέρας αρνητικό υπόλοιπο στο λογαριασμό διακανονισμού του και δεν

πληροί τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης).

Επιπλέον, το μέτρο της αναστολής της συμμετοχής του μη συμμορφούμενου αντισυμβαλλομένου μπορεί να επιβληθεί και σε υποκαταστήματα του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος που ευρίσκονται σε άλλα κράτη-μέλη. Όταν απαιτείται η εφαρμογή τέτοιου εξαιρετικού μέτρου εν όψει της σοβαρότητας της παράβασης, όπως αυτή αποδεικνύεται π.χ. από τη συχνότητα ή τη διάρκεια της παράβασης, μπορεί να ανασταλεί το δικαίωμα πρόσβασης του αντισυμβαλλομένου σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής επί ορισμένο χρονικό διάστημα.

Οι χρηματικές ποινές που επιβάλλουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες σε περίπτωση παράβασης των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες, τις διμερείς συναλλαγές, την παροχή ασφαλείων, τις διαδικασίες τέλους ημέρας ή τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης υπολογίζονται με βάση ένα προκαθορισμένο επιτόκιο ποινής (όπως ορίζεται στο Παράρτημα 6).

## **2.4 Αναστολή ή αποκλεισμός για προληπτικούς λόγους**

Σύμφωνα με τις συμβατικές ή κανονιστικές διατάξεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ), το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει ή να αποκλείσει την πρόσβαση των αντισυμβαλλομένων στα μέσα νομισματικής πολιτικής για προληπτικούς λόγους.

Επιπλέον, η αναστολή ή ο αποκλεισμός των αντισυμβαλλομένων ενδέχεται να απαιτείται σε ορισμένες περιπτώσεις οι οποίες συνιστούν υπερημερία του αντισυμβαλλομένου, κατά την έννοια των συμβατικών ή κανονιστικών διατάξεων που εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.

## **Κεφάλαιο 3**

### **Πράξεις ανοικτής αγοράς**

### 3 Πράξεις ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς παίζουν σημαντικό ρόλο στη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και οι σκοποί τους είναι ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις διαδικασίες τους, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, τις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και τις διαρθρωτικές πράξεις. Όσον αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούνται, οι αντιστρεπτές πράξεις αποτελούν το βασικό μέσο ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις τέσσερις κατηγορίες πράξεων ανοικτής αγοράς, ενώ τα πιστοποιητικά χρέους μπορούν να χρησιμοποιούνται για διαρθρωτικές πράξεις με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα διαθέτει άλλα τρία μέσα για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας: τις οριστικές πράξεις, τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται λεπτομερώς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφόρων μέσων ανοικτής αγοράς που χρησιμοποιεί το Ευρωσύστημα.

#### 3.1 Αντιστρεπτές πράξεις

##### 3.1.1 Γενικά

###### a. Είδος μέσου

Ως αντιστρεπτές πράξεις νοούνται συναλλαγές μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει ή πωλεί αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία με συμφωνία επαναγοράς ή διενεργεί πιστοδοτικές πράξεις έναντι ασφάλειας υπό μορφή αποδεκτών

περιουσιακών στοιχείων. Οι αντιστρεπτές πράξεις χρησιμοποιούνται για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης και τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα μπορεί να χρησιμοποιεί τις αντιστρεπτές πράξεις για διαρθρωτικές πράξεις, καθώς και για πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

###### β. Νομική φύση

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν αντιστρεπτές πράξεις είτε με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς (δηλ. η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στον πιστωτή, ενώ οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν να αντιστρέψουν τη συναλλαγή με την αναμεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων στον οφειλέτη σε κάποια μελλοντική χρονική στιγμή) είτε με τη μορφή δανείων έναντι ενεχύρου (δηλ. παρέχεται εκτελεστός τίτλος εμπράγματος ασφάλειας επί των περιουσιακών στοιχείων, αλλά, υπό την αίρεση της εκπλήρωσης της ενοχικής υποχρέωσης, η κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων παραμένει στον οφειλέτη). Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις αντιστρεπτές πράξεις που βασίζονται σε συμφωνίες επαναγοράς προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ). Οι ρυθμίσεις για τις αντιστρεπτές πράξεις που βασίζονται σε δάνεια έναντι ενεχύρου λαμβάνουν υπόψη τις διάφορες διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση και την εν συνεχεία εκποίηση της σχετικής εμπράγματος ασφάλειας (π.χ. ενεχύρου) σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

###### γ. Υπολογισμός τόκου

Η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναγοράς σε μια συμφωνία επαναγοράς αντιστοιχεί στον τόκο που οφείλεται επί του χρηματικού ποσού του δανείου για τη διάρκεια της πράξης, δηλ. η τιμή επαναγοράς περιλαμβάνει τον αντίστοιχο τόκο που θα καταβληθεί. Για τον

προσδιορισμό του επιτοκίου σε μία αντιστρεπτά πράξη με τη μορφή δανείου έναντι ενεχύρου εφαρμόζεται καθορισμένο επιτόκιο επί του ποσού της πίστωσης για τη διάρκεια της πράξης. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται στις αντιστρεπτές πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες και έτος 360 ημερών (actual/360).

### 3.1.2 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης είναι οι σημαντικότερες πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργεί το Ευρωσύστημα και αποτελούν βασικό άξονα για την επιδίωξη σκοπών όπως ο επηρεασμός των επιτοκίων, η διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και η σηματοδότηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής. Παρέχουν επίσης το μεγαλύτερο μέρος της αναχρηματοδότησης του χρηματοπιστωτικού τομέα. Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης συνοψίζονται ως εξής:

- είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,
- διενεργούνται τακτικά κάθε εβδομάδα,<sup>1</sup>
- συνήθως έχουν διάρκεια δύο εβδομάδων,<sup>2,3</sup>
- διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),
- όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης,
- τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) γίνονται δεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης.

### 3.1.3 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Το Ευρωσύστημα διενεργεί επίσης τακτικές πράξεις αναχρηματοδότησης διάρκειας τριών μηνών, με σκοπό την πρόσθετη μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα. Οι πράξεις αυτές αντιπροσωπεύουν περιορισμένο μόνο μέρος του συνολικού όγκου της αναχρηματοδότησης. Κατά τις εν λόγω πράξεις, το Ευρωσύστημα, κατά κανόνα, δεν έχει την πρόθεση να αποστείλει μηνύματα προς την αγορά και έτσι συνήθως ενεργεί ως αποδέκτης επιτοκίου. Κατά συνέπεια, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται συνήθως με τη μορφή δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου και κατά καιρούς η ΕΚΤ δηλώνει τον όγκο των πράξεων που θα κατανεμηθούν σε προσεχείς δημοπρασίες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το Ευρωσύστημα μπορεί επίσης να διενεργεί πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης μέσω δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου.

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συνοψίζονται ως εξής:

- είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,
- διενεργούνται τακτικά κάθε μήνα,<sup>4</sup>
- συνήθως έχουν διάρκεια τριών μηνών,<sup>5</sup>

<sup>1</sup> Οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται σύμφωνα με το προαναγγελλόμενο χρονοδιάγραμμα δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος, το οποίο δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int), βλ. και Ενότητα 5.1.2). Βλ. επίσης τις ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

<sup>2</sup> Η διάρκεια των πράξεων κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ενδέχεται ενίοτε να ποικίλλει, μεταξύ άλλων και λόγω των επίσημων αργιών των κρατών-μελών.

<sup>3</sup> Επιπλέον, το Ευρωσύστημα δύναται περιστασιακά να διενεργεί πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης με διαφορετική διάρκεια (λ.χ. μιας εβδομάδας), παράλληλα με τις τακτικές πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να συμβεί π.χ. προκειμένου να μειωθεί η διαφορά μεταξύ των όγκων των δύο εκκρεμών πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης.

<sup>4</sup> Βλ. υποσημείωση 1 ανωτέρω.

<sup>5</sup> Βλ. υποσημείωση 2 ανωτέρω.

- διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1),
- όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης,
- τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) γίνονται δεκτά ως ασφάλεια για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης.

#### **3.1.4 Αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας**

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας με τη μορφή αντιστρεπτέων πράξεων ανοικτής αγοράς. Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας αποσκοπούν στη διαχείριση της κατάστασης ρευστότητας στην αγορά και στον επηρεασμό των επιτοκίων, ιδίως προκειμένου να εξομαλύνουν τις επιπτώσεις στα επιτόκια οι οποίες οφείλονται σε απροσδόκητες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά. Επειδή ενδέχεται να παραστεί ανάγκη για άμεση λήψη μέτρων σε περίπτωση απροσδόκητων εξελίξεων της αγοράς, είναι επιθυμητό να υπάρχει υψηλός βαθμός ευελιξίας κατά την επιλογή των διαδικασιών και των λειτουργικών χαρακτηριστικών για τη διενέργεια των εν λόγω πράξεων:

- μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας,
- η συχνότητά τους δεν είναι τυποποιημένη,
- η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη,

- οι αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που διενεργούνται με σκοπό την παροχή ρευστότητας εκτελούνται συνήθως με έκτακτες δημοπρασίες, αν και δεν αποκλείεται η χρήση διμερών διαδικασιών (βλ. Κεφάλαιο 5),
- οι αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας που αποβλέπουν στην απορρόφηση ρευστότητας διενεργούνται, κατά κανόνα, μέσω διμερών διαδικασιών (όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.2),
- συνήθως διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν οι διμερείς αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν σε εξαιρετικές περιπτώσεις να διενεργούνται από την ΕΚΤ),

- το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέγει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, έναν περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν στις αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας,

- τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) είναι αποδεκτά ως περιουσιακά στοιχεία για τις αντιστρεπτές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

#### **3.1.5 Διαρθρωτικές αντιστρεπτές πράξεις**

Το Ευρωσύστημα δύναται να διενεργεί διαρθρωτικές πράξεις με τη μορφή αντιστρεπτέων πράξεων ανοικτής αγοράς και με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα. Τα

λειτουργικά χαρακτηριστικά των εν λόγω πράξεων συνοψίζονται ως εξής:

- είναι πράξεις παροχής ρευστότητας,
- μπορούν να διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως,
- η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη a priori,
- διενεργούνται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζεται στην Ενότητα 5.1),
- διενεργούνται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για τις διαρθρωτικές αντιστρεπτές πράξεις,
- τα περιουσιακά στοιχεία τόσο της πρώτης όσο και της δεύτερης βαθμίδας (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6) γίνονται αποδεκτά ως ασφάλεια για τις διαρθρωτικές αντιστρεπτές πράξεις.

### 3.2 Οριστικές πράξεις

#### α. Είδος μέσου

Ως οριστικές πράξεις ανοικτής αγοράς νοούνται οι συναλλαγές κατά τις οποίες το Ευρωσύστημα πραγματοποιεί στην αγορά οριστικές αγορές ή πωλήσεις αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Οι πράξεις αυτές διενεργούνται μόνο για διαρθρωτικούς λόγους και για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας.

#### β. Νομική φύση

Η οριστική πράξη συνεπάγεται την πλήρη μεταβίβαση της κυριότητας από τον πωλητή προς τον αγοραστή, χωρίς να συνδέεται με αντίστροφη μεταβίβαση κυριότητας. Οι

πράξεις διενεργούνται σύμφωνα με το συμβατικό τρόπο που ακολουθείται στην αγορά σε σχέση με τα χρεόγραφα τα οποία χρησιμοποιούνται στη συναλλαγή.

#### γ. Τιμολόγηση

Για τον υπολογισμό των τιμών, το Ευρωσύστημα ενεργεί σύμφωνα με την επικρατέστερη πρακτική της αγοράς για τα χρεόγραφα που χρησιμοποιούνται στη συναλλαγή.

#### δ. Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των οριστικών πράξεων του Ευρωσυστήματος συνοψίζονται ως εξής:

- μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ρευστότητας (οριστική αγορά) ή πράξεων απορρόφησης ρευστότητας (οριστική πώληση),
- η συχνότητά τους δεν είναι τυποποιημένη,
- διενεργούνται μέσω διμερών διαδικασιών (όπως ορίζεται στην Ενότητα 5.2),
- διενεργούνται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οριστικές πράξεις εξομάλυνσης των βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας θα μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ),
- δεν τίθενται a priori περιορισμοί όσον αφορά το φάσμα των αντισυμβαλλομένων στις οριστικές πράξεις,
- στις οριστικές πράξεις χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια κατά κανόνα μόνο τίτλοι της πρώτης βαθμίδας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 6.1).



### 3.3 Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ

#### α. Είδος μέσου

Η ΕΚΤ δύναται να εκδίδει πιστοποιητικά χρέους με σκοπό την προσαρμογή της διαρθρωτικής θέσης του Ευρωσυστήματος έναντι του χρηματοπιστωτικού τομέα ώστε να δημιουργεί (ή να διευρύνει) έλλειμμα ρευστότητας στην αγορά.

#### β. Νομική φύση

Τα πιστοποιητικά χρέους συνιστούν ενοχική υποχρέωση της ΕΚΤ έναντι του κομιστή τους. Τα πιστοποιητικά εκδίδονται και τηρούνται σε άυλη μορφή σε αποθετήρια τίτλων στη ζώνη του ευρώ. Η ΕΚΤ δεν επιβάλλει περιορισμούς όσον αφορά τη δυνατότητα μεταβίβασης των πιστοποιητικών. Περαιτέρω διατάξεις σχετικές με τα πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ θα περιέχονται στους όρους και τις προϋποθέσεις που θα διέπουν τα εν λόγω πιστοποιητικά.

#### γ. Υπολογισμός τόκου

Τα πιστοποιητικά εκδίδονται υπό το άρτιο, δηλ. πωλούνται σε τιμή χαμηλότερη της ονομαστικής τους αξίας και κατά τη λήξη τους εξοφλούνται στην ονομαστική αξία

τους. Η διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης και της τιμής εξόφλησης (ονομαστικής αξίας) ισούται προς τους δεδουλευμένους τόκους επί της τιμής διάθεσης, με το συμφωνημένο επιτόκιο, μέχρι τη λήξη του πιστοποιητικού. Το εφαρμοζόμενο επιτόκιο είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες και έτος 360 ημερών (actual/360). Ο υπολογισμός της τιμής διάθεσης εμφανίζεται στο Πλαίσιο Ι.

#### δ. Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ συνοψίζονται ως εξής:

- τα πιστοποιητικά εκδίδονται με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά,
- τα πιστοποιητικά μπορούν να εκδίδονται είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα είτε εκτάκτως,
- τα πιστοποιητικά έχουν διάρκεια μικρότερη των 12 μηνών,
- τα πιστοποιητικά εκδίδονται μέσω τακτικών δημοπρασιών (όπως ορίζεται στην Ενότητα 5.1),

#### Πλαίσιο Ι

#### Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ

Όπου:

N: ονομαστική αξία του πιστοποιητικού χρέους

$r_1$ : επιτόκιο (ως ποσοστό %)

D: διάρκεια του πιστοποιητικού χρέους (σε ημέρες)

$P_T$ : τιμή διάθεσης του πιστοποιητικού χρέους

Η τιμή διάθεσης είναι:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36.000}}$$

- τα πιστοποιητικά δημοπρατούνται και διακανονίζονται σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας (όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1) μπορούν να υποβάλουν προσφορές για να εγγραφούν προκειμένου να αγοράσουν πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ.

### 3.4 Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

#### α. Είδος μέσου

Οι πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής αποτελούνται από δύο ταυτόχρονες συναλλαγές, μία άμεση (spot) και μία προθεσμιακή (forward), όπου ανταλλάσσονται ευρώ με ξένο νόμισμα. Χρησιμοποιούνται για λόγους εξομάλυνσης των βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας, κυρίως με σκοπό τη

διαχείριση των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά και τον επηρεασμό των επιτοκίων.

#### β. Νομική φύση

Ως πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής νοούνται πράξεις μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα αγοράζει (ή πωλεί) ευρώ έναντι ξένου νομίσματος με άμεση πράξη και ταυτόχρονα τα επαναπωλεί (ή τα επαναγοράζει) με προθεσμιακή συναλλαγή σε κάποια καθορισμένη ημερομηνία επαναγοράς. Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων προβλέπονται στη συμβατική ρύθμιση που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα (ή η ΕΚΤ).

#### γ. Νομίσματα και συναλλαγματικές ισοτιμίες

Κατά κανόνα, το Ευρωσύστημα συναλλάσσεται μόνο σε νομίσματα που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ευρεία

## Πλαίσιο 2

### Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων

S: τρέχουσα (κατά την ημερομηνία συμφωνίας της πράξης ανταλλαγής νομισμάτων) συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ευρώ (EUR) και ενός ξένου νομίσματος (ABC)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F<sub>M</sub>: προθεσμιακή συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ του ευρώ και του ξένου νομίσματος ABC κατά την ημερομηνία επαναγοράς (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ<sub>M</sub>: διαφορά μεταξύ προθεσμιακής και τρέχουσας ισοτιμίας ευρώ/ABC κατά την ημερομηνία επαναγοράς (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

N(.): ποσό νομίσματος στο άμεσο σκέλος της συναλλαγής. Το N(.)<sub>M</sub> είναι το ποσό νομίσματος στο προθεσμιακό σκέλος της συναλλαγής:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{ή} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{ή} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

κλίμακα και σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική της αγοράς. Σε κάθε πράξη ανταλλαγής νομισμάτων, το Ευρωσύστημα και οι αντισυμβαλλόμενοι συμφωνούν σχετικά με τις μονάδες βάσης swap που θα εφαρμοστούν στη συναλλαγή. Οι μονάδες βάσης swap είναι η διαφορά μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας του προθεσμιακού σκέλους της συναλλαγής και της τρέχουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας. Οι μονάδες βάσης swap του ευρώ έναντι του ξένου νομίσματος διαμορφώνονται σύμφωνα με τους γενικούς συμβατικούς τρόπους της αγοράς. Οι όροι σχετικά με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων διευκρινίζονται στο Πλαίσιο 2.

δ. Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων συνοψίζονται ως εξής:

- μπορούν να λάβουν τη μορφή πράξεων παροχής ή απορρόφησης ρευστότητας,
- η συχνότητά τους δεν είναι τυποποιημένη,
- η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη,
- διενεργούνται με έκτακτες δημοπρασίες ή μέσω διμερών διαδικασιών (βλ. Κεφάλαιο 5),
- διενεργούνται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων μπορούν να διενεργούνται από την ΕΚΤ),
- το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέξει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην Ενότητα 2.2 και στο Παράρτημα 3, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν σε πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων.

### 3.5 Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας

α. Είδος μέσου

Το Ευρωσύστημα δύναται να προσκαλέσει τους αντισυμβαλλομένους να προβούν σε έντοκες καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι. Η αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας προβλέπεται μόνο για λόγους εξομάλυνσης των βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας με σκοπό την απορρόφηση ρευστότητας από την αγορά.

β. Νομική φύση

Οι καταθέσεις των αντισυμβαλλομένων έχουν καθορισμένη διάρκεια και καθορισμένο επιτόκιο. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δεν παρέχουν ασφάλεια έναντι των καταθέσεων.

γ. Υπολογισμός τόκου

Το επιτόκιο που ισχύει για τις καταθέσεις είναι ένα απλό επιτόκιο με βάση τις πραγματικές ημέρες και έτος 360 ημερών (actual/360). Οι τόκοι καταβάλλονται με τη λήξη της κατάθεσης.

δ. Άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά

Τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας συνοψίζονται ως εξής:

- η αποδοχή καταθέσεων αποσκοπεί στην απορρόφηση ρευστότητας,
- η συχνότητα της αποδοχής καταθέσεων δεν είναι τυποποιημένη,
- η διάρκειά τους δεν είναι τυποποιημένη,
- η αποδοχή καταθέσεων διενεργείται συνήθως με έκτακτες δημοπρασίες, αν και δεν αποκλείεται η χρήση διμερών διαδικασιών (βλ. Κεφάλαιο 5),

- η αποδοχή καταθέσεων γίνεται συνήθως σε αποκεντρωμένη βάση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας μέσω διμερών διαδικασιών μπορεί να διενεργείται από την ΕΚΤ),<sup>6</sup>
- το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέξει, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται

στην Ενότητα 2.2, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

<sup>6</sup> Οι καταθέσεις καθορισμένης διάρκειας τηρούνται σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Αυτό θα ισχύει ακόμη και αν αποφασιστεί η διενέργεια πράξεων αυτού του είδους σε κεντρικό επίπεδο από την ΕΚΤ.



## **Κεφάλαιο 4**

### **Πάγιες διευκολύνσεις**

## 4 Πάγιες διευκολύνσεις

### 4.1 Η διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης

#### α. *Είδος μέσου*

Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης για την απόκτηση ρευστότητας διάρκειας μίας ημέρας από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες με προκαθορισμένο επιτόκιο, έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (όπως ορίζονται στο Κεφάλαιο 6). Σκοπός της διευκόλυνσης είναι να επιτρέπει στους αντισυμβαλλομένους να καλύπτουν τις προσωρινές ανάγκες τους σε ρευστότητα. Υπό κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο της διευκόλυνσης συνήθως οριοθετεί προς τα άνω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις διάρκειας μίας ημέρας. Οι όροι και οι προϋποθέσεις που διέπουν τη διευκόλυνση είναι πανομοιότυποι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

#### β. *Νομική φύση*

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ρευστότητα μέσω της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης είτε με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς διάρκειας μίας ημέρας (δηλ. η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζεται στον πιστωτή, ενώ οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν να αντιστρέψουν τη συναλλαγή με την αναμεταβίβαση του περιουσιακού στοιχείου στον οφειλέτη κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα) είτε ως δάνεια διάρκειας μίας ημέρας έναντι ασφάλειας (δηλ. παρέχεται εκτελεστός τίτλος εμπράγματης ασφάλειας επί των περιουσιακών στοιχείων, αλλά, υπό την αίρεση ότι θα εκπληρωθεί η ενοχική υποχρέωση, η κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων παραμένει στον οφειλέτη). Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με τις συμφωνίες επαναγοράς προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Οι

ρυθμίσεις για την παροχή ρευστότητας με τη μορφή δανείων καλυπτόμενων από ασφάλεια λαμβάνουν υπόψη τις διάφορες διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για τη σύσταση και την εν συνεχεία εκποίηση της σχετικής εμπράγματης ασφάλειας (ενεχύρου), σύμφωνα με το δίκαιο κάθε χώρας.

#### γ. *Προϋποθέσεις πρόσβασης*

Τα ιδρύματα που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας των αντισυμβαλλομένων, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1, έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Η πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρέχεται μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρέχεται μόνο τις ημέρες κατά τις οποίες λειτουργούν το αντίστοιχο εθνικό Σύστημα Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο (ΣΔΣΧ) και τα αντίστοιχα συστήματα διακανονισμού τίτλων.

Στο τέλος της ημέρας, τα ενδοημερήσια χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών διακανονισμού που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στην αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα θεωρούνται αυτοδικαίως αίτηση προσφυγής στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης. Οι διαδικασίες μέσω των οποίων παρέχεται πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο τέλος της ημέρας ορίζονται στην Ενότητα 5.3.3.

Στον αντισυμβαλλόμενο είναι επίσης δυνατόν να επιτραπεί η πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης μετά από αίτησή του προς την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Για να διεκπεραιωθεί αυθημερόν η αίτηση από την εθνική κεντρική τράπεζα, πρέπει να περιέλθει στην εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά την πραγματική ώρα κλεισίματος

του TARGET.<sup>1,2</sup> Κατά κανόνα, το σύστημα TARGET κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα EKT (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Η προθεσμία για την αίτηση πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα της περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Στην αίτηση πρέπει να δηλώνεται το ποσό της χρηματοδότησης και να αναγράφονται τα περιουσιακά στοιχεία που θα δοθούν ως ασφάλεια για τη συναλλαγή, εφόσον αυτά δεν έχουν ήδη προκατατεθεί στην εθνική κεντρική τράπεζα.

Πέρα από την υποχρέωση παροχής επαρκούς ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων, τα κεφάλαια που μπορούν να χορηγηθούν μέσω της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης δεν υπόκεινται σε ποσοτικό περιορισμό.

δ. *Διάρκεια χρηματοδότησης και υπολογισμός τόκου*

Η χρηματοδότηση που παρέχεται μέσω της διευκόλυνσης έχει διάρκεια μίας ημέρας. Προκειμένου για αντισυμβαλλομένους που είναι άμεσα συμμετέχοντες στο TARGET, η χρηματοδότηση εξοφλείται την αμέσως προσηχή ημέρα κατά την οποία λειτουργούν το αντίστοιχο εθνικό ΣΔΣΧ και τα αντίστοιχα συστήματα διακανονισμού τίτλων και κατά το άνοιγμα των εν λόγω συστημάτων.

Το επιτόκιο ανακοινώνεται εκ των προτέρων από το Ευρωσύστημα και υπολογίζεται ως απλό επιτόκιο με βάση τον πραγματικό αριθμό ημερών και έτος 360 ημερών (actual/360). Η ΕΚΤ δύναται ανά πάσα στιγμή να μεταβάλει το επιτόκιο, η μεταβολή αυτή όμως τίθεται σε ισχύ από την επόμενη εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος.<sup>3</sup> Ο τόκος καταβάλλεται με την αποπληρωμή της χρηματοδότησης.

ε. *Αναστολή της διευκόλυνσης*

Η πρόσβαση στη διευκόλυνση παρέχεται μόνο με γνώμονα τους σκοπούς και τις

γενικές επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ δύναται ανά πάσα στιγμή να προσαρμόσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η διευκόλυνση ή και να την αναστείλει.

## 4.2 Η διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων

### α. *Είδος μέσου*

Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων για να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Επί των καταθέσεων καταβάλλεται τόκος με προκαθορισμένο επιτόκιο. Υπό κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριοθετεί προς τα κάτω το επιτόκιο της αγοράς για τοποθετήσεις της αγοράς μίας ημέρας. Οι όροι που διέπουν τη διευκόλυνση είναι πανομοιότυποι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.<sup>4</sup>

### β. *Νομική φύση*

Επί των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας που πραγματοποιούν οι αντισυμβαλλόμενοι καταβάλλεται τόκος με καθορισμένο επιτόκιο. Στον αντισυμβαλλόμενο δεν παρέχεται ασφάλεια έναντι των καταθέσεων.

<sup>1</sup> Σε κάποια κράτη-μέλη, ορισμένες εργάσιμες ημέρες του Ευρωσυστήματος, η εθνική κεντρική τράπεζα (ή κάποια από τα υποκαταστήματά της) ενδέχεται να μη λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής λόγω εθνικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτή την περίπτωση, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα φέρει την ευθύνη να ενημερώσει εκ των προτέρων τους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα γίνουν σχετικά με την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο της αργίας.

<sup>2</sup> Οι ημέρες αργίας του TARGET ανακοινώνονται μέσω της ιστοσελίδας της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)). Βλ. επίσης τις ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

<sup>3</sup> Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος" νοείται οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η ΕΚΤ και μία τουλάχιστον εθνική κεντρική τράπεζα λειτουργούν για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

<sup>4</sup> Μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ ενδέχεται να υπάρχουν λειτουργικές διαφορές, οφειλόμενες στα διαφορετικά λογιστικά συστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών.



γ. *Προϋποθέσεις πρόσβασης*<sup>5</sup>

Τα ιδρύματα που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας των αντισυμβαλλομένων, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων. Η πρόσβαση στη διευκόλυνση της αποδοχής καταθέσεων παρέχεται μέσω της εθνικής κεντρικής τράπεζας του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα. Πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρέχεται μόνο κατά τις ημέρες λειτουργίας των αντίστοιχων εθνικών ΣΔΣΧ.

Για τη χορήγηση πρόσβασης στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων απαιτείται αίτηση του αντισυμβαλλομένου προς την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Για να διεκπεραιωθεί αυθημερόν η αίτηση από την εθνική κεντρική τράπεζα, πρέπει να περιέλθει στην εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά την πραγματική ώρα κλεισίματος του TARGET, η οποία είναι κατά κανόνα η 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης).<sup>6,7</sup> Η προθεσμία για αίτηση πρόσβασης στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά κατά την τελευταία εργάσιμη για το Ευρωσύστημα ημέρα μιας περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών. Στην αίτηση πρέπει να δηλώνεται το ποσό που θα κατατεθεί στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.

Δεν υπάρχει περιορισμός όσον αφορά το ποσό που επιτρέπεται να καταθέσει ο αντισυμβαλλόμενος στο πλαίσιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων.

δ. *Διάρκεια χρηματοδότησης και υπολογισμός τόκου*

Η χρηματοδότηση που παρέχεται μέσω της διευκόλυνσης έχει διάρκεια μίας ημέρας. Προκειμένου για αντισυμβαλλομένους που είναι άμεσα συμμετέχοντες στο TARGET, η πίστωση εξοφλείται την επόμενη ημέρα κατά την οποία λειτουργεί το αντίστοιχο

εθνικό ΣΔΣΧ και κατά το άνοιγμα του συστήματος. Το επιτόκιο ανακοινώνεται εκ των προτέρων από το Ευρωσύστημα και υπολογίζεται ως απλό επιτόκιο με βάση τον πραγματικό αριθμό ημερών και το έτος 360 ημερών (actual/360). Η ΕΚΤ δύναται ανά πάσα στιγμή να μεταβάλει το επιτόκιο, η μεταβολή αυτή όμως τίθεται σε ισχύ από την επόμενη εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Ο τόκος είναι πληρωτέος με τη λήξη της κατάθεσης.

ε. *Αναστολή της διευκόλυνσης*

Η πρόσβαση στη διευκόλυνση παρέχεται αποκλειστικά και μόνο με γνώμονα τους σκοπούς και τις γενικές επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ δύναται ανά πάσα στιγμή να προσαρμόσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η διευκόλυνση ή και να την αναστείλει.

<sup>5</sup> Λόγω διαφορών ως προς τα λογιστικά συστήματα μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών, η ΕΚΤ μπορεί να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να εφαρμόσουν ελαφρώς διαφορετικές προϋποθέσεις πρόσβασης από αυτές που αναφέρονται παραπάνω. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα παρέχουν πληροφορίες για οποιαδήποτε σχετικές αποκλίσεις από τις προϋποθέσεις πρόσβασης που περιγράφονται στο παρόν εγχειρίδιο.

<sup>6</sup> Σε κάποια κράτη-μέλη, ορισμένες εργάσιμες ημέρες του Ευρωσυστήματος, η εθνική κεντρική τράπεζα (ή κάποια από τα υποκαταστήματά της) ενδέχεται να μη λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής λόγω εθνικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτή την περίπτωση, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα φέρει την ευθύνη να ενημερώσει εκ των προτέρων τους αντισυμβαλλομένους σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν για την πρόσβαση στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων στο πλαίσιο της αργίας.

<sup>7</sup> Οι ημέρες αργίας του TARGET ανακοινώνονται μέσω της ιστοσελίδας της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)). Βλ. επίσης τις ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

## **Κεφάλαιο 5**

### **Διαδικασίες**

## 5 Διαδικασίες

### 5.1 Διαδικασίες δημοπρασίας

#### 5.1.1 Γενικά

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος εκτελούνται συνήθως με τη μορφή δημοπρασιών. Οι δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος διενεργούνται σε έξι φάσεις, όπως περιγράφονται στο Πλαίσιο 3.

Το Ευρωσύστημα διακρίνει τις δημοπρασίες σε δύο διαφορετικές κατηγορίες: τις τακτικές και τις έκτακτες. Οι διαδικασίες για τις τακτικές και τις έκτακτες δημοπρασίες είναι πανομοιότυπες, με εξαίρεση το χρονοδιάγραμμα και το φάσμα των αντισυμβαλλομένων.

#### α. Τακτικές δημοπρασίες

Για τις τακτικές δημοπρασίες μεσολαβεί μέγιστο διάστημα 24 ωρών από την ανακοίνωση της δημοπρασίας μέχρι την πιστοποίηση του αποτελέσματος της κατανομής (ενώ το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών μέχρι την ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής είναι περίπου δύο ώρες). Το Διάγραμμα 1 περιγράφει το σύνθητες χρονικό

πλαίσιο για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών. Η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να προσαρμόζει το χρονικό πλαίσιο για επιμέρους πράξεις, εάν κριθεί απαραίτητο.

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις (πλην των οριστικών πράξεων) διενεργούνται πάντοτε με τη μορφή τακτικών δημοπρασιών. Στις τακτικές δημοπρασίες μπορούν να συμμετάσχουν οι αντισυμβαλλόμενοι που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας, όπως ορίζονται στην Ενότητα 2.1.

#### β. Έκτακτες δημοπρασίες

Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται συνήθως εντός μιας ώρας από την ανακοίνωση της δημοπρασίας, ενώ η πιστοποίηση γίνεται αμέσως μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής. Το σύνθητες χρονικό πλαίσιο των φάσεων των έκτακτων δημοπρασιών ορίζεται στο Διάγραμμα 2. Η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να προσαρμόσει το χρονοδιάγραμμα για επιμέρους πράξεις, εάν κριθεί απαραίτητο. Οι έκτακτες δημοπρασίες χρησιμοποιούνται μόνο για τη διενέργεια

### Πλαίσιο 3

#### Φάσεις των διαδικασιών δημοπρασίας

##### Φάση 1 Ανακοίνωση της δημοπρασίας

- α. Ανακοίνωση από την ΕΚΤ μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων
- β. Ανακοίνωση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες μέσω εθνικών ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων και κατευθείαν προς τους επιμέρους αντισυμβαλλομένους (εάν κριθεί απαραίτητο)

##### Φάση 2 Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων

##### Φάση 3 Συγκέντρωση των προσφορών από το Ευρωσύστημα

##### Φάση 4 Κατανομή και ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της δημοπρασίας

- α. Απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με την κατανομή
- β. Ανακοίνωση του αποτελέσματος της κατανομής

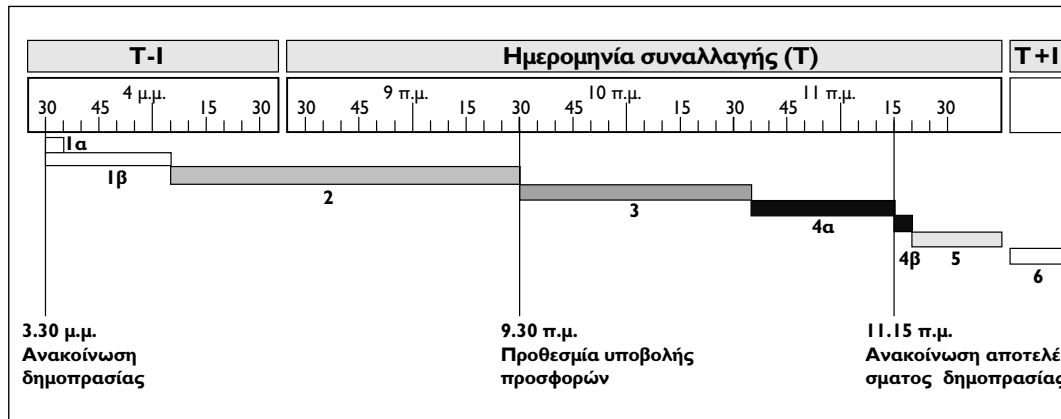
##### Φάση 5 Πιστοποίηση των επιμέρους αποτελεσμάτων της κατανομής

##### Φάση 6 Διακανονισμός των συναλλαγών (βλ. Ενότητα 5.3)

## Διάγραμμα 1

### Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των τακτικών δημοπρασιών

(ώρα EKT (Κεντρικής Ευρώπης))



Σημείωση: Οι αριθμοί αντιστοιχούν στις φάσεις όπως ορίζονται στο Πλαίσιο 3.

πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το Ευρωσύστημα μπορεί να επιλέξει, σύμφωνα με τα κριτήρια και τις διαδικασίες που ορίζονται στην Ενότητα 2.2, ένα περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων για να συμμετάσχουν σε έκτακτες δημοπρασίες.

γ. Δημοπρασίες σταθερού και ανταγωνιστικού επιτοκίου

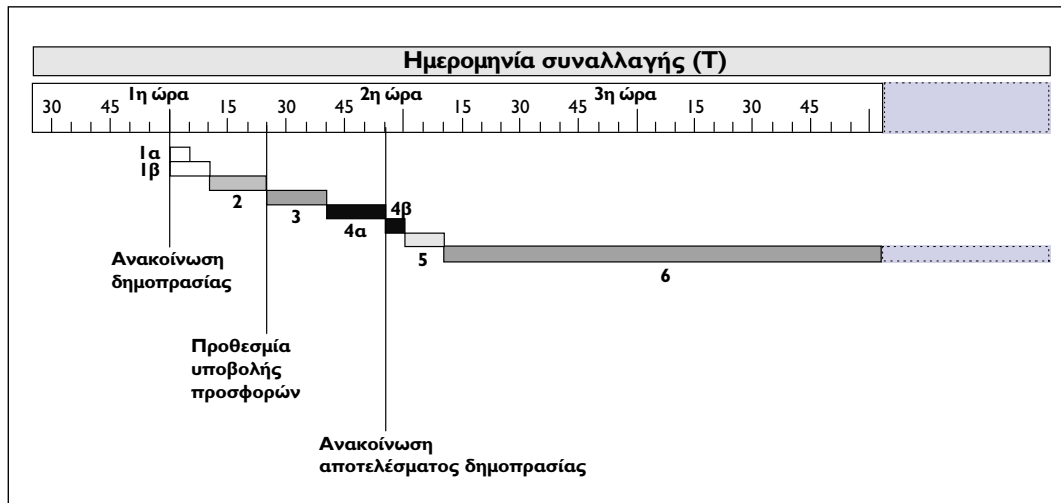
Το Ευρωσύστημα έχει την ευχέρεια να διενεργεί δημοπρασίες είτε σταθερού επιτοκίου (δημοπρασίες ποσού) είτε

ανταγωνιστικού επιτοκίου (δημοπρασίες επιτοκίου). Στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου, η EKT καθορίζει το επιτόκιο εκ των προτέρων και οι συμμετέχοντες αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν προσφορές για το ποσό των χρημάτων με το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με το καθορισμένο επιτόκιο.<sup>1</sup> Στις

<sup>1</sup> Στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου που αφορούν πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, η EKT καθορίζει τις μονάδες βάσης swap της πράξης και οι αντισυμβαλλόμενοι αναγράφουν στις προσφορές τους ποιο ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό επιθυμούν να πωλήσουν (και να επαναγοράσουν) ή να αγοράσουν (και να επαναπωλήσουν) με το επιτόκιο αυτό.

## Διάγραμμα 2

### Σύνηθες χρονοδιάγραμμα για τις φάσεις των έκτακτων δημοπρασιών



Σημείωση: Οι αριθμοί αντιστοιχούν στις φάσεις όπως ορίζονται στο Πλαίσιο 3.

δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν προσφορές για το ποσό των χρημάτων και το επιτόκιο με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στις συναλλαγές με την εθνική κεντρική τράπεζα.<sup>2</sup>

### 5.1.2 Ημερολογιακό πρόγραμμα δημοπρασιών

#### α. Πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης εκτελούνται σύμφωνα με το ενδεικτικό ημερολογιακό πρόγραμμα που δημοσιεύει το Ευρωσύστημα.<sup>3</sup> Το ημερολογιακό πρόγραμμα δημοσιεύεται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την έναρξη του έτους για το οποίο ισχύει. Οι συνήθεις ημέρες συναλλαγών για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης ορίζονται στον Πίνακα 2. Η ΕΚΤ επιδιώκει να εξασφαλίσει τη δυνατότητα συμμετοχής αντισυμβαλλομένων από όλα τα κράτη-μέλη στις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης. Γι' αυτό, κατά την κατάρτιση του ημερολογιακού προγράμματος των εν λόγω πράξεων, η ΕΚΤ προσαρμόζει κατάλληλα το κανονικό πρόγραμμα, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι επίσημες αργίες στα επιμέρους κράτη-μέλη.

#### β. Διαρθρωτικές πράξεις

Οι διαρθρωτικές πράξεις μέσω τακτικών δημοπρασιών δεν εκτελούνται σύμφωνα με κάποιο προκαθορισμένο ημερολογιακό πρόγραμμα. Συνήθως πάντως διενεργούνται και διακανονίζονται μόνο κατά τις ημέρες οι οποίες είναι εργάσιμες<sup>4</sup> για τις ΕθνΚΤ όλων των κρατών-μελών.

#### γ. Πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας

Οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας δεν εκτελούνται σύμφωνα με κάποιο προκα-

<sup>2</sup> Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου που αφορούν πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, οι αντισυμβαλλόμενοι αναγράφουν στις προσφορές τους με ποιο ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό καθώς και με πόσες μονάδες βάσης swap επιθυμούν να συμμετάσχουν στην πράξη.

<sup>3</sup> Το ημερολογιακό πρόγραμμα των δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)). Βλ. επίσης τις ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

<sup>4</sup> Παντού στο παρόν εγχειρίδιο, ως "εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ" νοείται οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η εθνική κεντρική τράπεζα ενός συγκεκριμένου κράτους-μέλους λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Σε ορισμένα κράτη-μέλη, κάποια υποκαταστήματα της εθνικής κεντρικής τράπεζας ενδέχεται να μη λειτουργούν τις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ, λόγω τοπικής ή περιφερειακής αργίας. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να ενημερώσει τους αντισυμβαλλομένους εκ των προτέρων σχετικά με τις ρυθμίσεις που θα γίνουν για τις συναλλαγές στις οποίες εμπλέκονται τα εν λόγω υποκαταστήματα.

**Πίνακας 2**  
**Συνήθεις ημερομηνίες συναλλαγής για τις πράξεις κύριας και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης**

Είδος πράξης	Συνήθης ημερομηνία συναλλαγής (Τ)
Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	Κάθε Τρίτη
Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	Η πρώτη Τετάρτη κάθε περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών <sup>1)</sup>

<sup>1)</sup> Λόγω των Χριστουγέννων, η πράξη του Δεκεμβρίου μετατίθεται μία εβδομάδα ενωρίτερα και διενεργείται στο τέλος της περιόδου τήρησης που λήγει στις 23 Δεκεμβρίου και όχι στην αρχή της επομένης περιόδου τήρησης.

θορισμένο ημερολογιακό πρόγραμμα. Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει τη διενέργεια πράξεων εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας οποιαδήποτε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Στις εν λόγω πράξεις μπορούν να συμμετάσχουν μόνο οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών στα οποία η ημερομηνία συναλλαγής, η ημερομηνία διακανονισμού και η ημερομηνία εξόφλησης είναι εργάσιμες ημέρες για την ΕθνΚΤ.

### 5.1.3 Ανακοίνωση των δημοπρασιών

Οι τακτικές δημοπρασίες του Ευρωσυστήματος γνωστοποιούνται στο κοινό μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες είναι δυνατόν να ανακοινώσουν την πράξη δημοπρασίας απευθείας στους αντισυμβαλλομένους που δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά πληροφοριακά δίκτυα. Η ανακοίνωση της δημοπρασίας περιέχει συνήθως τα εξής στοιχεία:

- τον ενδεικτικό αριθμό της δημοπρασίας,
- την ημερομηνία της δημοπρασίας,
- το είδος της πράξης (παροχή ή απορρόφηση ρευστότητας και το είδος του μέσου νομισματικής πολιτικής που θα χρησιμοποιηθεί),
- τη διάρκεια της πράξης,
- το είδος της δημοπρασίας (σταθερού ή ανταγωνιστικού επιτοκίου),
- τη μέθοδο κατανομής (δημοπρασία “ολλανδικού” ή “αμερικανικού” τύπου, όπως ορίζονται στην Ενότητα 5.1.5 δ),
- τον επιδιωκόμενο όγκο της πράξης (συνήθως μόνο στην περίπτωση των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης),
- το σταθερό επιτόκιο/τη σταθερή τιμή/τη σταθερή μονάδα βάσης swap της

δημοπρασίας (στην περίπτωση των δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου),

- το ελάχιστο/μέγιστο αποδεκτό επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap (εάν εφαρμόζεται),
- την ημερομηνία έναρξης και την ημερομηνία λήξεως της πράξης (εάν εφαρμόζεται) ή την ημερομηνία αξίας (valeur) και την ημερομηνία λήξεως του τίτλου (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- τα νομίσματα που αφορά η δημοπρασία και το νόμισμα του οποίου η ποσότητα παραμένει σταθερή (στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- την τρέχουσα (spot) συναλλαγματική ισοτιμία αναφοράς που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των προσφορών (στην περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων),
- το ανώτατο όριο προσφοράς (εάν υπάρχει),
- το ελάχιστο ποσό κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο (εάν υπάρχει),
- το ελάχιστο ποσοστό κατανομής (εάν υπάρχει),
- την προθεσμία υποβολής προσφορών,
- την ονομαστική αξία των πιστοποιητικών (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους),
- τον κωδικό ISIN της έκδοσης (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους).

Προκειμένου να ενισχύσει τη διαφάνεια στις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, το Ευρωσύστημα ανακοινώνει συνήθως εκ των προτέρων τις έκτακτες δημοπρασίες στο κοινό. Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις,

η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να μην ανακοινώσει τις έκτακτες δημοπρασίες στο κοινό εκ των προτέρων. Για την ανακοίνωση των έκτακτων δημοπρασιών ακολουθούνται οι ίδιες διαδικασίες όπως και για τις τακτικές δημοπρασίες. Στις έκτακτες δημοπρασίες, ανεξαρτήτως του αν ανακοινωθούν δημοσία ή όχι, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επικοινωνούν κατευθείαν με τους επιλεγμένους αντισυμβαλλομένους.

#### **5.1.4 Κατάρτιση και υποβολή προσφορών εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων**

Οι προσφορές των αντισυμβαλλομένων πρέπει να υποβάλλονται στη μορφή την οποία έχουν καθορίσει με υπόδειγμα οι εθνικές κεντρικές τράπεζες για την αντίστοιχη πράξη. Οι προσφορές πρέπει να υποβάλλονται στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου το ίδρυμα έχει εγκατάσταση (έδρα ή υποκατάστημα). Οι προσφορές ενός ιδρύματος επιτρέπεται να υποβληθούν μόνον από μία υπηρεσιακή μονάδα (είτε το κεντρικό είτε κατονομαζόμενο υποκατάστημα) σε κάθε κράτος-μέλος.

Στις δημοπρασίες καθορισμένου επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι δηλώνουν στις προσφορές τους το ποσό για το οποίο επιθυμούν να συναλλαγούν με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.<sup>5</sup>

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να υποβάλλουν προσφορές για έως και δέκα διαφορετικά επιτόκια/τιμές/μονάδες βάσης swap. Σε κάθε προσφορά δηλώνουν το ποσό για το οποίο επιθυμούν να συναλλαγούν με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και το αντίστοιχο επιτόκιο.<sup>6,7</sup> Οι προσφορές επιτοκίων πρέπει να εκφράζονται σε πολλαπλάσια του 0,01 της εκατοστιαίας μονάδας. Στην περίπτωση δημοπρασίας ανταλλαγής νομισμάτων ανταγωνιστικού επιτοκίου, οι μονάδες βάσης swap θα δηλώνονται σύμφωνα με το συμβατικό στην

αγορά τρόπο και οι προσφορές πρέπει να είναι εκφρασμένες σε πολλαπλάσια του 0,01 της μονάδας βάσης swap.

Για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, το ελάχιστο ποσό προσφοράς είναι 1.000.000 ευρώ. Οι προσφορές που υπερβαίνουν το ποσό αυτό πρέπει να εκφράζονται σε ακέραια πολλαπλάσια των 100.000 ευρώ. Τα ίδια ελάχιστα ποσά και πολλαπλάσια ισχύουν για τις πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και τις διαρθρωτικές πράξεις. Το ελάχιστο ποσό προσφοράς ισχύει για κάθε μεμονωμένο επίπεδο επιτοκίου/τιμής/μονάδων βάσης swap.

Για τις πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, κάθε εθνική κεντρική τράπεζα ορίζει το ελάχιστο ποσό προσφοράς μεταξύ 10.000 ευρώ και 1.000.000 ευρώ. Οι προσφορές που υπερβαίνουν το ελάχιστο ποσό πρέπει να είναι εκφρασμένες σε ακέραια πολλαπλάσια των 10.000 ευρώ. Το ελάχιστο ποσό προσφοράς ισχύει για κάθε μεμονωμένο επίπεδο επιτοκίου.

Η ΕΚΤ δύναται να επιβάλει ανώτατο όριο προσφορών ώστε να αποτραπούν δυσανάλογα μεγάλες προσφορές. Το τυχόν ανώτατο όριο αναφέρεται πάντοτε στη δημόσια ανακοίνωση της δημοπρασίας.

Οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να είναι πάντοτε σε θέση να καλύψουν τα ποσά τα οποία τους κατανέμονται με επαρκή

<sup>5</sup> Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου, ο αντισυμβαλλόμενος δηλώνει το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό για το οποίο επιθυμεί να συναλλαγή με το Ευρωσύστημα.

<sup>6</sup> Όσον αφορά την έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ, η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει ότι οι προσφορές θα πρέπει να εκφράζονται υπό μορφή τιμών και όχι υπό μορφή επιτοκίων. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, οι τιμές θα αναφέρονται ως ποσοστό της ονομαστικής αξίας των τίτλων.

<sup>7</sup> Στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου, ο αντισυμβαλλόμενος δηλώνει το ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό για το οποίο επιθυμεί να συναλλαγή με το Ευρωσύστημα και το αντίστοιχο επίπεδο μονάδων βάσης swap.

ποσότητα αποδεκτών τίτλων.<sup>8</sup> Οι συμβατικές ή κανονιστικές ρυθμίσεις που εφαρμόζει η αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα επιτρέπουν την επιβολή ποινών εάν ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα τίτλων ή μετρητών για το διακανονισμό του ποσού της ρευστότητας που του έχει κατανεμηθεί στη δημοπρασία.

Οι προσφορές μπορούν να ανακληθούν μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών. Προσφορές που υποβάλλονται μετά τη λήξη της προθεσμίας η οποία ορίζεται στην ανακοίνωση της δημοπρασίας είναι άκυρες. Το εμπρόθεσμο της υποβολής κρίνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες απορρίπτουν όλες τις προσφορές ενός αντισυμβαλλομένου εάν το αθροιστικό ποσό της προσφοράς υπερβαίνει το τυχόν ανώτατο όριο που έχει θέσει η ΕΚΤ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες απορρίπτουν επίσης κάθε προσφορά που υπολείπεται του ελάχιστου ποσού ή που υπολείπεται του ελάχιστου επιτοκίου/τιμής/μονάδας βάσης swap ή που υπερβαίνει το ανώτατο επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να απορρίψουν προσφορές που είναι ελλιπείς ή δεν ακολουθούν το υπόδειγμα. Εάν μια συγκεκριμένη προσφορά

απορριφθεί, η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα γνωστοποιεί στον αντισυμβαλλόμενο την απορριπτική της απόφαση πριν από την κατανομή του ποσού της δημοπρασίας.

### 5.1.5 Διαδικασίες κατανομής

#### a. Δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου

Για την κατανομή του ποσού της δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου, αθροίζονται οι υποβληθείσες από τους αντισυμβαλλομένους προσφορές. Εάν το άθροισμα των προσφορών υπερβαίνει το συνολικό ποσό ρευστότητας που θα κατανεμηθεί, οι προσφορές ικανοποιούνται συμμετρως, με βάση το λόγο του ποσού που θα κατανεμηθεί προς το συνολικό ύψος των προσφορών (βλ. Πλαίσιο 4). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ. Ωστόσο, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει να κατανείμει ένα ελάχιστο ποσό/ποσοστό σε κάθε συμμετέχοντα στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου.

<sup>8</sup> Η να διακανονίσουν σε μετρητά στην περίπτωση πράξεων απορρόφησης ρευστότητας.

## Πλαίσιο 4

### Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου

Όπου:

A: συνολικά κατανεμόμενο ποσό

n: συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων

a<sub>i</sub>: ποσό προσφοράς του αντισυμβαλλομένου i

all%: ποσοστό κατανομής

all<sub>i</sub>: συνολικό ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο i

Το ποσοστό της κατανομής είναι:

$$all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον αντισυμβαλλόμενο i είναι:

$$all_i = all\% \times (a_i)$$



## Πλαίσιο 5

### Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ

(το παράδειγμα αφορά προσφορές που διατυπώνονται ως επιτόκια)

Όπου:

A: συνολικά κατανεμόμενο ποσό

$r_s$ :  $s$  προσφερόμενο επιτόκιο από τους αντισυμβαλλομένους

n: συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων

$a(r_s)_i$ : προσφερόμενο ποσό στο  $s$  επιτόκιο ( $r_s$ ) από τον  $i$  αντισυμβαλλόμενο

$a(r_s)$ : συνολικό προσφερόμενο ποσό στο  $s$  επιτόκιο ( $r_s$ )

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

$r_m$ : οριακό επιτόκιο

$r_1 \geq r_s \geq r_m$  για δημοπρασία παροχής ρευστότητας,

$r_m \geq r_s \geq r_1$  για δημοπρασία απορρόφησης ρευστότητας

$r_{m-1}$ : επιτόκιο πριν από το οριακό επιτόκιο (τελευταίο επιτόκιο στο οποίο όλες οι προσφορές ικανοποιούνται πλήρως),

$r_{m-1} > r_m$  για δημοπρασία παροχής ρευστότητας,

$r_m > r_{m-1}$  για δημοπρασία απορρόφησης ρευστότητας

$all\%(r_m)$ : ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο

$all(r_s)_i$ : ποσό κατανομής στον  $i$  αντισυμβαλλόμενο στο  $s$  επιτόκιο

$all_i$ : συνολικό ποσό που κατανέμεται στον  $i$  αντισυμβαλλόμενο

Το ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο είναι:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον  $i$  αντισυμβαλλόμενο στο οριακό επιτόκιο είναι:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στον  $i$  αντισυμβαλλόμενο είναι:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

#### β. Δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου σε ευρώ

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών παροχής ρευστότητας σε ευρώ με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατά φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων επιτοκίων. Οι προσφορές με το υψηλότερο επιτόκιο ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με το διαδοχικά χαμηλότερο επιτόκιο μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό που πρόκειται να καταμεριστεί. Εάν, στο χαμηλότερο

επιτόκιο το οποίο έχει γίνει αποδεκτό (δηλ. στο οριακό επιτόκιο), το αθροιστικό ποσό προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμετρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος προς κατανομή ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επιτόκιο (βλ. Πλαίσιο 5). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών απορρόφησης ρευστότητας

## Πλαίσιο 6

### Κατανομή ποσού στις δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου

Όπου:

A: συνολικά κατανεμόμενο ποσό

$\Delta_s$ :  $s$  προσφερόμενες μονάδες βάσης swap από τους αντισυμβαλλομένους

n: συνολικός αριθμός αντισυμβαλλομένων

$a(\Delta_s)_i$ : προσφερόμενο ποσό στις  $s$  μονάδες βάσης swap ( $\Delta_s$ ) από τον  $i$  αντισυμβαλλόμενο

$a(\Delta_s)$ : συνολικό προσφερόμενο ποσό στις  $s$  μονάδες βάσης swap ( $\Delta_s$ )

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

$\Delta_m$ : οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$  για πράξεις παροχής ρευστότητας,

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$  για πράξεις απορρόφησης ρευστότητας

$\Delta_{m-1}$ : μονάδες βάσης swap πριν από το οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap (τελευταίο επίπεδο μονάδων βάσης swap στο οποίο όλες οι προσφορές ικανοποιούνται πλήρως),

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$  για πράξεις παροχής ρευστότητας,

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$  για πράξεις απορρόφησης ρευστότητας

$all\%(\Delta_m)$ : ποσοστό κατανομής στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap

$all(\Delta_s)_i$ : ποσό κατανομής στον  $i$  αντισυμβαλλόμενο στις  $s$  μονάδες βάσης swap

$all_i$ : συνολικό ποσό που κατανέμεται στον  $i$  αντισυμβαλλόμενο

Το ποσοστό κατανομής στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap είναι:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Το ποσό που κατανέμεται στον  $i$  αντισυμβαλλόμενο στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap είναι:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Το συνολικό ποσό που κατανέμεται στον  $i$  αντισυμβαλλόμενο είναι:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου (οι οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την έκδοση πιστοποιητικών χρέους και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας), οι προσφορές κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη των προσφερόμενων επιτοκίων (ή φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων τιμών). Οι προσφορές με το χαμηλότερο επιτόκιο (την υψηλότερη τιμή) ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με το διαδοχικά υψηλότερο επιτόκιο (χαμηλότερη τιμή) μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό

ποσό που πρόκειται να απορροφηθεί. Εάν, στο υψηλότερο επιτόκιο (στη χαμηλότερη τιμή) το οποίο έχει γίνει αποδεκτό (δηλ. στο οριακό επιτόκιο/στην οριακή τιμή), το συνολικό ύψος των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμετρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος προς κατανομή ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επιτόκιο/στην οριακή τιμή (βλ. Πλαίσιο 5). Προκειμένου για έκδοση πιστοποιητικών χρέους, το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλο-

ποιείται στο πλησιέστερο πολλαπλάσιο της ονομαστικής αξίας των πιστοποιητικών χρέους. Στις λοιπές πράξεις απορρόφησης ρευστότητας, το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

Η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει την εφαρμογή ελάχιστου ποσού κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου.

γ. *Δημοπρασίες ανταλλαγής νομισμάτων ανταγωνιστικού επιτοκίου*

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών παροχής ρευστότητας μέσω ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη των προσφερόμενων μονάδων βάσης swap.<sup>9</sup> Οι προσφορές με τις χαμηλότερες μονάδες βάσης swap ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με τις διαδοχικά υψηλότερες μονάδες βάσης swap μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό προς κατανομή ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό. Εάν, στην υψηλότερη μονάδα βάσης swap η οποία έχει γίνει αποδεκτή (δηλ. στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap), το συνολικό ύψος των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμετρως μεταξύ των προσφορών, με βάση το λόγο του εναπομένοντος ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap (βλ. Πλαίσιο 6). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

Στην κατανομή του ποσού των δημοπρασιών απορρόφησης ρευστότητας μέσω ανταλλαγής νομισμάτων με τη μέθοδο ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, οι προσφορές κατατάσσονται κατά φθίνουσα τάξη των προσφερόμενων μονάδων βάσης swap. Οι προσφορές με τις υψηλότερες μονάδες βάσης swap ικανοποιούνται κατά

προτεραιότητα και στη συνέχεια ικανοποιούνται οι προσφορές με τις διαδοχικά χαμηλότερες μονάδες βάσης swap μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό προς κατανομή ποσό του νομίσματος που διατηρείται σταθερό. Εάν, στη χαμηλότερη μονάδα βάσης swap η οποία έχει γίνει αποδεκτή (δηλ. στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap), το συνολικό ύψος των προσφορών υπερβαίνει το εναπομένον προς κατανομή ποσό, το εναπομένον ποσό κατανέμεται συμμετρως μεταξύ των προσφορών σύμφωνα με το λόγο του εναπομένοντος ποσού προς το συνολικό ποσό προσφορών στο οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap (βλ. Πλαίσιο 6). Το κατανεμόμενο ανά αντισυμβαλλόμενο ποσό στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

δ. *Τύπος δημοπρασίας*

Στις δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου, το Ευρωσύστημα μπορεί να εφαρμόσει διαδικασίες είτε ενιαίου είτε πολλαπλού επιτοκίου. Στη δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (“δημοπρασία ολλανδικού τύπου”), το επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap κατανομής που εφαρμόζεται σε όλες τις επιτυχείς προσφορές ισούται με το οριακό επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap (δηλ. αυτό στο οποίο εξαντλήθηκε το σύνολο του προς κατανομή ποσού). Στη δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (“δημοπρασία αμερικανικού τύπου”) το επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap κατανομής ισούται με το προσφερόμεχο ανά μεμονωμένη προσφορά επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap.

<sup>9</sup> Οι μονάδες βάσης swap κατατάσσονται κατ' αύξουσα τάξη με βάση το πρόσημό τους, το οποίο εξαρτάται από το πρόσημο του διαφορικού επιτοκίου μεταξύ του ξένου νομίσματος και του ευρώ. Εάν, για τη διάρκεια της πράξης, το επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο επιτόκιο του ευρώ, το πρόσημο των μονάδων βάσης swap είναι θετικό (δηλ. γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο – at a premium – έναντι του ξένου νομίσματος). Και αντίστροφα, όταν το επιτόκιο του ξένου νομίσματος είναι μικρότερο από το αντίστοιχο επιτόκιο του ευρώ, το πρόσημο των μονάδων βάσης swap είναι αρνητικό (δηλ. γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπό το άρτιο – at a discount – έναντι του ξένου νομίσματος).

### 5.1.6 Ανακοίνωση αποτελέσματος δημοπρασίας

Τα αποτελέσματα των τακτικών και των έκτακτων δημοπρασιών γνωστοποιούνται στο κοινό μέσω ηλεκτρονικών πληροφοριακών δικτύων. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ανακοινώνουν το αποτέλεσμα της κατανομής απευθείας σε αντισυμβαλλόμενους οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά πληροφοριακά δίκτυα. Η ανακοίνωση του αποτελέσματος της δημοπρασίας κανονικά περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- τον ενδεικτικό αριθμό της δημοπρασίας
- την ημερομηνία της δημοπρασίας
- το είδος της πράξης
- τη διάρκεια της πράξης
- το συνολικό ποσό των προσφορών που υπέβαλαν οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος
- τον αριθμό των αντισυμβαλλομένων που υπέβαλαν προσφορές
- τα νομίσματα που αφορά η πράξη (σε περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων)
- το συνολικά κατανεμόμενο ποσό
- το ποσοστό κατανομής (σε περίπτωση δημοπρασιών σταθερού επιτοκίου)
- την τρέχουσα ισοτιμία (σε περίπτωση πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων)
- το οριακό αποδεκτό επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap και το ποσοστό κατανομής στο οριακό επιτόκιο/τιμή/μονάδα βάσης swap (σε περίπτωση δημοπρασιών ανταγωνιστικού επιτοκίου)
- το ελάχιστο και μέγιστο επιτόκιο προσφοράς και το μέσο σταθμικό

επιτόκιο της κατανομής (στην περίπτωση δημοπρασιών πολλαπλού επιτοκίου)

- την ημερομηνία έναρξης και λήξεως της πράξης (εάν εφαρμόζεται) ή ημερομηνία αξίας και ημερομηνία λήξεως του τίτλου (στην περίπτωση της έκδοσης πιστοποιητικών χρέους)
- το ελάχιστο ποσό κατανομής ανά αντισυμβαλλόμενο (εάν υπάρχει)
- το ελάχιστο ποσοστό κατανομής (εάν υπάρχει)
- την ονομαστική αξία των πιστοποιητικών χρέους (στην περίπτωση έκδοσης πιστοποιητικών χρέους)
- τον κωδικό ISIN της έκδοσης (στην περίπτωση έκδοσης πιστοποιητικών χρέους).

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες θα επιβεβαιώνουν το κατανεμόμενο ποσό απευθείας σε κάθε αντισυμβαλλόμενο που υπέβαλε επιτυχή προσφορά.

### 5.2 Διαδικασίες για τις διμερείς πράξεις

#### a. Γενικά

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να διενεργούν πράξεις μέσω διμερών διαδικασιών.<sup>10</sup> Οι διαδικασίες αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πράξεις ανοικτής αγοράς για την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και σε διαρθρωτικές οριστικές πράξεις. Ορίζονται με ευρεία έννοια ως οποιεσδήποτε διαδικασίες μέσω των οποίων το Ευρωσύστημα διενεργεί συναλλαγές με έναν αντισυμβαλλόμενο ή με λίγους αντισυμβαλλομένους χωρίς

<sup>10</sup> Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να εκτελούνται και από την ίδια την ΕΚΤ.

δημοπρασία. Οι διμερείς διαδικασίες διακρίνονται σε δύο διαφορετικά είδη: σε εκείνες στις οποίες το Ευρωσύστημα έρχεται απευθείας σε επαφή με τους αντισυμβαλλομένους και σε εκείνες που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου και μεσολαβητών της αγοράς.

*β. Απευθείας επαφή με τους αντισυμβαλλομένους*

Σ' αυτή τη διαδικασία, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έρχονται απευθείας σε επαφή με έναν ή λίγους εγχώριους αντισυμβαλλομένους, οι οποίοι επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην Ενότητα 2.2. Σύμφωνα με τις ακριβείς οδηγίες της ΕΚΤ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποφασίζουν αν θα συνάψουν συναλλαγή με τους αντισυμβαλλομένους. Οι συναλλαγές διακανονίζονται μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Εάν και εφόσον το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφασίσει ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι διμερείς πράξεις μπορούν να εκτελούνται και από την ίδια την ΕΚΤ (ή από μία ή λίγες εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ), οι διαδικασίες γι' αυτές τις πράξεις θα προσαρμοστούν αναλόγως. Σ' αυτή την περίπτωση, η ΕΚΤ (ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) θα έρχονται απευθείας σε επαφή με έναν ή λίγους αντισυμβαλλομένους στη ζώνη του ευρώ, οι οποίοι θα επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην Ενότητα 2.2. Η ΕΚΤ (ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) θα αποφασίζουν αν θα συνάψουν συναλλαγή με τους αντισυμβαλλομένους. Και πάλι όμως οι συναλλαγές θα διακανονίζονται με αποκεντρωμένο τρόπο μέσω των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Οι διμερείς πράξεις μέσω απευθείας επαφής με τους αντισυμβαλλομένους μπορούν να εφαρμοστούν για τις αντιστρεπτές πράξεις, τις οριστικές πράξεις, τις πράξεις ανταλλαγής

νομισμάτων και την αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας.

*γ. Πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου και μεσολαβητών της αγοράς*

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εκτελούν οριστικές πράξεις μέσω χρηματιστηρίου και μεσολαβητών της αγοράς. Γι' αυτές τις πράξεις το φάσμα των αντισυμβαλλομένων δεν περιορίζεται a priori και οι διαδικασίες προσαρμόζονται στην καθιερωμένη πρακτική της αγοράς για τα χρεόγραφα που θα χρησιμοποιηθούν. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ θα αποφασίσει αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ίδια η ΕΚΤ (ή μία ή λίγες εθνικές κεντρικές τράπεζες οι οποίες αποτελούν εκτελεστικά όργανα της ΕΚΤ) μπορεί να εκτελεί οριστικές πράξεις για τη βραχυχρόνια ρύθμιση των διακυμάνσεων της ρευστότητας μέσω χρηματιστηρίου και μεσολαβητών της αγοράς.

*δ. Ανακοίνωση των διμερών πράξεων*

Οι διμερείς πράξεις συνήθως δεν γνωστοποιούνται στο κοινό εκ των προτέρων. Επιπλέον, η ΕΚΤ δύναται να αποφασίσει να μη γνωστοποιήσει στο κοινό τα αποτελέσματα των διμερών πράξεων.

*ε. Ημέρες διενέργειας*

Η ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να διενεργήσει διμερείς πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας οποιαδήποτε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Σ' αυτές τις πράξεις συμμετέχουν μόνον οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών στα οποία η ημερομηνία συναλλαγής, η ημερομηνία διακανονισμού και η ημερομηνία εξόφλησης είναι εργάσιμες ημέρες για την ΕθνΚΤ.

Οι διμερείς οριστικές πράξεις για διαρθρωτικούς σκοπούς κανονικά διενεργούνται και διακανονίζονται μόνο κατά τις ημέρες που είναι εργάσιμες για τις ΕθνΚΤ όλων των κρατών-μελών.

### 5.3 Διαδικασίες διακανονισμού

#### 5.3.1 Γενικά

Οι χρηματικές συναλλαγές που συνδέονται με τη χρήση των πάγιων διευκολύνσεων του Ευρωσυστήματος ή με τη συμμετοχή σε πράξεις ανοικτής αγοράς διακανονίζονται μέσω των λογαριασμών που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή σε λογαριασμούς τραπεζών διακανονισμού που συμμετέχουν στο TARGET). Οι χρηματικές συναλλαγές διακανονίζονται μόνον εφόσον έχει ήδη γίνει (ή γίνεται ταυτόχρονα) η οριστική μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια για την πράξη. Αυτό σημαίνει ότι τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια πρέπει είτε να έχουν κατατεθεί εκ των προτέρων σε λογαριασμό ασφαλούς φύλαξης στις εθνικές κεντρικές τράπεζες είτε να διακανονιστούν μέσω ενδοημερησίας παράδοσης έναντι πληρωμής (delivery-versus-payment) με τις εν λόγω εθνικές κεντρικές τράπεζες. Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια πραγματοποιείται μέσω των λογαριασμών διακανονισμού τίτλων που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι σε συστήματα διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) που ανταποκρίνονται στα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ.<sup>11</sup> Οι αντισυμβαλλόμενοι που δεν

διαθέτουν λογαριασμό ασφαλούς φύλαξης σε εθνική κεντρική τράπεζα ή λογαριασμό διακανονισμού τίτλων σε κάποιο ΣΔΤ που ανταποκρίνεται στα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ μπορούν να διακανονίζουν τις συναλλαγές επί των τίτλων που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια μέσω του λογαριασμού διακανονισμού τίτλων ή του λογαριασμού ασφαλούς φύλαξης ενός πιστωτικού ιδρύματος-ανταποκριτού.

Περαιτέρω διατάξεις που αφορούν τις διαδικασίες διακανονισμού προβλέπονται στις συμβατικές ρυθμίσεις που εφαρμόζουν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ή η ΕΚΤ) για τα συγκεκριμένα μέσα νομισματικής πολιτικής. Οι διαδικασίες διακανονισμού ενδέχεται να διαφέρουν ελαφρά μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών λόγω διαφορών ως προς το εθνικό δίκαιο ή ως προς την πρακτική των συναλλαγών.

#### 5.3.2 Διακανονισμός πράξεων ανοικτής αγοράς

Οι πράξεις ανοικτής αγοράς που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες (δηλ. οι πράξεις

<sup>11</sup> Περιγραφή των προτύπων για τη χρήση των αποδεκτών ΣΔΤ στη ζώνη του ευρώ και ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ αυτών των συστημάτων δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)).

### Πίνακας 3

#### Συνήθεις ημερομηνίες διακανονισμού των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος<sup>1)</sup>

Μέσο νομισματικής πολιτικής	Ημερομηνία διακανονισμού των πράξεων που βασίζονται σε τακτικές δημοπρασίες	Ημερομηνία διακανονισμού των πράξεων που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες ή σε διμερείς διαδικασίες
Αντιστορεπτές πράξεις	T+1 <sup>2)</sup>	T
Οριστικές πράξεις	—	Σύμφωνα με την καθιερωμένη πρακτική της αγοράς για τους τίτλους
Έκδοση πιστοποιητικών χρέους	T+1	—
Πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων	—	T, T+1 ή T+2
Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας	—	T

1) T είναι η ημερομηνία συναλλαγής. Ως ημερομηνία διακανονισμού νοείται εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος.

2) Εάν η κανονική ημέρα διακανονισμού για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης ή τις πράξεις πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης συμπίπτει με επίσημη αργία, η ΕΚΤ δύναται με απόφασή της να εφαρμόσει διαφορετική ημερομηνία διακανονισμού, ακόμη και αυθημερόν διακανονισμό. Οι ημερομηνίες διακανονισμού για τις πράξεις κύριας και πιο μακροχρόνιας αναχρηματοδότησης καθορίζονται εκ των προτέρων στο ημερολογιακό πρόγραμμα των δημοπρασιών του Ευρωσυστήματος (βλ. Ενότητα 5.1.2).

κύριας αναχρηματοδότησης, οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης και οι διαρθρωτικές πράξεις) διακανονίζονται κανονικά την επόμενη ημέρα μετά την ημερομηνία συναλλαγής, κατά την οποία επόμενη ημέρα λειτουργούν όλα τα αντίστοιχα εθνικά ΣΔΣΧ και όλα τα αντίστοιχα ΣΔΤ. Το Ευρωσύστημα για λόγους αρχής επιδιώκει να διακανονίζονται οι συναλλαγές που σχετίζονται με τις πράξεις ανοικτής αγοράς του ταυτόχρονα σε όλα τα κράτη-μέλη με όλους τους αντισυμβαλλομένους που έχουν προσφέρει επαρκή περιουσιακά στοιχεία ως ασφάλεια. Ωστόσο, εξαιτίας λειτουργικών περιορισμών και λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών των ΣΔΤ, η ακριβής ώρα της ημέρας κατά την οποία διακανονίζονται οι πράξεις ανοικτής αγοράς ενδέχεται να μη συμπίπτει σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ο χρόνος διακανονισμού των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης συμπίπτει κανονικά με το χρόνο εξόφλησης μιας προηγούμενης πράξης με αντίστοιχη διάρκεια.

Το Ευρωσύστημα επιδιώκει να διακανονίζονται αυθημερόν οι πράξεις ανοικτής αγοράς που βασίζονται σε έκτακτες δημοπρασίες και σε διμερείς διαδικασίες. Ωστόσο, το Ευρωσύστημα μπορεί για λειτουργικούς λόγους να εφαρμόζει κατά καιρούς άλλες ημερομηνίες διακανονισμού γι' αυτές τις πράξεις, ιδίως για τις οριστικές πράξεις (που διενεργούνται για σκοπούς εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας καθώς και για διαρθρωτικούς σκοπούς) και για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων (βλ. Πίνακα 3).

### 5.3.3 Διαδικασίες τέλους ημέρας

Οι διαδικασίες τέλους ημέρας καθορίζονται στην τεκμηρίωση που αφορά τα εθνικά ΣΔΣΧ και το σύστημα TARGET. Κατά γενικό κανόνα, το σύστημα TARGET κλείνει στις 6 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Μετά την ώρα κλεισίματος δεν γίνονται δεκτές εντολές πληρωμής για επεξεργασία στα εθνικά ΣΔΣΧ, παρότι συνεχίζεται η επεξεργασία των εντολών πληρωμής που είχαν παραληφθεί πριν από την ώρα κλεισίματος. Οι αιτήσεις των αντισυμβαλλομένων για πρόσβαση στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης ή στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων πρέπει να υποβληθούν στην οικεία εθνική κεντρική τράπεζα το αργότερο 30 λεπτά μετά την πραγματική ώρα κλεισίματος του TARGET.<sup>12</sup>

Τυχόν αρνητικά υπόλοιπα που παραμένουν στους λογαριασμούς διακανονισμού (στα εθνικά ΣΔΣΧ) των αποδεκτών αντισυμβαλλομένων μετά την οριστικοποίηση των διαδικασιών ελέγχου τέλους ημέρας λογίζονται αυτοδικαίως ως αίτηση προσφυγής στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (βλ. Ενότητα 4.1).

<sup>12</sup> Η προθεσμία για την αίτηση πρόσβασης στις πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος παρατείνεται επί 30 ακόμη λεπτά την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος κάθε περιόδου τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

## **Κεφάλαιο 6**

### **Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία**



## 6 Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία

### 6.1 Γενικά

Το Άρθρο 18.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπει στην ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συναλλάσσονται στις χρηματοπιστωτικές αγορές αγοράζοντας και πωλώντας περιουσιακά στοιχεία, είτε με οριστικές πράξεις είτε με σύμφωνο επαναγοράς, και ορίζει ότι όλες οι πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος πρέπει να καλύπτονται από επαρκή ασφάλεια. Ως εκ τούτου, όλες οι πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήματος βασίζονται σε περιουσιακά στοιχεία τα οποία παρέχουν ως ασφάλεια οι αντισυμβαλλόμενοι είτε με τη μορφή μεταβίβασης της κυριότητας των στοιχείων αυτών (στην περίπτωση των οριστικών πράξεων και των συμφωνιών επαναγοράς) είτε με την μορφή ενεχύρου επ' αυτών (όπως στην περίπτωση των δανείων έναντι ενεχύρου).<sup>1</sup>

Προκειμένου να προστατευθεί το Ευρωσύστημα από ζημίες κατά τη διενέργεια των πράξεων νομισματικής πολιτικής του, να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των αντισυμβαλλομένων και να ενισχυθεί η αποτελεσματική λειτουργία, πρέπει τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια να πληρούν ορισμένα κριτήρια ώστε να είναι αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Αναγνωρίζεται ότι η εναρμόνιση των κριτηρίων καταλληλότητας σε όλη τη ζώνη του ευρώ θα συνέβαλε ώστε να εξασφαλιστεί ίση μεταχείριση και αποτελεσματική λειτουργία. Ταυτόχρονα, πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ ως προς τη δομή των χρηματοπιστωτικών τους συστημάτων. Για εσωτερικούς κυρίως σκοπούς του Ευρωσυστήματος, γίνεται λοιπόν διάκριση μεταξύ δύο κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων που είναι κατάλληλα για τις πράξεις νομισματικής

πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Οι δύο αυτές κατηγορίες είναι γνωστές ως “πρώτη βαθμίδα” και “δεύτερη βαθμίδα”:

- Η πρώτη βαθμίδα αποτελείται από διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα που πληρούν κοινά για όλη τη ζώνη του ευρώ κριτήρια καταλληλότητας, τα οποία ορίζει η ΕΚΤ.
- Η δεύτερη βαθμίδα αποτελείται από πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία, διαπραγματεύσιμα και μη, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα και τα κριτήρια καταλληλότητας των οποίων καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, υπό τον όρο ότι πληρούνται τα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας που ορίζει η ΕΚΤ. Τα συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας της δεύτερης βαθμίδας που εφαρμόζονται από τις αντίστοιχες εθνικές κεντρικές τράπεζες υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ.

Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο βαθμίδων όσον αφορά την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή την καταλληλότητά τους για τα διάφορα είδη πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος (με τη μόνη διαφορά ότι τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας δεν χρησιμοποιούνται συνήθως από το Ευρωσύστημα σε οριστικές πράξεις). Τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν επίσης να

<sup>1</sup> Οι οριστικές και οι αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς που αποσκοπούν στην απορρόφηση ρευστότητας βασίζονται επίσης σε περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια. Για τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς για απορρόφηση ρευστότητας, ισχύουν τα ίδια κριτήρια καταλληλότητας όπως και γι' αυτά που χρησιμοποιούνται στις αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς για παροχή ρευστότητας. Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας όμως δεν εφαρμόζονται ούτε αρχικά περιθώρια ούτε περικοπές αποτίμησης.

χρησιμοποιηθούν και ως ασφάλεια για την παροχή ενδοημερήσιας πίστωσης.<sup>2</sup>

Τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης και της δεύτερης βαθμίδας υπόκεινται στα μέτρα ελέγχου κινδύνων που διευκρινίζονται στην Ενότητα 6.4.

Οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία σε διασυνοριακή βάση, δηλ. να χρηματοδοτηθούν από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι, προσφέροντας ως ασφάλεια περιουσιακά στοιχεία ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος (βλ. Ενότητα 6.6).

## 6.2 Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας

Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο με τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Ο κατάλογος αυτός διατίθεται στο κοινό.<sup>3</sup>

Τα πιστοποιητικά χρέους που εκδίδει η ΕΚΤ ταξινομούνται ως περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Τα πιστοποιητικά χρέους που εξέδωσαν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες πριν υιοθετηθεί το ευρώ στα αντίστοιχα κράτη-μέλη επίσης υπάγονται στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας.

Στα λοιπά περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας εφαρμόζονται τα ακόλουθα κριτήρια καταλληλότητας (βλ. και Πίνακα 4):

- Πρέπει να είναι χρεόγραφα με: α) προκαθορισμένο ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μην συνεπάγεται αρνητική ταμειακή ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε: (i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε (ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε (iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη. Αποδεκτά γίνονται εξάλλου και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα

χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης.<sup>4</sup>

- Πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας. Κατά την αξιολόγηση της ποιότητας των χρεογράφων, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τη διαβάθμιση του εκδότη ή της έκδοσης από τους οίκους αξιολόγησης, τις εγγυήσεις<sup>5</sup> που παρέχονται από οικονομικώς εύρωστους εγγυητές,<sup>6</sup> καθώς και ορισμένα θεσμικά κριτήρια που διασφαλίζουν ιδιαίτερα αυξημένη προστασία των κομιστών των χρεογράφων.<sup>7</sup>
- Πρέπει να είναι μεταβιβάσιμα μέσω λογιστικών εγγραφών.
- Πρέπει να έχουν κατατεθεί/καταχωρηθεί (εκδοθεί) στον ΕΟΧ σε μια κεντρική τράπεζα ή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων ανταποκρινόμενο στα ελάχιστα πρότυπα που έχει θεσπίσει η ΕΚΤ. Πρέπει να διακρατούνται (διακανονίζονται) στη ζώνη του ευρώ μέσω λογαριασμού στο Ευρωσύστημα ή σε ΣΔΤ που πληροί τα

2 Επιπλέον, η ΕΚΤ μπορεί να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να θεωρήσουν ορισμένα είδη περιουσιακών στοιχείων τα οποία δεν είναι αποδεκτά για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος ως κατάλληλα για πράξεις ενδοημερήσιας πίστωσης (βλ. υποσημείωση 17 στο παρόν κεφάλαιο).

3 Ο κατάλογος αυτός δημοσιεύεται και ενημερώνεται καθημερινά στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)).

4 Τα χρεόγραφα που παρέχουν δικαιώματα επί του κεφαλαίου ή/και επί των τόκων εξαρτώμενα από τα δικαιώματα κομιστών άλλων χρεογράφων του ίδιου εκδότη (ή, στο πλαίσιο δομημένης έκδοσης, εξαρτώμενα από άλλες σειρές της ίδιας έκδοσης) δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη βαθμίδα.

5 Οι αποδεκτές εγγυήσεις πρέπει να είναι άνευ όρων και αμρσεων και να καταπίπτουν σε πρώτη ζήτηση. Πρέπει να είναι έγκυρες σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει την εγγύηση και να είναι απαιτητές και εκτελεστές κατά το δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ.

6 Οι εγγυητές πρέπει να είναι εγκατεστημένοι στον ΕΟΧ.

7 Χρεόγραφα εκδοθέντα από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22(4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΟΚ, τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ) γίνονται αποδεκτά στην πρώτη βαθμίδα, μόνο εφόσον για κάθε έκδοση έχει δοθεί διαβάθμιση (από οίκους αξιολόγησης) από την οποία προκύπτει, κατά την άποψη του Ευρωσυστήματος, ότι τα χρεόγραφα είναι υψηλής ποιότητας. Η καταλληλότητα χρεογράφων που εκδίδονται στο πλαίσιο προγράμματος εκδόσεων κρίνεται με βάση την αξιολόγηση κάθε μεμονωμένης έκδοσης στο πλαίσιο του προγράμματος.

πρότυπα της ΕΚΤ (έτσι ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να υπάγονται στο δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ). Εάν το κεντρικό αποθετήριο τίτλων όπου εκδίδεται το περιουσιακό στοιχείο και το ΣΔΤ όπου διακρατείται δεν ταυτίζονται, τότε μεταξύ των δύο συστημάτων πρέπει να υπάρχει σύνδεση εγκεκριμένη από την ΕΚΤ.<sup>8</sup>

- Η ονομαστική τους αξία πρέπει να είναι διατυπωμένη σε ευρώ.<sup>9</sup>
- Πρέπει είτε να έχουν εκδοθεί είτε να είναι εγγυημένα από πρόσωπα εγκατεστημένα στον ΕΟΧ.<sup>10</sup>
- Πρέπει να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, όπως αυτή ορίζεται στην Οδηγία περί Επενδυτικών Υπηρεσιών,<sup>11</sup> ή να είναι εισηγμένα ή να υφίστανται διαπραγμάτευση σε ορισμένες μη οργανωμένες αγορές που καθορίζει η ΕΚΤ.<sup>12</sup> Εξάλλου, η ΕΚΤ μπορεί να λάβει υπόψη τη ρευστότητα της αγοράς προκειμένου να αποφανθεί για την καταλληλότητα των επιμέρους χρεογράφων.

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, ο αντισυμβαλλόμενος δεν μπορεί να προσκομίσει ως ασφάλεια χρεόγραφα που έχει εκδώσει ή εγγυάται ο ίδιος ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο με το οποίο διατηρεί στενούς δεσμούς,<sup>13</sup> κατά την έννοια της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων.<sup>14, 15</sup>

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με απόφασή τους να μη δέχονται ως ασφάλεια τα παρακάτω χρεόγραφα:

- χρεόγραφα που καθίστανται ληξιπρόθεσμα πριν από την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια<sup>16</sup> και

8 Περιγραφή των προτύπων για τη χρήση των αποδεκτών ΣΔΤ στη ζώνη του ευρώ καθώς και ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων μεταξύ αυτών των συστημάτων δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)).

9 Απευθείας σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

10 Η προϋπόθεση να είναι εγκατεστημένος στον ΕΟΧ ο εκδότης δεν ισχύει προκειμένου για διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα.

11 Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L 141, 11 Ιουνίου 1993, σελ. 27 επ.

12 Χρεόγραφα εκδοθέντα από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν αυστηρώς στα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΕΚ τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΕΚ) γίνονται δεκτά στην πρώτη βαθμίδα μόνο εφόσον είναι εισηγμένα σε οργανωμένη αγορά, όπως ορίζεται στην Οδηγία περί Επενδυτικών Υπηρεσιών (Οδηγία 93/22/ΕΕΚ), και πληρούν τις προϋποθέσεις της Οδηγίας 89/298/ΕΚ για το συντονισμό των όρων κατάρτισης, ελέγχου και κυκλοφορίας του ενημερωτικού δελτίου που πρέπει να δημοσιεύεται όταν απευθύνεται στο κοινό πρόσκληση για κινητές αξίες.

13 Εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία, λόγω ταύτισης με τον εκδότη/εγγυητή ή λόγω της ύπαρξης στενών δεσμών, δεν μπορούν ή δεν μπορούν πλέον να χρησιμοποιηθούν από αυτόν για εξασφάλιση ανεξόφλητης πίστωσης, υποχρεούται να ενημερώσει αμέσως την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται με μηδενική αξία κατά την επόμενη ημερομηνία αποτίμησης και πιθανόν να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (βλ. Παράρτημα 6).

14 Το Άρθρο 1 (26) της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων πιστωτικού ιδρύματος, Επίσημη Εφημερίδα L 126 της 26ης Μαΐου 2000, σελ. 1 επ., αναφέρει επί λέξει τα εξής:

“Στενοί δεσμοί: η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω: α) συμμετοχής, δηλαδή της άμεσης ή δι’ ενός δεσμού ελέγχου, κατοχής του 20% ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης ή β) δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω του δεσμού που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής, σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται οι παράγραφοι 1 και 2 του Άρθρου 1 της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ ή μέσω μιας σχέσης της ίδιας φύσεως, μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης. κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων. Θεωρείται επίσης ότι δημιουργεί στενούς δεσμούς μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων φυσικών ή νομικών μια κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται σταθερά με το αυτό πρόσωπο διά δεσμού ελέγχου”.

15 Η διάταξη αυτή δεν ισχύει προκειμένου για: (i) στενούς δεσμούς μεταξύ του αντισυμβαλλομένου και των δημόσιων αρχών των χωρών του ΕΟΧ, (ii) εμπορικά γραμμάτια όπου την ενοχική ευθύνη φέρει, εκτός του αντισυμβαλλομένου, τουλάχιστον άλλο ένα πρόσωπο (όχι πιστωτικό ίδρυμα), (iii) χρεόγραφα που πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΕΚ τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΕΚ) ή (iv) περιπτώσεις κατά τις οποίες τα χρεόγραφα καλύπτονται από συγκεκριμένες νομικές διασφαλίσεις συγκρίσιμες με εκείνες της περίπτωσης (iii).

16 Εάν τυχόν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέψουν τη χρήση τίτλων με διάρκεια μικρότερη των πράξεων νομισματικής πολιτικής για τις οποίες θα χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια, τότε οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να αντικαθιστούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία κατά τη λήξη τους ή και πριν από τη λήξη τους.

- χρεόγραφα που αποφέρουν πρόσοδο (δηλ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά το διάστημα έως την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.

Όλα τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση, πράγμα που σημαίνει ότι ένας αντισυμβαλλόμενος μπορεί να λάβει πίστωση από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένος χρησιμοποιώντας περιουσιακά στοιχεία πρώτης βαθμίδας ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος (βλ. Ενότητα 6.6).

Τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας γίνονται αποδεκτά για όλες τις πράξεις νομισματικής πολιτικής που βασίζονται σε ασφάλεια, δηλ. για αντιστρεπτέες και οριστικές πράξεις ανοικτής αγοράς και στο πλαίσιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης.

### 6.3 Περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας<sup>17</sup>

Εκτός από τα χρεόγραφα που πληρούν τα κριτήρια καταλληλότητας της πρώτης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να θεωρήσουν αποδεκτά και άλλα περιουσιακά στοιχεία, αυτά της δεύτερης βαθμίδας, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα για τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αγορές και τα εθνικά τραπεζικά συστήματα. Τα κριτήρια καταλληλότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας καθορίζονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σύμφωνα με τα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας που αναφέρονται παρακάτω. Τα ειδικότερα εθνικά κριτήρια καταλληλότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες καταρτίζουν και τηρούν εθνικούς καταλόγους αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας. Οι κατάλογοι αυτοί διατίθενται στο κοινό.<sup>18</sup>

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα ελάχιστα κριτήρια καταλληλότητας (βλ. και Πίνακα 4):

- Μπορούν να είναι χρεόγραφα (διαπραγματεύσιμα ή μη) που έχουν (α) προκαθορισμένο ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μη συνεπάγεται αρνητική ταμειακή ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε: (i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε (ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε (iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη. Αποδεκτά γίνονται εξάλλου και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης. Επίσης μπορούν να είναι μετοχές (που

<sup>17</sup> Εκτός από τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας που γίνονται αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος, η ΕΚΤ μπορεί να εξουσιοδοτήσει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να παρέχουν ενδοημερήσια πίστωση έναντι χρεογράφων τα οποία κεντρικές τράπεζες κρατών-μελών της ΕΕ εκτός της ζώνης του ευρώ θεωρούν αποδεκτά ως ασφάλεια για την παροχή ενδοημερήσιας πίστωσης και τα οποία: (i) βρίσκονται σε εκτός της ζώνης του ευρώ χώρες του ΕΟΧ, (ii) έχουν εκδοθεί από πρόσωπα εγκατεστημένα σε εκτός της ζώνης του ευρώ χώρες του ΕΟΧ και (iii) είναι εκφρασμένα σε νομίσματα του ΕΟΧ (ή σε άλλα νομίσματα που αποτελούν αντικείμενο ευρείας διαπραγμάτευσης). Η έγκριση της ΕΚΤ παρέχεται υπό τον όρο ότι δεν τίθεται η αποτελεσματική λειτουργία και η άσκηση κατάλληλου ελέγχου όσον αφορά τους ειδικούς νομικούς κινδύνους που συνδέονται με τέτοιου είδους χρεόγραφα. Εντός της ζώνης του ευρώ, τα χρεόγραφα αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση (δηλ. οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα χρεόγραφα μόνο για να χρηματοδοτηθούν απευθείας από την εθνική κεντρική τράπεζα στην οποία έχει επιτρέψει η ΕΚΤ να παρέχει ενδοημερήσια πίστωση έναντι των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων).

<sup>18</sup> Οι κατάλογοι αυτοί δημοσιεύονται και ενημερώνονται καθημερινά στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)). Για τα μη διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία και τα χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και ειδικά χαρακτηριστικά της δεύτερης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν να μην αποκαλύπτουν πληροφορίες για μεμονωμένες εκδόσεις, εκδότες/χρεώστες ή εγγυητές κατά τη δημοσίευση των εθνικών καταλόγων των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας, θα πρέπει όμως να παρέχουν εναλλακτικές πληροφορίες ώστε οι αντισυμβαλλόμενοι σε όλη τη ζώνη του ευρώ να μπορούν εύκολα να εξακριβώσουν την καταλληλότητα ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου.

**Πίνακας 4****Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία για τις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος**

Κριτήρια	Πρώτη βαθμίδα	Δεύτερη βαθμίδα
<b>Είδος περιουσιακού στοιχείου</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Πιστοποιητικά χρέους της ΕΚΤ</li> <li>• Λοιπά διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα.<sup>1), 2)</sup></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα<sup>1)</sup></li> <li>• Μη διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα<sup>1)</sup></li> <li>• Μετοχές που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά.</li> </ul>
<b>Διαδικασίες διακανονισμού</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Οι τίτλοι πρέπει να τηρούνται κεντρικά με λογιστική μορφή στις εθνικές κεντρικές τράπεζες ή σε ΣΔΤ που πληροί τα ελάχιστα πρότυπα της ΕΚΤ.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Η εθνική κεντρική τράπεζα που έχει συμπεριλάβει τα περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να έχει ευχερή πρόσβαση σ' αυτά.</li> </ul>
<b>Κατηγορία εκδότη</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Κεντρικές τράπεζες</li> <li>• Δημόσιος τομέας</li> <li>• Ιδιωτικός τομέας<sup>3)</sup></li> <li>• Διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Δημόσιος τομέας</li> <li>• Ιδιωτικός τομέας.<sup>4)</sup></li> </ul>
<b>Πιστοληπτική ικανότητα</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Το περιουσιακό στοιχείο πρέπει να κρίνεται από την ΕΚΤ ως υψηλής ποιότητας (ενδεχομένως περιλαμβάνει και εγγύηση από εγγυητή του ΕΟΧ που κρίνεται από την ΕΚΤ οικονομικά εύρωστος).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Το περιουσιακό στοιχείο πρέπει να κρίνεται από την εθνική κεντρική τράπεζα που το έχει συμπεριλάβει στη δεύτερη βαθμίδα ως υψηλής ποιότητας (ενδεχομένως περιλαμβάνει εγγύηση από εγγυητή του ΕΟΧ που κρίνεται από την εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα οικονομικά εύρωστος).</li> </ul>
<b>Τόπος εγκατάστασης του εκδότη (ή του εγγυητή)</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ΕΟΧ.<sup>5)</sup></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ζώνη του ευρώ.</li> </ul>
<b>Τόπος περιουσιακού στοιχείου</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Τόπος έκδοσης: ΕΟΧ</li> <li>• Τόπος διακανονισμού: ζώνη του ευρώ.<sup>6)</sup></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ζώνη του ευρώ.<sup>6)</sup></li> </ul>
<b>Νόμισμα</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ευρώ.<sup>7)</sup></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ευρώ.<sup>7)</sup></li> </ul>
<i>Προς υπόμνηση:</i> <b>Διασυννοιακή χρήση</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Ναι.</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Ναι.</i></li> </ul>

- 1) Πρέπει να έχουν α) προκαθορισμένο ποσό κεφαλαίου και β) τοκομερίδιο το οποίο να μην συνεπάγεται αρνητική ταμειακή ροή. Επιπλέον, το τοκομερίδιο πρέπει να είναι είτε (i) μηδενικό τοκομερίδιο είτε (ii) τοκομερίδιο σταθερού επιτοκίου είτε (iii) τοκομερίδιο κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένο με ένα επιτόκιο αναφοράς. Το τοκομερίδιο μπορεί να συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη. Αποδεκτά γίνονται εξάλλου και τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να υπάρχουν σε όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση της εξασφαλιζόμενης υποχρέωσης.
- 2) Τα χρεόγραφα που παρέχουν δικαιώματα επί του κεφαλαίου ή/και επί των τόκων εξαρτώμενα από τα δικαιώματα κομιστών άλλων χρεογράφων του ίδιου εκδότη (ή, στο πλαίσιο δομημένης έκδοσης, εξαρτώμενα από άλλες σειρές της ίδιας έκδοσης) δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη βαθμίδα.
- 3) Χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΟΚ, τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ) γίνονται δεκτά στη πρώτη βαθμίδα υπό τις εξής προϋποθέσεις: Πρώτον, κάθε συγκεκριμένη έκδοση πρέπει να έχει λάβει διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας (από οίκο αξιολόγησης) η οποία να συνεπάγεται, κατά τη γνώμη του Ευρωσυστήματος, υψηλή πιστοληπτική διαβάθμιση του χρεογράφου. Η καταλληλότητα των χρεογράφων που εκδίδονται στο πλαίσιο προγράμματος εκδόσεων κρίνεται με βάση την αξιολόγηση κάθε μεμονωμένης έκδοσης στο πλαίσιο του προγράμματος. Δεύτερον, τα χρεόγραφα πρέπει να είναι εισηγμένα ή να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, όπως αυτή ορίζεται στην Οδηγία περί Επενδυτικών Υπηρεσιών (Οδηγία 93/22/ΕΟΚ). Τρίτον, τα χρεόγραφα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις της Οδηγίας περί Ενημερωτικών Δελτίων (Οδηγία 89/298/ΕΟΚ).
- 4) Οι μετοχές που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ δεν μπορούν κατά κανόνα να συμπεριληφθούν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας. Ωστόσο η ΕΚΤ δύναται να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να περιλαμβάνουν τέτοιους τίτλους στη δεύτερη βαθμίδα τους υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς.
- 5) Η προϋπόθεση να είναι ο εκδότης εγκατεστημένος στον ΕΟΧ δεν ισχύει προκειμένου για διεθνή και υπερεθνικά ιδρύματα.
- 6) Ούτως ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να υπόκειται στο δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ.
- 7) Απευθείας σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά, όπως ορίζεται στην Οδηγία περί Επενδυτικών Υπηρεσιών<sup>19</sup>). Οι μετοχές που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα και τα χρεόγραφα που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία δεν ανταποκρίνονται αυστηρώς στα κριτήρια του Άρθρου 22(4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ κατά κανόνα δεν θεωρούνται κατάλληλα για να συμπεριληφθούν τους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας. Ωστόσο, η ΕΚΤ μπορεί να εξουσιοδοτήσει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συμπεριλάβουν τέτοιου είδους περιουσιακά στοιχεία στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς.

- Πρέπει να παριστούν ενοχικές υποχρεώσεις ή να είναι μετοχές (ή υπό την εγγύηση<sup>20</sup>) φορέων που θεωρούνται οικονομικά εύρωστοι από την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία περιέλαβε τα περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας.
- Η εθνική κεντρική τράπεζα που τα συμπεριέλαβε στους καταλόγους των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας πρέπει να έχει εύκολη πρόσβαση σ' αυτά.
- Πρέπει να βρίσκονται στη ζώνη του ευρώ (ώστε η σύσταση και η εκποίηση του ενεχύρου να υπόκειται στο δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ).
- Η ονομαστική τους αξία πρέπει να είναι διατυπωμένη σε ευρώ.<sup>21</sup>
- Πρέπει είτε να έχουν εκδοθεί είτε να είναι εγγυημένα από πρόσωπα εγκατεστημένα στη ζώνη του ευρώ.

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας, ο αντισυμβαλλόμενος δεν επιτρέπεται να προσκομίσει ως ασφάλεια ενοχικές υποχρεώσεις έναντι του ιδίου ή μετοχές

αυτού ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου με το οποίο διατηρεί στενούς δεσμούς,<sup>22</sup> κατά την έννοια του Άρθρου 1 (26) της Οδηγίας 2000/12/ΕΕ, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.<sup>23, 24</sup>

Ακόμη και αν περιλαμβάνονται στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν με απόφαση

19 Οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993 σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L 141 της 11ης Ιουνίου 1993, σελ. 27 επ.

20 Οι αποδεκτές εγγυήσεις πρέπει να είναι άνευ όρων και αφέσεων και να καταπίπτουν σε πρώτη ζήτηση. Πρέπει να είναι έγκυρες σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει την εγγύηση και να είναι απαιτητές και εκτελεστές κατά το δίκαιο μιας χώρας της ζώνης του ευρώ.

21 Απευθείας σε ευρώ ή στα εθνικά νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

22 Εάν ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία, λόγω της ύπαρξης στενών δεσμών, δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από αυτόν για εξασφάλιση ανεξόφλητης πίστωσης, υποχρεούται να ενημερώσει αμέσως την οικεία εθνική κεντρική τράπεζα. Τα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται με μηδενική αξία κατά την επόμενη ημερομηνία αποτίμησης και πιθανόν να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (βλ. Παράρτημα 6).

23 Το Άρθρο 1 (26) της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων πιστωτικού ιδρύματος, Επίσημη Εφημερίδα L 126 της 26ης Μαΐου 2000, σελ. 1 επ., αναφέρει επί λέξει τα εξής:

“Στενοί δεσμοί: η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω: α) συμμετοχής, δηλαδή της άμεσης ή δι' ενός δεσμού ελέγχου, κατοχής του 20% ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης ή

β) δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω του δεσμού που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής, σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρουν οι παράγραφοι 1 και 2 του Άρθρου 1 της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ ή μέσω μιας σχέσης της ίδιας φύσεως, μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης. Κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων. Θεωρείται επίσης ότι δημιουργεί στενούς δεσμούς μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων φυσικών ή νομικών μια κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται σταθερά με το αυτό πρόσωπο διά δεσμού ελέγχου”.

24 Η διάταξη αυτή δεν ισχύει προκειμένου για: (i) στενούς δεσμούς μεταξύ του αντισυμβαλλομένου και των δημόσιων αρχών των χωρών του ΕΟΧ, (ii) εμπορικά γραμμάτια όπου την ενοχική ευθύνη φέρει, εκτός του αντισυμβαλλομένου, τουλάχιστον άλλο ένα πρόσωπο (όχι πιστωτικό ίδρυμα), (iii) χρεόγραφα που πληρούν αυστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ (Οδηγία 88/220/ΕΟΚ τροποποιητική της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ) ή (iv) περιπτώσεις κατά τις οποίες τα χρεόγραφα καλύπτονται από συγκεκριμένες νομικές διασφαλίσεις συγκρίσιμες με εκείνες της περίπτωσης (iii).

τους να μη δέχονται ως ασφάλεια τα εξής περιουσιακά στοιχεία:

- χρεόγραφα που καθίστανται ληξιπρόθεσμα πριν από την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια,<sup>25</sup>
- χρεόγραφα που αποφέρουν εισόδημα (δηλ. πληρωμή τοκομεριδίου) κατά το διάστημα έως την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια,
- μετοχές που ενσωματώνουν δικαίωμα πληρωμής πάσης φύσεως ή οποιοδήποτε άλλο δικαίωμα το οποίο μπορεί να επηρεάσει την καταλληλότητά τους για να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια για το χρονικό διάστημα έως την ημερομηνία λήξεως της πράξης νομισματικής πολιτικής για την οποία χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια.

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας που γίνονται αποδεκτά στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση, πράγμα που σημαίνει ότι ένας αντισυμβαλλόμενος μπορεί να λάβει κεφάλαια από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένος, χρησιμοποιώντας περιουσιακά στοιχεία ευρισκόμενα σε άλλο κράτος-μέλος (βλ. Ενότητα 6.6).

Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας γίνονται αποδεκτά στις αντιστρεπτέες πράξεις ανοικτής αγοράς καθώς και στο πλαίσιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης. Κατά κανόνα δεν χρησιμοποιούνται στις οριστικές πράξεις του Ευρωσυστήματος.

#### 6.4 Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος εφαρμόζονται μέτρα

ελέγχου κινδύνων, ώστε να προστατεύεται το Ευρωσύστημα από τον κίνδυνο να υποστεί οικονομική ζημία σε περίπτωση κατά την οποία, επειδή ένας αντισυμβαλλόμενος δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του, θα παραστεί ανάγκη να εκποιηθούν τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια. Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων που έχει στη διάθεσή του το Ευρωσύστημα περιγράφονται στο Πλαίσιο 7.

##### 6.4.1 Αρχικά περιθώρια

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει αρχικά περιθώρια, που αντιστοιχούν σε ορισμένο ποσοστό της παρεχόμενης ρευστότητας το οποίο προστίθεται στην απαιτούμενη αξία των προσφερόμενων περιουσιακών στοιχείων. Εφαρμόζονται δύο διαφορετικά αρχικά περιθώρια, με βάση τη χρονική διάρκεια του χρηματοδοτικού ανοίγματος του Ευρωσυστήματος:

- περιθώριο 1% για συναλλαγές ενδοημερήσιες και διάρκειας μίας ημέρας
- περιθώριο 2% για συναλλαγές με αρχική διάρκεια που υπερβαίνει τη μία εργάσιμη ημέρα.

Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας δεν εφαρμόζονται αρχικά περιθώρια.

##### 6.4.2 Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας

Εκτός των αρχικών περιθωρίων που εφαρμόζονται στο ποσό της παρεχόμενης ρευστότητας, το Ευρωσύστημα εφαρμόζει ειδικά μέτρα ελέγχου κινδύνων ανάλογα με το είδος των περιουσιακών στοιχείων που

<sup>25</sup> Εάν τυχόν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες επιτρέψουν τη χρήση τίτλων με διάρκεια μικρότερη των πράξεων νομισματικής πολιτικής για τις οποίες χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια, οι αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να αντικαταστήσουν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία κατά τη λήξη τους ή και πριν από τη λήξη.

## Πλαίσιο 7

### Μέτρα ελέγχου κινδύνων

- **Αρχικά περιθώρια**

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει αρχικά περιθώρια στις αντιστρεπτές πράξεις που διενεργεί με σκοπό την παροχή ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι οι αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να παρέχουν ως ασφάλεια περιουσιακά στοιχεία των οποίων η αξία να είναι τουλάχιστον ίση με τη ρευστότητα που παρέχει το Ευρωσύστημα πλέον το αρχικό περιθώριο.

- **Περιοπές αποτίμησης**

Το Ευρωσύστημα εφαρμόζει “περιοπές αποτίμησης” κατά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια. Αυτό συνεπάγεται ότι η αξία του τίτλου υπολογίζεται ως η αγοραία αξία του περιουσιακού στοιχείου μείον ένα ορισμένο ποσοστό (περικοπή).

- **Περιθώρια διαφορών αποτίμησης (αποτίμηση σε τρέχουσες τιμές της αγοράς)**

Το Ευρωσύστημα απαιτεί να διατηρείται για κάποιο χρονικό διάστημα ένα καθορισμένο περιθώριο επί του τίτλου που χρησιμοποιείται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές πράξεις του για παροχή ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι, εάν η αξία των τίτλων, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, η εθνική κεντρική τράπεζα θα ζητήσει από τον αντισυμβαλλόμενο να προσκομίσει πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά (δηλ. θα ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης). Αντίστοιχα, εάν η αξία των τίτλων, μετά την εκ νέου αποτίμησή τους, υπερβαίνει ένα ορισμένο ύψος, η κεντρική τράπεζα επιστρέφει στον αντισυμβαλλόμενο τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία ή μετρητά. (Οι υπολογισμοί που συνδέονται με τη λειτουργία του μηχανισμού κάλυψης διαφορών αποτίμησης παρουσιάζονται στο Πλαίσιο 9.)

- **Όρια που αφορούν τους εκδότες/χρεώστες ή εγγυητές**

Το Ευρωσύστημα δύναται να εφαρμόζει όρια στα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους εκδότες/χρεώστες ή εγγυητές.

- **Πρόσθετες εγγυήσεις**

Το Ευρωσύστημα δύναται να απαιτήσει πρόσθετες εγγυήσεις από οικονομικά εύρωστους φορείς προκειμένου να δεχθεί ορισμένα περιουσιακά στοιχεία.

- **Αποκλεισμός**

Το Ευρωσύστημα δύναται να αποκλείει τη χρήση ορισμένων τίτλων στις πράξεις νομισματικής πολιτικής.

προσφέρει ο αντισυμβαλλόμενος ως ασφάλεια. Τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας προσδιορίζονται από την ΕΚΤ, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών στα νομικά συστήματα των κρατών-μελών. Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας είναι σε γενικές γραμμές εναρμονισμένα στη ζώνη του ευρώ.<sup>26</sup> Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας περιλαμβάνει τα εξής κύρια στοιχεία:

- Τα επιμέρους χρεόγραφα υπόκεινται σε ειδικές “περικοπές αποτίμησης”. Για την εφαρμογή των περικοπών, αφαιρείται ένα ορισμένο ποσοστό από την τρέχουσα

<sup>26</sup> Λόγω λειτουργικών διαφορών μεταξύ των κρατών-μελών ως προς τις διαδικασίες παράδοσης των περιουσιακών στοιχείων από τους αντισυμβαλλόμενους προς τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (με τη μορφή σύστασης “δεξαμενής” ασφαλειών υπέρ της εθνικής κεντρικής τράπεζας ή με τη μορφή μεταβίβασης επιμέρους τίτλων, καθορισμένων για κάθε συναλλαγή, με βάση συμφωνίες επαναγοράς), ενδέχεται να υπάρχουν ήσσονος σημασίας διαφορές ως προς το χρόνο αποτίμησης και ως προς άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά του πλαισίου εφαρμογής των περιθωρίων.



## Πλαίσιο 8

### Επίπεδα περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται στα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας

#### Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους σταθερού επιτοκίου:<sup>1</sup>

0%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
1,5%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
2%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη,
3%	για τα ομόλογα με τοκομερίδιο με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών,
5%	για τα ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου και ομόλογα με αποκομμένο τοκομερίδιο (strips) με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

#### Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου:

0% για τους τίτλους με τοκομερίδιο καθοριζόμενο εκ των υστέρων.

Για τους τίτλους με τοκομερίδιο καθοριζόμενο εκ των προτέρων, εφαρμόζονται οι ίδιες περικοπές αποτίμησης όπως και για τους τίτλους σταθερού επιτοκίου. Για τους τίτλους αυτούς όμως οι περικοπές αποτίμησης ορίζονται ανάλογα με το διάστημα που μεσολαβεί από τον τελευταίο καθορισμό του τοκομεριδίου μέχρι τον επόμενο νέο καθορισμό τοκομεριδίου.

#### Περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στους τίτλους με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο:

1,5%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
4%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
8%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη,
12%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

*1 Αυτά τα επίπεδα περικοπών αποτίμησης εφαρμόζονται και σε χρεόγραφα των οποίων το τοκομερίδιο συνδέεται με μεταβολή της αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του εκδότη ή σε τιμαριθμοποιημένα ομόλογα.*

τιμή του περιουσιακού στοιχείου στην αγορά. Οι περικοπές ποικίλλουν ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια και τη διάρθρωση των τοκομεριδίων των χρεογράφων, όπως περιγράφεται στο Πλαίσιο 8.

- Στις πράξεις απορρόφησης ρευστότητας δεν εφαρμόζονται περικοπές αποτίμησης.
- Ανάλογα με το ισχύον δίκαιο και την εφαρμοζόμενη λειτουργική πρακτική κάθε χώρας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες προβλέπουν τη συγκέντρωση (pooling) των περιουσιακών στοιχείων που προσφέρονται ως ασφάλεια ή/και απαιτούν την εξειδίκευση (earmarking) αυτών για κάθε επιμέρους συναλλαγή. Στα συστήματα συγκέντρωσης των ασφαλειών ο αντισυμβαλλόμενος δημιουργεί μια “δεξαμενή” επαρκών περιουσιακών στοιχείων τα οποία θέτει στη διάθεση της κεντρικής τράπεζας για να καλύπτει τις σχετικές πιστώσεις που του παρέχει η κεντρική τράπεζα, και ως εκ τούτου τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία δεν συνδέονται με συγκεκριμένες πιστωτικές πράξεις. Αντίθετα, στα συστήματα εξειδίκευσης των ασφαλειών, κάθε πιστωτική πράξη συνδέεται με συγκεκριμένους ταυτοποιήσιμους τίτλους.
- Τα περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε καθημερινή αποτίμηση. Καθημερινά οι εθνικές κεντρικές τράπεζες υπολογίζουν την απαιτούμενη αξία περιουσιακών στοιχείων λαμβάνοντας υπόψη τις μεταβολές του ύψους των υπολοίπων των πιστώσεων, τις αρχές αποτίμησης που περιγράφονται στην Ενότητα 6.5 και τα απαιτούμενα αρχικά περιθώρια και τις περικοπές αποτίμησης.

## Πλαίσιο 9

### Υπολογισμός αρχικών περιθωρίων και περικοπών αποτίμησης

Η συνολική αξία των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων  $J$  (με  $j = 1$  έως  $J$  και αξία  $C_{j,t}$  σε χρόνο  $t$ ) που πρέπει να προσκομίσει ο αντισυμβαλλόμενος για ένα σύνολο πράξεων νομισματικής πολιτικής για την παροχή ρευστότητας  $I$  (με  $i = 1$  έως  $I$  και ποσό ρευστότητας  $L_{i,t}$  τη χρονική στιγμή  $t$ ) προσδιορίζεται από τον εξής τύπο:

$$\sum_{i=1}^I (1 + m_i)L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j)C_{j,t} \quad (1)$$

Όπου:

$m_i$ : το αρχικό περιθώριο που εφαρμόζεται στην πράξη  $i$ :

$m_i = 1\%$  για πράξεις με διάρκεια μικρότερη ή ίση της μίας ημέρας και  $m_i = 2\%$  για πράξεις με διάρκεια μεγαλύτερη της μίας εργάσιμης ημέρας,

$h_j$ : η περικοπή αποτίμησης που εφαρμόζεται στο αποδεκτό περιουσιακό στοιχείο  $j$ .

Έστω  $\tau$  ο χρόνος μεταξύ δύο διαδοχικών αποτιμήσεων. Η βάση υπολογισμού του συμπληρωματικού περιθωρίου τη χρονική στιγμή  $t + \tau$  ισούται με:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I (1 + m_i)L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j)C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Κατά τον προσδιορισμό της βάσης υπολογισμού του συμπληρωματικού περιθωρίου, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν, ανάλογα με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά του συστήματος που εφαρμόζει καθμία για τη διαχείριση των εμπράγματων ασφαλειών, να λάβουν υπόψη και τους δεδουλευμένους τόκους επί της ρευστότητας που έχει παρασχεθεί με πράξεις που δεν έχουν ακόμη λήξει.

Ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης ενεργοποιείται μόνο εφόσον το ποσό που αποτελεί τη σχετική βάση υπολογισμού υπερβεί ένα ορισμένο σημείο ενεργοποίησης.

Έστω σημείο ενεργοποίησης  $k = 1\%$ . Στο σύστημα εξειδίκευσης ( $I = 1$ ), ο μηχανισμός ενεργοποιείται όταν:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$  (ο αντισυμβαλλόμενος καταβάλλει τη διαφορά στην εθνική κεντρική τράπεζα) ή  
 $M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$  (η εθνική κεντρική τράπεζα καταβάλλει τη διαφορά στον αντισυμβαλλόμενο).

Στο σύστημα συγκέντρωσης, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να τροφοδοτήσει με πρόσθετους τίτλους την υπάρχουσα “δεξαμενή” τίτλων εφόσον:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Και αντίστροφα, το ύψος της παρεχόμενης στον αντισυμβαλλόμενο ενδοημερησίας πίστωσης ( $IDC$ ), στο σύστημα συγκέντρωσης, μπορεί να παρασταθεί ως εξής:

$$IDC = \frac{-M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}}{1.01} \quad (\text{εφόσον έχει θετικό πρόσημο})$$

Τόσο στο σύστημα συγκέντρωσης όσο και στο σύστημα εξειδίκευσης, ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης πρέπει να επιτρέπει την αποκατάσταση της σχέσης που παριστά η εξίσωση (1) ανωτέρω.

- Εάν, μετά την αποτίμηση, τα περιουσιακά στοιχεία δεν ανταποκρίνονται στην αξία των απαιτούμενων ασφαλειών, όπως υπολογίζονται εκείνη την ημέρα, γίνονται συμμετρικές καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου. Για να περιοριστεί η συχνότητα των καταβολών συμπληρωματικού περιθωρίου, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόζουν ένα σημείο ενεργοποίησης. Στην περίπτωση αυτή, το σημείο ενεργοποίησης αντιστοιχεί στο 1% του ποσού της παρεχόμενης ρευστότητας. Ανάλογα με το ισχύον δίκαιο κάθε χώρας, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δύνανται να ορίσουν ότι οι καταβολές συμπληρωματικού περιθωρίου πραγματοποιούνται είτε μέσω της παροχής πρόσθετων περιουσιακών

## Πλαίσιο 10

### Επίπεδα περιοχών αποτίμησης που εφαρμόζονται στα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας

#### 1) Περιοχές αποτίμησης που εφαρμόζονται στις μετοχές:

Η περιοχική βασίζεται στη μέγιστη μείωση τιμής κάθε επιμέρους τίτλου εντός διημέρου από την 1η Ιανουαρίου 1987 και εξής, με ελάχιστο όριο περιοχής 20%.

#### 2) Περιοχές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα χρεόγραφα περιορισμένης ρευστότητας:<sup>1</sup>

1%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
2,5%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
5%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη,
7%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

#### Πρόσθετες περιοχές που εφαρμόζονται στους τίτλους της δεύτερης βαθμίδας με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο:

1%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
2,5%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
5%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη και
7%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

#### 3) Περιοχές αποτίμησης που εφαρμόζονται σε χρεόγραφα περιορισμένης ρευστότητας με ειδικά χαρακτηριστικά:

2%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 1 έτος,
6%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω του 1 έτους και έως 3 έτη,
13%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 3 ετών και έως 7 έτη και
20%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια άνω των 7 ετών.

#### 4) Περιοχές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα μη διαπραγματεύσιμα μέσα:

Εμπορικές συναλλαγματικές:

2%	για τους τίτλους με εναπομένουσα διάρκεια έως 6 μήνες,
----	--

Δάνεια τραπεζών:

10%	για δάνεια με εναπομένουσα διάρκεια έως 6 μήνες και
20%	για δάνεια με εναπομένουσα διάρκεια πλέον των 6 μηνών και έως 2 έτη.

Υποσχετικές εξασφαλισμένες με υποθήκη:

20%.
------

<sup>1</sup> Υπενθυμίζεται ότι, μολονότι χρεόγραφα εκδοθέντα από πιστωτικά ιδρύματα που δεν πληρούν ανστηρώς τα κριτήρια του Άρθρου 22 (4) της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ δεν μπορούν, κατά κανόνα, να συμπεριληφθούν στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, η ΕΚΤ δύναται να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να συμπεριλάβουν τέτοιους τίτλους στους καταλόγους της δεύτερης βαθμίδας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς. Για τους τίτλους αυτούς εφαρμόζεται πρόσθετη περιοχική 10%, πέρα από την περιοχική που προβλέπεται γενικά για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας.

στοιχείων είτε με καταβολή μετρητών. Αυτό σημαίνει ότι, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων μειωθεί τόσο ώστε να υπολείπεται του κατώτερου σημείου ενεργοποίησης, οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να προσκομίσουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμησή τους, υπερβαίνει το ανώτερο σημείο ενεργοποίησης, η εθνική κεντρική τράπεζα επιστρέφει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή τα μετρητά) στον αντισυμβαλλόμενο (βλ. Πλαίσιο 9).

- Στα συστήματα συγκέντρωσης, εξ ορισμού, οι αντισυμβαλλόμενοι δύνανται να αντικαθιστούν τα περιουσιακά στοιχεία σε καθημερινή βάση.
- Στα συστήματα εξειδίκευσης, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να επιτρέψουν την αντικατάσταση των περιουσιακών στοιχείων.
- Η ΕΚΤ δύναται ανά πάσα στιγμή με απόφασή της να διαγράψει επιμέρους χρεόγραφα από τον κατάλογο των αποδεκτών τίτλων της πρώτης βαθμίδας.<sup>27</sup>

#### **6.4.3 Μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας**

Τα κατάλληλα μέτρα ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας συγκροτούνται από την εθνική κεντρική τράπεζα η οποία έχει συμπεριλάβει τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στον κατάλογο της δεύτερης βαθμίδας. Η εφαρμογή μέτρων ελέγχου κινδύνων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ. Κατά τη θέσπιση των ενδεδειγμένων μέτρων ελέγχου κινδύνων, το Ευρωσύστημα επιδιώκει να εξασφαλίζει ίση μεταχείριση για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας σε όλη τη ζώνη του ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, οι περικοπές αποτίμησης που εφαρμόζονται στα

περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας αντανακλούν τους ειδικούς κινδύνους που συνδέονται με αυτούς τους τίτλους και είναι τουλάχιστον εξίσου αυστηρές με εκείνες που εφαρμόζονται στα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας. Τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας υπάγονται σε τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες περικοπών που αντανακλούν τις διαφορές ως προς τα εγγενή χαρακτηριστικά και τη ρευστότητά τους (βλ. Πλαίσιο 10). Τα μέτρα ελέγχου κινδύνων βασίζονται στη μεταβλητότητα και το ύψος των επιτοκίων, σε έναν, καθ' υπόθεση, ορίζοντα ρευστοποίησης και στη συναφή διάρκεια του τίτλου.

Η ένταξη περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας σε μία από τις παρακάτω κατηγορίες, με βάση τη ρευστότητά τους, προτείνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ:

##### *1. Μετοχές*

##### *2. Διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα*

Η πλειονότητα των περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας εμπίπτει σ' αυτή την κατηγορία. Παρά κάποιες πιθανές διαφορές στο βαθμό ρευστότητας, κοινά χαρακτηριστικά αυτών των περιουσιακών στοιχείων είναι ότι η δευτερογενής τους αγορά είναι μικρή, οι τιμές τους ενδέχεται να μην εκδίδονται σε καθημερινή βάση και η τιμή τους μπορεί να επηρεαστεί από συναλλαγές συνήθους όγκου.

##### *3. Χρεόγραφα με περιορισμένη ρευστότητα και με ειδικά χαρακτηριστικά*

Οι τίτλοι αυτοί, αν και χαρακτηρίζονται από κάποια σχετική εμπορευσιμότητα, απαιτούν πρόσθετο χρόνο για τη

<sup>27</sup> Εάν ένα χρεόγραφο, κατά το χρόνο της διαγραφής του από τον κατάλογο της πρώτης βαθμίδας, χρησιμοποιείται σε πιστωτική πράξη του Ευρωσυστήματος, θα πρέπει να αποσυρθεί εντός 20 εργάσιμων ημερών από τη διαγραφή του.

ρευστοποίησή τους στην αγορά. Αυτό ισχύει για τα περιουσιακά στοιχεία που είναι γενικά μη διαπραγματεύσιμα αλλά διαθέτουν ειδικά χαρακτηριστικά που τους προσδίδουν κάποια εμπορευσιμότητα, όπως δυνατότητα διάθεσης στην αγορά μέσω δημοπρασίας (εφόσον παραστεί ανάγκη ρευστοποίησής τους) και καθημερινή αποτίμηση.

#### 4. Μη διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα

Οι τίτλοι αυτοί είναι στην πράξη μη διαπραγματεύσιμοι και συνεπώς έχουν χαμηλή ή μηδενική ρευστότητα.

Στην περίπτωση περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας με χαρακτηριστικά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων, όπου ο επαναπροσδιορισμός γίνεται κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο και σαφή σύμφωνα με την πρακτική της αγοράς και υπόκειται στην έγκριση της ΕΚΤ, η συναφής διάρκεια των περιουσιακών στοιχείων είναι εκείνη που προκύπτει από τον επαναπροσδιορισμό, ανεξαρτήτως της κατηγορίας στην οποία υπάγονται οι τίτλοι με βάση τη ρευστότητά τους.

Για τα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας οι εθνικές κεντρικές τράπεζες εφαρμόζουν το ίδιο σημείο ενεργοποίησης (εάν εφαρμόζεται) του μηχανισμού κάλυψης διαφορών αποτίμησης όπως και για τους τίτλους της πρώτης βαθμίδας. Επιπλέον, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόσουν όρια στην αποδοχή περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας, να απαιτήσουν πρόσθετες εγγυήσεις και να αποφασίσουν τη διαγραφή επιμέρους περιουσιακών στοιχείων από τους τηρούμενους από αυτές καταλόγους περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας.

#### 6.5 Αρχές αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια

Κατά τον υπολογισμό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που

χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις αντιστρεπτές πράξεις, το Ευρωσύστημα εφαρμόζει τις εξής αρχές:

- Για κάθε διαπραγματεύσιμο περιουσιακό στοιχείο, αποδεκτό στους καταλόγους της πρώτης και της δεύτερης βαθμίδας, το Ευρωσύστημα καθορίζει μία και μοναδική πηγή τιμών αναφοράς. Αυτό συνεπάγεται και ότι, προκειμένου για περιουσιακά στοιχεία που είναι εισηγμένα ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε περισσότερες αγορές, μόνο μία από αυτές χρησιμοποιείται ως πηγή τιμών για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.
- Για κάθε αγορά αναφοράς, το Ευρωσύστημα καθορίζει την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή η οποία θα χρησιμοποιείται για να υπολογίζονται οι τρέχουσες τιμές της αγοράς. Αν εκδίδονται περισσότερες τιμές, χρησιμοποιείται η χαμηλότερη από αυτές (συνήθως η τιμή ζήτησης (bid)).
- Η αξία των διαπραγματεύσιμων περιουσιακών στοιχείων υπολογίζεται με βάση την πλέον αντιπροσωπευτική τιμή της τελευταίας εργάσιμης ημέρας πριν από την ημερομηνία αποτίμησης.
- Ελλείψει αντιπροσωπευτικής τιμής της τελευταίας εργάσιμης ημέρας πριν από την ημερομηνία αποτίμησης, χρησιμοποιείται η τελευταία τιμή διαπραγμάτευσης. Εάν δεν υπάρχει ούτε τιμή διαπραγμάτευσης, η εθνική κεντρική τράπεζα θα καθορίσει μία τιμή λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία διαθέσιμη τιμή για τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία στην αγορά αναφοράς.
- Κατά τον υπολογισμό της τρέχουσας τιμής ενός χρεογράφου στην αγορά συμπεριλαμβάνονται οι δεδουλευμένοι τόκοι.
- Λόγω διαφορών που παρατηρούνται από χώρα σε χώρα ως προς το νομικό σύστημα και την πρακτική των

συναλλαγών, ο χειρισμός του εισοδήματος (π.χ. των πληρωμών τοκομεριδίων) που αποφέρει ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο κατά τη διάρκεια μιας αντιστρεπτέας πράξης ενδέχεται να διαφέρει μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Εάν το εισόδημα μεταβιβάζεται στον αντισυμβαλλόμενο, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μεριμνούν ώστε οι συναφείς πράξεις να καλύπτονται και πάλι πλήρως από επαρκή περιουσιακά στοιχεία προτού πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες αποβλέπουν στο να διασφαλίσουν ότι ο χειρισμός του εν λόγω εισοδήματος έχει ισοδύναμες οικονομικές συνέπειες με τη μεταβίβασή του στον αντισυμβαλλόμενο κατά την ημερομηνία πληρωμής.<sup>28</sup>

- Για τα μη διαπραγματεύσιμα περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας, η εθνική κεντρική τράπεζα που τα έχει συμπεριλάβει στο σχετικό κατάλογό της καθορίζει χωριστές αρχές αποτίμησης.

## 6.6 Διασυνοριακή χρήση των αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων

Οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιούν αποδεκτούς τίτλους σε διασυνοριακή βάση, δηλ. να λαμβάνουν χρηματοδότηση από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι χρησιμοποιώντας τίτλους ευρισκόμενους σε άλλο κράτος-μέλος. Τα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιούνται σε διασυνοριακή βάση κατά το διακανονισμό πάσης φύσεως πράξεων με τις οποίες το Ευρωσύστημα παρέχει ρευστότητα έναντι ασφάλειας με τη μορφή αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (και η ΕΚΤ) έχουν αναπτύξει έναν μηχανισμό που εξασφαλίζει ότι όλοι οι αποδεκτοί τίτλοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση. Πρόκειται για το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ) σύμφωνα με το οποίο

οι εθνικές κεντρικές τράπεζες λειτουργούν ως θεματοφύλακες (“ανταποκρίτριες”) η μία της άλλης (και για λογαριασμό της ΕΚΤ) για τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται δεκτά στο τοπικό αποθετήριο ή σύστημα διακανονισμού. Το σύστημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όλα τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία. Ειδική αντιμετώπιση έχουν οι περιπτώσεις μη διαπραγματεύσιμων περιουσιακών στοιχείων ή περιουσιακών στοιχείων της δεύτερης βαθμίδας με περιορισμένη ρευστότητα και ειδικά χαρακτηριστικά, τα οποία δεν μπορούν να μεταβιβαστούν μέσω συστήματος διακανονισμού τίτλων.<sup>29</sup> Το ΣΑΚΤ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καλύπτονται με ασφάλεια οι πάσης φύσεως πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος.<sup>30</sup> Παράλληλα με το ΣΑΚΤ, για τη διασυνοριακή μεταβίβαση τίτλων είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και αποδεκτοί σύνδεσμοι μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων.<sup>31</sup>

28 Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να αποφασίσουν να μην αποδέχονται ως ασφάλεια σε αντιστρεπτέες πράξεις χρεόγραφα που αποφέρουν εισόδημα (π.χ. πληρωμή τοκομεριδίου) ή μετοχές με πληρωμή οποιουδήποτε είδους (ή με οποιοδήποτε άλλο δικαίωμα προσαρτημένο σ' αυτές, το οποίο μπορεί να επηρεάσει την καταλληλότητά τους ως ασφαλειών) εντός του χρονικού διαστήματος που απομένει έως την ημερομηνία λήξεως της διασφαλιζόμενης πράξης νομισματικής πολιτικής (βλ. Ενότητες 6.2 και 6.3).

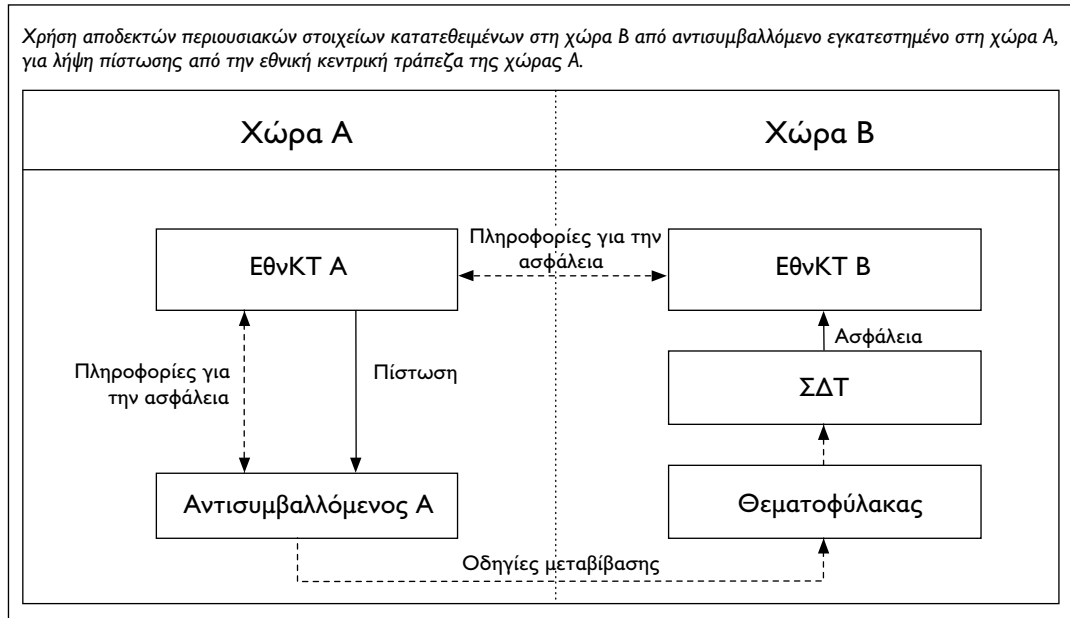
29 Λεπτομέρειες δίδονται στο “Ενημερωτικό φυλλάδιο για το ΣΑΚΤ” (διαθέσιμο στα αγγλικά: “CCBM brochure”), που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)).

30 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μπορεί να επιτρέψει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες να παρέχουν ενδοημερήσια πίστωση έναντι ορισμένων κατηγοριών “ξένων” χρεογράφων, βλ. υποσημείωση 17 στο παρόν κεφάλαιο). Εντός της ζώνης του ευρώ όμως, τέτοιου είδους χρεόγραφα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διασυνοριακή βάση.

31 Αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέσω ενός λογαριασμού μιας εθνικής κεντρικής τράπεζας σε ένα ΣΔΤ που εδρεύει σε άλλη χώρα, αν το Ευρωσύστημα έχει εγκρίνει τη χρήση παρόμοιου λογαριασμού. Από τον Αύγουστο του 2000 επετράπη στην Κεντρική Τράπεζα της Ιρλανδίας να ανοίξει τέτοιου είδους λογαριασμό στο Euroclear, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για όλα τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία που είναι κατατεθειμένα στο Euroclear, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που έχουν μεταφερθεί σε αυτή μέσω αποδεκτών συνδέσμων.

### Διάγραμμα 3

#### Το σύστημα ανταποκριτιών κεντρικών τραπεζών



#### 6.6.1 Σύστημα ανταποκριτιών κεντρικών τραπεζών

Το σύστημα ανταποκριτιών κεντρικών τραπεζών περιγράφεται σχηματικά στο Διάγραμμα 3.

Όλες οι εθνικές κεντρικές τράπεζες τηρούν λογαριασμούς διαχείρισης τίτλων η μία στην άλλη με σκοπό τη διασυννοριακή χρήση αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων. Η ακριβής διαδικασία του ΣΑΚΤ εξαρτάται από το αν τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία αντιστοιχίζονται προς κάθε μεμονωμένη πράξη ή τηρούνται σε μία “δεξαμενή” αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων.<sup>32</sup>

- Στο σύστημα εξειδίκευσης, ο αντισυμβαλλόμενος, μόλις η προσφορά του γίνει αποδεκτή από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένος (δηλ. την “κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής”), δίδει εντολή (μέσω του δικού του θεματοφύλακα, αν χρειάζεται) στο ΣΔΤ της χώρας όπου είναι κατατεθειμένοι οι τίτλοι να τους

μεταβιβάσει στην κεντρική τράπεζα της εν λόγω χώρας για λογαριασμό της κεντρικής τράπεζας της χώρας καταγωγής. Μόλις η τελευταία ενημερωθεί από την ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα για τη λήψη του ενεχύρου, παρέχει τη χρηματοδότηση στον αντισυμβαλλόμενο. Οι κεντρικές τράπεζες δεν παρέχουν χρηματοδότηση αν δεν βεβαιωθούν πρώτα ότι η ανταποκρίτρια τράπεζα έχει λάβει τους τίτλους του αντισυμβαλλομένου. Σε περιπτώσεις που πρέπει να τηρηθούν κάποιες προθεσμίες για το διακανονισμό, μπορεί να προβλέπεται η δυνατότητα των αντισυμβαλλομένων να προκαταθέτουν περιουσιακά στοιχεία στις ανταποκρίτριες κεντρικές τράπεζες για λογαριασμό της εθνικής κεντρικής τράπεζας της χώρας καταγωγής τους χρησιμοποιώντας τις διαδικασίες του ΣΑΚΤ.

<sup>32</sup> Περισσότερες επεξηγήσεις βλ. στο “Ενημερωτικό φυλλάδιο για το ΣΑΚΤ”.

- Στο σύστημα συγκέντρωσης, ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί ανά πάσα στιγμή να παραδώσει στην ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα τίτλους για λογαριασμό της εθνικής κεντρικής τράπεζας της χώρας καταγωγής. Μόλις η τελευταία ενημερωθεί από την ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα για τη λήψη των τίτλων, θα τους προσθέσει στη “δεξαμενή” τίτλων του αντισυμβαλλομένου.

Το ΣΑΚΤ είναι διαθέσιμο στους αντισυμβαλλομένους από τις 9 π.μ. έως τις 4 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης) κάθε εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος. Όποιος αντισυμβαλλόμενος επιθυμεί να χρησιμοποιήσει το ΣΑΚΤ πρέπει να ενημερώσει την εθνική κεντρική τράπεζα από την οποία επιθυμεί να χρηματοδοτηθεί – δηλ. την κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής του – πριν από τις 4 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Εκτός αυτού, ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να μεριμνήσει ώστε οι προς ενεχύραση τίτλοι να παραδοθούν στο λογαριασμό της ανταποκρίτριας κεντρικής τράπεζας το αργότερο έως τις 4.45 μ.μ. ώρα ΕΚΤ (ώρα Κεντρικής Ευρώπης). Οδηγίες ή παραδόσεις που δεν τηρούν την παραπάνω προθεσμία θα μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνο για παροχή ρευστότητας κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Όταν οι αντισυμβαλλόμενοι προβλέπουν ότι θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν το ΣΑΚΤ προς το τέλος της ημέρας, πρέπει, ει δυνατόν, να παραδίδουν εκ των προτέρων τα περιουσιακά στοιχεία (π.χ. να τα προκαταθέτουν). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ή όταν λόγοι νομισματικής πολιτικής το επιβάλλουν, η ΕΚΤ μπορεί με απόφασή της να παρατείνει το χρόνο λειτουργίας του ΣΑΚΤ μέχρι το κλείσιμο του TARGET.

### 6.6.2 Διασυνοριακές συνδέσεις

Εκτός από το Σύστημα Ανταποκριτριών Κεντρικών Τραπεζών (ΣΑΚΤ), για τη διασυνοριακή μεταβίβαση τίτλων μπορούν να χρησιμοποιηθούν και αποδεκτές

συνδέσεις μεταξύ των συστημάτων διακανονισμού τίτλων της ΕΕ.

Η σύνδεση μεταξύ δύο ΣΔΤ επιτρέπει στους συμμετέχοντες σε ένα ΣΔΤ να τηρούν τίτλους σε άλλο ΣΔΤ χωρίς να συμμετέχουν σ' αυτό. Προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αυτές οι συνδέσεις για τη μεταβίβαση τίτλων που παρέχονται ως ασφάλεια για τις πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος, πρέπει πρώτα να αξιολογηθούν και να εγκριθούν με βάση τα πρότυπα που ισχύουν για τη χρήση των ΣΔΤ της ΕΕ.<sup>33,34</sup>

Από τη σκοπιά του Ευρωσυστήματος, το ΣΑΚΤ και οι διασυνοριακές συνδέσεις μεταξύ των ΣΔΤ της ΕΕ έχουν τον ίδιο ρόλο, δηλ. επιτρέπουν στους αντισυμβαλλομένους να χρησιμοποιούν σε διασυνοριακή βάση τίτλους ως ασφάλεια. Δηλαδή και οι δύο μηχανισμοί επιτρέπουν στους αντισυμβαλλομένους να χρησιμοποιούν τίτλους ως ασφάλεια για να λάβουν πίστωση από την κεντρική τράπεζα της χώρας καταγωγής τους, ακόμη και αν οι τίτλοι αυτοί έχουν εκδοθεί σε ΣΔΤ άλλης χώρας. Το ΣΑΚΤ και οι διασυνοριακές συνδέσεις επιτελούν αυτή τη λειτουργία με διαφορετικό τρόπο. Στο ΣΑΚΤ η διασυνοριακή σχέση είναι μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Αυτές ενεργούν ως θεματοφύλακες η μία για λογαριασμό της άλλης. Με τη χρήση των συνδέσεων, η διασυνοριακή σχέση είναι μεταξύ των ΣΔΤ. Αυτά ανοίγουν συγκεντρωτικούς (omnibus) λογαριασμούς το ένα για λογαριασμό του άλλου. Τα περιουσιακά στοιχεία που κατατίθενται σε μια ανταποκρίτρια κεντρική τράπεζα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια μόνο για τις πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος. Τα περιουσιακά στοιχεία που τηρούνται μέσω συνδέσεων μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για τις

<sup>33</sup> Ο ενημερωμένος κατάλογος των αποδεκτών συνδέσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)).

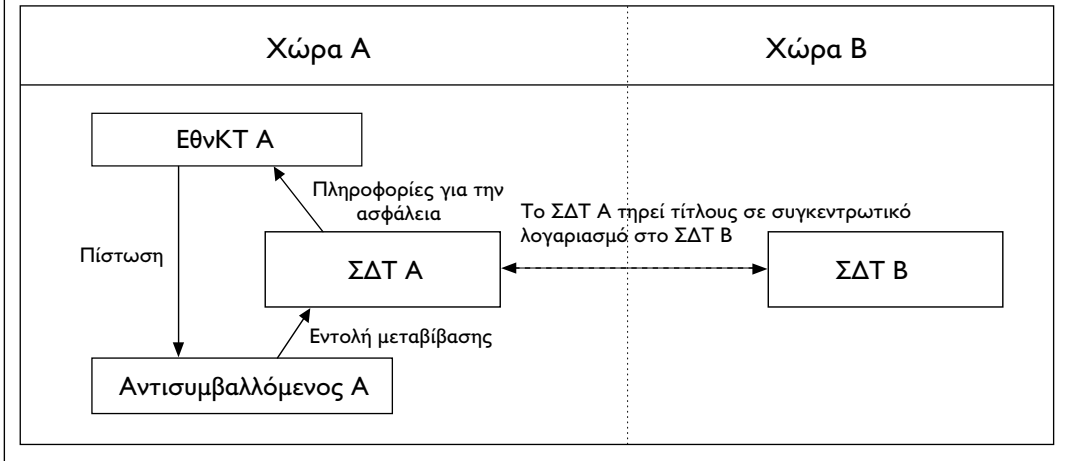
<sup>34</sup> Βλ. “Πρότυπα για τη χρήση των συστημάτων διακανονισμού τίτλων της ΕΕ στις πιστωτικές πράξεις του ΕΣΚΤ” (διαθέσιμο στα αγγλικά: “Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations”), Ιανουάριος 1998.



#### Διάγραμμα 4

#### Συνδέσεις μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων

Χρήση αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων που εκδίδονται στο ΣΔΤ της χώρας Β και ανήκουν σε αντισυμβαλλόμενο εγκατεστημένο στη χώρα Α μέσω σύνδεσης μεταξύ των ΣΔΤ των χωρών Α και Β, για τη λήψη πίστωσης από την εθνική κεντρική τράπεζα της χώρας Α.



πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος όσο και για οποιαδήποτε άλλο σκοπό επιλέξει ο αντισυμβαλλόμενος. Με τη χρήση των διασυνοριακών συνδέσεων, οι

αντισυμβαλλόμενοι τηρούν τους τίτλους της αλλοδαπής στο λογαριασμό τους στο ΣΔΤ της χώρας καταγωγής τους και δεν χρειάζονται θεματοφύλακα.

## **Κεφάλαιο 7**

**Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά**

## 7 Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά<sup>1</sup>

### 7.1 Γενικά

Η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα να τηρούν υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά σε λογαριασμούς στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο πλαίσιο του συστήματος υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Το νομικό πλαίσιο που διέπει αυτό το σύστημα προβλέπεται στο Άρθρο 19 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, στον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και στον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά. Η εφαρμογή του Κανονισμού της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά διασφαλίζει ότι οι όροι του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος είναι ομοιόμορφοι σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.

Το ύψος των ελάχιστων αποθεματικών που πρέπει να τηρεί κάθε πιστωτικό ίδρυμα καθορίζεται σύμφωνα με τη βάση υπολογισμού των αποθεματικών του. Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος παρέχει στους αντισυμβαλλομένους τη δυνατότητα να εκπληρώνουν τη σχετική υποχρέωση με βάση το μέσο όρο των ημερήσιων υπολοίπων των λογαριασμών αποθεματικών τους κατά τη διάρκεια μιας μηνιαίας περιόδου τήρησης. Επί των υποχρεωτικών αποθεματικών που τηρούν τα πιστωτικά ιδρύματα καταβάλλονται τόκοι, με το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.

Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος κατά βάση επιτελεί τις εξής νομισματικές λειτουργίες:

- Σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς

Η δυνατότητα τήρησης των ελάχιστων αποθεματικών σε μέσα επίπεδα που προβλέπεται στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών

του Ευρωσυστήματος έχει στόχο να συμβάλλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς, παρέχοντας στα ιδρύματα κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιδράσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας.

- Δημιουργία ή διεύρυνση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας

Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος συμβάλλει στη δημιουργία ή στη διεύρυνση διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας. Αυτό είναι δυνατόν να χρησιμεύει ώστε το Ευρωσύστημα να μπορεί καλύτερα να λειτουργεί αποτελεσματικά ως παροχέας ρευστότητας.

Κατά την εφαρμογή των ελάχιστων αποθεματικών, η ΕΚΤ ενεργεί με γνώμονα τους σκοπούς του Ευρωσυστήματος, όπως αυτοί ορίζονται στο Άρθρο 105 (1) της Συνθήκης και το Άρθρο 2 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, πράγμα που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την αρχή ότι δεν πρέπει να προκαλείται σημαντική ανεπιθύμητη μετατόπιση λειτουργιών ή αποδιαμεσολάβηση.

### 7.2 Ιδρύματα που υπόκεινται στα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά

Σύμφωνα με το Άρθρο 19.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, η ΕΚΤ απαιτεί από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στα κράτη-μέλη να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά. Αυτό σημαίνει ότι στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος υπόκεινται και τα εντός της ζώνης του ευρώ υποκαταστήματα

<sup>1</sup> Το σχετικό νομικό πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο η ΕΚΤ εφαρμόζει ελάχιστα αποθεματικά αποτελείται από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 και τον Κανονισμό της ΕΚΤ της 1ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/1998/15), όπως ισχύει. Το περιεχόμενο του παρόντος κεφαλαίου είναι απλώς ενημερωτικό.

οργανισμών που δεν έχουν καταστατική έδρα στη ζώνη του ευρώ, ενώ τα εκτός της ζώνης του ευρώ υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων εγκατεστημένων στη ζώνη του ευρώ δεν υπόκεινται στο σύστημα αυτό.

Τα ιδρύματα απαλλάσσονται αυτοδικαίως από την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών από την αρχή της περιόδου τήρησης κατά την οποία ανακαλείται ή αναστέλλεται η άδεια λειτουργίας ή εκδίδεται από δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή συμμετέχοντος κράτους-μέλους απόφαση για θέση τους υπό εκκαθάριση. Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και με τον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά, η ΕΚΤ δύναται επίσης να απαλλάξει και ορισμένες κατηγορίες άλλων ιδρυμάτων από τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος σε μη μεροληπτική βάση, εφόσον οι σκοποί του συστήματος αυτού δεν θα εκπληρώνονταν με την εφαρμογή τους στα συγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα. Προκειμένου να αποφασίσει μια τέτοια απαλλαγή, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω κριτήρια:

- το ίδρυμα επιτελεί λειτουργίες με ειδικό σκοπό
- το ίδρυμα δεν ασκεί ενεργά τραπεζικές λειτουργίες ανταγωνιστικά προς άλλα πιστωτικά ιδρύματα
- όλες οι καταθέσεις που συγκεντρώνει το ίδρυμα διατίθενται για σκοπούς συνδεδεμένους με την ενίσχυση της περιφερειακής ή/και διεθνούς ανάπτυξης.

Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Η ΕΚΤ επίσης δημοσιεύει κατάλογο των ιδρυμάτων που απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις τους στο

πλαίσιο του συστήματος αυτού για οποιονδήποτε άλλο λόγο εκτός του ότι τελούν υπό αναδιοργάνωση.<sup>2</sup> Οι αντισυμβαλλόμενοι μπορούν να βασίζονται στους καταλόγους αυτούς προκειμένου να αποφανθούν αν τα στοιχεία του παθητικού τους αντιπροσωπεύουν υποχρεώσεις έναντι άλλου ιδρύματος το οποίο επίσης υπάγεται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών. Οι κατάλογοι διατίθενται στο κοινό την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος κάθε ημερολογιακού μήνα και ισχύουν για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών για την επόμενη περίοδο τήρησης.

### **7.3 Καθορισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών**

- a. *Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών*

Η βάση υπολογισμού των ελάχιστων αποθεματικών ενός ιδρύματος ορίζεται σύμφωνα με ορισμένα στοιχεία του ισολογισμού του. Τα δεδομένα του ισολογισμού γνωστοποιούνται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο γενικό πλαίσιο της νομισματικής και τραπεζικής στατιστικής της ΕΚΤ (βλ. Ενότητα 7.5).<sup>3</sup> Για τα ιδρύματα που υπόκεινται σε πλήρη υποχρέωση υποβολής πληροφοριών, τα στοιχεία του ισολογισμού που ανάγονται στο τέλος ενός συγκεκριμένου ημερολογιακού μήνα χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών για την περίοδο τήρησης που αρχίζει από τον επόμενο ημερολογιακό μήνα.

Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ περιλαμβάνει τη δυνατότητα των μικρών ιδρυμάτων να απαλλαγούν κατά ένα μέρος από την υποχρέωση υποβολής

<sup>2</sup> Οι κατάλογοι διατίθενται στο κοινό από την ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)).

<sup>3</sup> Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τα νομισματικά και τραπεζικά στατιστικά στοιχεία της ΕΚΤ παρουσιάζεται στο Παράρτημα 4.

πληροφοριών. Τα ιδρύματα για τα οποία ισχύει αυτή η διάταξη υποχρεούνται να υποβάλλουν μόνο ένα περιορισμένο σύνολο στοιχείων του ισολογισμού τους σε τριμηνιαία βάση (στοιχεία τέλους τριμήνου) και σε μεγαλύτερη προθεσμία από ό,τι τα μεγαλύτερα ιδρύματα. Στην περίπτωση των μικρών ιδρυμάτων, τα στοιχεία του ισολογισμού που υποβάλλονται για ένα συγκεκριμένο τρίμηνο χρησιμοποιούνται για να καθοριστεί, με χρονική υστέρηση ενός μηνός, η βάση των ελάχιστων αποθεματικών για τις επόμενες τρεις μηνιαίες περιόδους τήρησης.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η ΕΚΤ δικαιούται να συμπεριλάβει στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών των ιδρυμάτων και υποχρεώσεις που απορρέουν από την αποδοχή κεφαλαίων καθώς και υποχρεώσεις που απορρέουν από στοιχεία εκτός ισολογισμού. Στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, η βάση των ελάχιστων αποθεματικών περιλαμβάνει μόνο τρεις κατηγορίες στοιχείων του παθητικού, δηλ τις “καταθέσεις”, τα

## Πλαίσιο ΙΙ

### Βάση υπολογισμού και συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

#### Α. Υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών και υπάγονται σε θετικό συντελεστή

Καταθέσεις

- Καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας
- Καταθέσεις με προθεσμία λήξεως έως δύο έτη
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση έως δύο έτη

Εκδοθέντα χρεόγραφα

- Χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως έως δύο έτη

Τίτλοι της χρηματαγοράς

- Τίτλοι της χρηματαγοράς

#### Β. Υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών και υπάγονται σε μηδενικό συντελεστή

Καταθέσεις

- Καταθέσεις με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών
- Καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών
- Συμφωνίες επαναγοράς

Εκδοθέντα χρεόγραφα

- Χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών

#### Γ. Υποχρεώσεις που δεν περιλαμβάνονται στη βάση των αποθεματικών

- Υποχρεώσεις έναντι άλλων ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος
- Υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών

“εκδοθέντα χρεόγραφα” και τους “τίτλους της χρηματαγοράς” (βλ. Πλαίσιο ΙΙ).<sup>4</sup>

Οι υποχρεώσεις έναντι άλλων ιδρυμάτων τα οποία συγκαταλέγονται μεταξύ των ιδρυμάτων που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος και οι υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών δεν περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών. Στην προκειμένη περίπτωση, για τις κατηγορίες “εκδοθέντα χρεόγραφα” και “τίτλοι της χρηματαγοράς”, ο εκδότης πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει το πραγματικό ύψος αυτών των χρηματοδοτικών μέσων που ευρίσκεται εις χείρας άλλων ιδρυμάτων τα οποία υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, ώστε να δικαιούται έκπτωση του αντίστοιχου ποσού από τη βάση των ελάχιστων αποθεματικών του. Εάν η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων δεν είναι δυνατή, οι εκδότες μπορούν να εφαρμόσουν μια πάγια έκπτωση με τη μορφή καθορισμένου ποσοστού<sup>5</sup> σε καθένα από αυτά τα στοιχεία του ισολογισμού.

Οι συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών καθορίζονται από την ΕΚΤ, στο πλαίσιο του ανώτατου ορίου που προβλέπει ο Κανονισμός (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Στα περισσότερα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών η ΕΚΤ εφαρμόζει ενιαίο, όχι μηδενικό, συντελεστή. Ο συντελεστής αυτός προβλέπεται στον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά. Η ΕΚΤ καθορίζει μηδενικό συντελεστή για τις εξής κατηγορίες υποχρεώσεων: “καταθέσεις συμφωνημένης διάρκειας (ή με προθεσμία λήξεως) άνω των δύο ετών”, “καταθέσεις υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών”, “συμφωνίες επαναγοράς” και “χρεόγραφα με προθεσμία λήξεως άνω των δύο ετών” (βλ. Πλαίσιο ΙΙ). Η ΕΚΤ δύναται ανά πάσα στιγμή να μεταβάλει τους συντελεστές των υποχρεωτικών

ελάχιστων αποθεματικών. Οι μεταβολές των συντελεστών ανακοινώνονται από την ΕΚΤ πριν από την πρώτη περίοδο τήρησης κατά την οποία θα ισχύσει η μεταβολή.

#### β. Υπολογισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Για τον υπολογισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών κάθε ιδρύματος εφαρμόζονται, επί του ποσού των στοιχείων του παθητικού, οι συντελεστές που ισχύουν για τις αντίστοιχες κατηγορίες υποχρεώσεων.

Κάθε ίδρυμα αφαιρεί από τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του σε κάθε κράτος-μέλος όπου έχει εγκατάσταση μια ενιαία εφάπαξ απαλλαγή. Το ύψος αυτής της απαλλαγής ορίζεται στον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά. Η χορήγηση αυτής της απαλλαγής δεν θίγει τις νομικές υποχρεώσεις των ιδρυμάτων που

4 Σημειώνεται ότι η κατηγορία “τίτλοι της χρηματαγοράς” θα ενοποιηθεί με την κατηγορία “εκδοθέντα χρεόγραφα” με βάση το πλαίσιο υποβολής νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων προς την ΕΚΤ σύμφωνα με τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13). Η ανακοίνωση στοιχείων σύμφωνα με το νέο Κανονισμό θα αρχίσει με τα μηνιαία στοιχεία για τον Ιανουάριο του 2003 (βλ. Παράρτημα 4). Προς το σκοπό αυτό, τα υποβάλλοντα ιδρύματα θα πρέπει να αναλύουν την κατηγορία “τίτλοι της χρηματαγοράς” στις ίδιες υποκατηγορίες από πλευράς διάρκειας όπως και τα χρεόγραφα και να τα εμφανίζουν αντίστοιχα στην κατηγορία “εκδοθέντα χρεόγραφα”. Ως εκ τούτου, όπου στην παρούσα έκδοση αναφέρεται ότι η βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών αποθεματικών αποτελείται από τις κατηγορίες “καταθέσεις”, “εκδοθέντα χρεόγραφα” και “τίτλοι χρηματαγοράς”, νοούνται μόνο οι κατηγορίες “καταθέσεις” και “εκδοθέντα χρεόγραφα”, αρχής γενομένης από τα μηνιαία στοιχεία για τον Ιανουάριο του 2003.

5 Βλ. τον Κανονισμό της ΕΚΤ της 1ης Δεκεμβρίου 1998 για την εφαρμογή των ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/1998/15). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ποσοστό της πάγιας έκπτωσης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ ([www.ecb.int](http://www.ecb.int)). Βλ. επίσης τις ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος (Παράρτημα 5).

υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.<sup>6</sup>

Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά για κάθε περίοδο τήρησης στρογγυλοποιούνται στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό ευρώ.

#### **7.4 Τήρηση υποχρεωτικών αποθεματικών**

##### *α. Περίοδος τήρησης*

Η περίοδος τήρησης διαρκεί ένα μήνα, από τις 24 κάθε μηνός έως τις 23 του επομένου.

##### *β. Τηρούμενα αποθεματικά*

Κάθε ίδρυμα πρέπει να τηρεί τα ελάχιστα αποθεματικά του σε έναν ή περισσότερους λογαριασμούς αποθεματικών στην εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους όπου είναι εγκατεστημένο. Για τα ιδρύματα που διατηρούν περισσότερα καταστήματα σε ένα κράτος-μέλος, το κεντρικό κατάστημα έχει την ευθύνη να εκπληρώνει τη συνολική υποχρέωση σε ελάχιστα αποθεματικά όλων των εγχώριων καταστημάτων του ιδρύματος.<sup>7</sup> Εάν ένα ίδρυμα έχει εγκατάσταση σε περισσότερα κράτη-μέλη, υποχρεούται να τηρεί ελάχιστα αποθεματικά στην εθνική κεντρική τράπεζα κάθε κράτους-μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση, σύμφωνα με τη βάση ελάχιστων αποθεματικών του στο αντίστοιχο κράτος-μέλος.

Οι λογαριασμοί διακανονισμού που τηρούν τα ιδρύματα στις εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως λογαριασμοί αποθεματικών. Τα ποσά που τηρούνται στους λογαριασμούς αποθεματικών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς του ενδοημερήσιου διακανονισμού. Το ημερήσιο ύψος των τηρούμενων αποθεματικών ενός ιδρύματος υπολογίζεται ως το υπόλοιπο, όπως διαμορφώνεται στο τέλος της ημέρας, του λογαριασμού αποθεματικών.

Ένα ίδρυμα μπορεί να ζητήσει από την εθνική κεντρική τράπεζα του κράτους-μέλους στο οποίο είναι κάτοικος να του

επιτρέψει να τηρεί τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά του έμμεσα, μέσω ενδιάμεσου φορέα. Η δυνατότητα τήρησης των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα κατά κανόνα περιορίζεται σε ιδρύματα που η δομή τους είναι τέτοια ώστε τμήμα της διαχείρισης (π.χ. διαχείριση διαθεσίμων) συνήθως ασκείται από ενδιάμεσο φορέα (π.χ. τα δίκτυα τραπεζών αποταμιεύσεων και οι συνεταιριστικές τράπεζες μπορούν να τηρούν λογαριασμούς ελάχιστων αποθεματικών σε κεντρικό επίπεδο). Η τήρηση αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα υπόκειται στις διατάξεις του Κανονισμού της ΕΚΤ για τα ελάχιστα αποθεματικά.

##### *γ. Τόκοι επί των τηρούμενων αποθεματικών*

Τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά τηρούνται εντόκως, με επιτόκιο ίσο προς το μέσο όρο, στη διάρκεια της περιόδου τήρησης, του επιτοκίου των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (σταθμισμένου ως προς τον αριθμό των ημερολογιακών ημερών), σύμφωνα με τον τύπο που ορίζεται στο Πλαίσιο 12. Επί ποσών που τηρούνται καθ' υπέρβαση των απαιτούμενων ελάχιστων αποθεματικών δεν καταβάλλονται τόκοι. Οι τόκοι καταβάλλονται τη μεθεπόμενη εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ μετά το τέλος της περιόδου τήρησης την οποία αφορούν.

<sup>6</sup> Για τα ιδρύματα που επιτρέπεται να υποβάλλουν ομαδοποιημένα στατιστικά στοιχεία, σε ενοποιημένη βάση, σύμφωνα με τις διατάξεις του πλαισίου υποβολής πληροφοριών για τις νομισματικές και τραπεζικές στατιστικές της ΕΚΤ (βλ. Παράρτημα 4), θα χορηγείται μία μόνο τέτοια απαλλαγή για ολόκληρο τον όμιλο, εκτός εάν τα ιδρύματα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τη βάση των ελάχιστων αποθεματικών και τα τηρούμενα αποθεματικά ώστε να μπορεί το Ευρωσύστημα να εξακριβώσει την ορθότητα και την ποιότητά τους και να καθορίσει τα ελάχιστα αποθεματικά για κάθε ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα που ανήκουν στον όμιλο.

<sup>7</sup> Εάν ένα ίδρυμα δεν έχει κεντρικό κατάστημα σε ένα κράτος-μέλος στο οποίο βρίσκεται, πρέπει να καθορίσει ένα κύριο υποκατάστημα το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την εκπλήρωση των συνολικών υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών όλων των καταστημάτων του ιδρύματος στο εν λόγω κράτος-μέλος.

## Πλαίσιο 12

### Υπολογισμός των τόκων επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών

Οι τόκοι επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών υπολογίζονται σύμφωνα με τον ακόλουθο τύπο:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

Όπου:

$R_t$ : καταβλητέος τόκος επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών κατά την περίοδο τήρησης  $t$ .

$H_t$ : μέσο ημερήσιο ύψος τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών για την περίοδο τήρησης  $t$ .

$n_t$ : αριθμός ημερολογιακών ημερών της περιόδου τήρησης  $t$ .

$r_t$ : επιτόκιο επί των ελάχιστων αποθεματικών για την περίοδο τήρησης  $t$ .

Θα εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες στρογγυλοποίησης του επιτοκίου στα δύο δεκαδικά ψηφία.

$i$ : ημερολογιακή ημέρα  $i$  της περιόδου τήρησης  $t$ .

$MR_i$ : οριακό επιτόκιο της τελευταίας πράξης κύριας αναχρηματοδότησης που διακανονίζεται κατά ή πριν από την ημέρα  $i$ . Όταν διενεργούνται περισσότερες της μιας πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης οι οποίες πρόκειται να διακανονιστούν την ίδια ημέρα, χρησιμοποιείται ένας απλός μέσος όρος των οριακών επιτοκίων των πράξεων που διενεργούνται παράλληλα.

### 7.5 Υποβολή πληροφοριών και επαλήθευση της βάσης υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Οι υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στη βάση των ελάχιστων αποθεματικών υπολογίζονται από τα ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και υποβάλλονται στις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο γενικό πλαίσιο της νομισματικής και τραπεζικής στατιστικής της ΕΚΤ (βλ. Παράρτημα 4). Το Άρθρο 5 του Κανονισμού της ΕΚΤ (ΕΚΤ/1998/15) ορίζει τις διαδικασίες για την επιβεβαίωση και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, την αναθεώρηση της βάσης των αποθεματικών και της υποχρέωσης του ιδρύματος σε ελάχιστα αποθεματικά.

Στην περίπτωση των ιδρυμάτων που επιτρέπεται να ενεργούν ως ενδιάμεσοι φορείς για την έμμεση τήρηση αποθεματικών άλλων ιδρυμάτων, ο Κανονισμός της ΕΚΤ για τα ελάχιστα

αποθεματικά προβλέπει ειδικές υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών. Η τήρηση αποθεματικών μέσω ενδιάμεσου φορέα δεν μεταβάλλει τις υποχρεώσεις υποβολής στατιστικών στοιχείων εκ μέρους των ιδρυμάτων που τηρούν τα αποθεματικά τους μέσω ενδιάμεσου φορέα.

Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες δικαιούνται, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να επαληθεύουν την ακρίβεια και την ποιότητα των πληροφοριών που συλλέγονται.

### 7.6 Μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών

Συντρέχει περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών εάν το μέσο υπόλοιπο τέλους της ημέρας στο λογαριασμό (ή στους



λογαριασμούς) αποθεματικών ενός ιδρύματος κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης υπολείπεται των υποχρεωτικών αποθεματικών του για την αντίστοιχη περίοδο τήρησης.

Εάν ένα ίδρυμα δεν εκπληρώνει εν μέρει ή εν όλω τις υποχρεώσεις του, η ΕΚΤ δύναται, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να επιβάλει διαζευκτικώς τις εξής κυρώσεις:

- χρηματική ποινή, υπολογιζόμενη ως ποσοστό ίσο με το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης προσαυξημένο κατά έως και 5 εκατοστιαίες μονάδες επί του ποσού κατά το οποίο τα τηρούμενα αποθεματικά υπολείπονται των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος,
- χρηματική ποινή, υπολογιζόμενη ως ποσοστό έως και διπλάσιο του επιτοκίου οριακής χρηματοδότησης επί του ποσού κατά το οποίο τα τηρούμενα αποθεματικά υπολείπονται των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος,
- να υποχρεώσει το εν λόγω ίδρυμα να προβεί σε άτοκη κατάθεση στην ΕΚΤ ή στην εθνική κεντρική τράπεζα, ύψους έως και τριπλασίου του ποσού των υποχρεωτικών αποθεματικών που υπολείπεται. Η διάρκεια της κατάθεσης δεν δύναται να υπερβαίνει την περίοδο κατά την οποία το ίδρυμα δεν

συμμορφώνεται με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Εάν ένα ίδρυμα δεν συμμορφώνεται με άλλες υποχρεώσεις που απορρέουν από Κανονισμούς και Αποφάσεις της ΕΚΤ σχετικά με το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος (π.χ. εάν τα σχετικά στοιχεία δεν διαβιβαστούν εγκαίρως ή είναι ανακριβή), η ΕΚΤ δικαιούται να επιβάλει κυρώσεις σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2532/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εξουσία της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις (ΕΚΤ/1999/4) και τον Κανονισμό της ΕΚΤ της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 σχετικά με τις εξουσίες της ΕΚΤ να επιβάλλει κυρώσεις. Η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ δύναται να ορίσει και να δημοσιεύσει τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία θα επιβάλλονται οι κυρώσεις του Άρθρου 7 (1) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.<sup>8</sup>

Επιπλέον, σε περίπτωση σοβαρών παραβάσεων των υποχρεώσεων τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, το Ευρωσύστημα δύναται να αναστείλει το δικαίωμα συμμετοχής των αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανοικτής αγοράς.

<sup>8</sup> Τα εν λόγω κριτήρια δημοσιεύθηκαν σε ανακοίνωση στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 11 Φεβρουαρίου 2000, με τίτλο "Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με την επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών".

## Παράρτημα



# Παράρτημα I

## Παραδείγματα πράξεων και διαδικασιών νομισματικής πολιτικής

### Κατάλογος παραδειγμάτων

- Παράδειγμα 1 Αντιστρεπτέα πράξη για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου
- Παράδειγμα 2 Αντιστρεπτέα πράξη για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
- Παράδειγμα 3 Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
- Παράδειγμα 4 Ανταλλαγή νομισμάτων για απορρόφηση ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
- Παράδειγμα 5 Ανταλλαγή νομισμάτων για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου
- Παράδειγμα 6 Μέτρα ελέγχου κινδύνων

### Παράδειγμα 1

#### Αντιστρεπτέα πράξη για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει την παροχή ρευστότητας στην αγορά μέσω αντιστρεπτέας πράξης που διενεργείται με διαδικασία δημοπρασίας σταθερού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Αντισυμβαλλόμενος	Προσφορά (σε εκατ. ευρώ)
Τράπεζα 1	30
Τράπεζα 2	40
Τράπεζα 3	70
<b>Σύνολο</b>	<b>140</b>

Η ΕΚΤ αποφασίζει να καταναίμει συνολικά 105 εκατ. ευρώ.

Το ποσοστό κατανομής είναι:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Η κατανομή προς τους αντισυμβαλλομένους έχει ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενος	Προσφορά (σε εκατ. ευρώ)	Κατανομή (σε εκατ. ευρώ)
Τράπεζα 1	30	22,5
Τράπεζα 2	40	30,0
Τράπεζα 3	70	52,5
<b>Σύνολο</b>	<b>140</b>	<b>105,0</b>

## Παράδειγμα 2

### Αντιστρεπτέα πράξη για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει την παροχή ρευστότητας στην αγορά μέσω αντιστρεπτέας πράξης που διενεργείται με διαδικασία δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Επιτόκιο (%)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο προσφορών	Σωρευτικό ύψος προσφορών
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
<b>Σύνολο</b>	30	45	70	145	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει 94 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επιτόκιο 3,05%.

Όλες οι προσφορές άνω του 3,05% (για σωρευτικό ύψος 80 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Με επιτόκιο 3,05%, το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιτοκίου είναι, για παράδειγμα:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	30,0	45,0	70,0	145
Σύνολο κατανομής	14,0	34,0	46,0	94

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (ολλανδικού τύπου), το επιτόκιο που εφαρμόζεται στα ποσά που κατανέμονται στους αντισυμβαλλομένους είναι 3,05%.

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (αμερικανικού τύπου), δεν εφαρμόζεται ένα μοναδικό επιτόκιο στα ποσά που κατανέμονται στους αντισυμβαλλομένους. Για παράδειγμα, η Τράπεζα 1 λαμβάνει 5 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,07%, 5 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,06% και 4 εκατ. ευρώ με επιτόκιο 3,05%.

**Παράδειγμα 3****Έκδοση πιστοποιητικών χρέους της ΕΚΤ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου**

Η ΕΚΤ αποφασίζει να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά με την έκδοση πιστοποιητικών χρέους μέσω διαδικασίας δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου.

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Επιτόκιο (%)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				Συνολο προσφορών	Σωρευτικό ύψος προσφορών
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3			
3,00					0	0
3,01	5		5		10	10
3,02	5	5	5		15	25
3,03	5	5	5		15	40
3,04	10	5	10		25	65
3,05	20	40	10		70	135
3,06	5	10	10		25	160
3,08	5		10		15	175
3,10		5			5	180
<b>Σύνολο</b>	55	70	55		180	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να καταλείψει ονομαστικό ποσό 124,5 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επιτόκιο 3,05%.

Όλες οι προσφορές κάτω του 3,05% (για σωρευτικό ύψος 65 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Με επιτόκιο 3,05%, το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιτοκίου είναι, για παράδειγμα:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
<b>Σύνολο προσφορών</b>	55,0	70,0	55,0	180,0
<b>Σύνολο κατανομής</b>	42,0	49,0	33,5	124,5

#### Παράδειγμα 4

#### Ανταλλαγή νομισμάτων για απορρόφηση ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου

Η ΕΚΤ αποφασίζει να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά διενεργώντας ανταλλαγή νομισμάτων βάσει της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου. (Σημείωση: Στο παρόν παράδειγμα γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο).

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Μονάδες βάσης swap (× 10.000)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο προσφορών	Σωρευτικό ύψος προσφορών
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
<b>Σύνολο</b>	65	90	80	235	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει 158 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap 6,63. Όλες οι προσφορές άνω του 6,63 (για σωρευτικό ύψος 65 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Στο επίπεδο 6,63 το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιπέδου μονάδων βάσης swap είναι, για παράδειγμα:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
Σύνολο προσφορών	65,0	90,0	80,0	235,0
Σύνολο κατανομής	48,25	52,55	57,20	158,0

Η ΕΚΤ καθορίζει την τρέχουσα ισοτιμία ευρώ/δολαρίου για την πράξη σε 1,1300.

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (ολλανδικού τύπου), κατά την ημερομηνία έναρξης της πράξης το Ευρωσύστημα αγοράζει 158.000.000 ευρώ και πωλεί 178.540.000 δολάρια ΗΠΑ. Κατά την ημερομηνία λήξεως της πράξης, το Ευρωσύστημα πωλεί 158.000.000 ευρώ και αγοράζει 178.644.754 δολάρια ΗΠΑ (η προθεσμακή ισοτιμία είναι  $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$ ).



**Παράδειγμα 4 (συνέχεια)**

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (αμερικανικού τύπου), το Ευρωσύστημα ανταλλάσσει τα ποσά ευρώ και δολαρίων ΗΠΑ όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Άμεση συναλλαγή			Προθεσμιακή συναλλαγή		
Συναλλαγματική ισοτιμία	Αγορά ευρώ	Πώληση δολαρίων ΗΠΑ	Συναλλαγματική ισοτιμία	Πώληση ευρώ	Αγορά δολαρίων ΗΠΑ
1,1300			1,130684		
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130680	10.000.000	11.306.800
1,1300	15.000.000	16.950.000	1,130676	15.000.000	16.960.140
1,1300	15.000.000	16.950.000	1,130671	15.000.000	16.960.065
1,1300	25.000.000	28.250.000	1,130667	25.000.000	28.266.675
1,1300	93.000.000	105.090.000	1,130663	93.000.000	105.151.659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
<b>Σύνολο</b>	158.000.000	178.540.000		158.000.000	178.645.339

**Παράδειγμα 5****Ανταλλαγή νομισμάτων για παροχή ρευστότητας μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου**

Η ΕΚΤ αποφασίζει να προσφέρει ρευστότητα στην αγορά διενεργώντας ανταλλαγή νομισμάτων βάσει της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου ΗΠΑ μέσω δημοπρασίας ανταγωνιστικού επιτοκίου. (Σημείωση: Στο παρόν παράδειγμα γίνεται διαπραγμάτευση του ευρώ υπέρ το άρτιο).

Τρεις αντισυμβαλλόμενοι υποβάλλουν τις εξής προσφορές:

Μονάδες βάσης swap (× 10.000)	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)				
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο προσφορών	Σωρευτικό ύψος προσφορών
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
<b>Σύνολο</b>	60	85	75	220	

Η ΕΚΤ αποφασίζει να κατανείμει 197 εκατ. ευρώ, οπότε προκύπτει οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap 6,54. Όλες οι προσφορές κάτω του 6,54 (για σωρευτικό ύψος 195 εκατ. ευρώ) ικανοποιούνται πλήρως. Στο 6,54 το ποσοστό κατανομής έχει ως εξής:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Η κατανομή στην Τράπεζα 1 βάσει του οριακού επιπέδου μονάδων βάσης swap είναι, για παράδειγμα:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Η συνολική κατανομή στην Τράπεζα 1 είναι:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Τα αποτελέσματα της κατανομής συνοψίζονται ως εξής:

Αντισυμβαλλόμενοι	Ποσό (σε εκατ. ευρώ)			
	Τράπεζα 1	Τράπεζα 2	Τράπεζα 3	Σύνολο
<b>Σύνολο προσφορών</b>	60,0	85,0	75,0	220
<b>Σύνολο κατανομής</b>	55,5	75,5	66,0	197

Η ΕΚΤ καθορίζει την τρέχουσα ισοτιμία ευρώ/δολαρίου για την πράξη σε 1,1300.

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (ολλανδικού τύπου), κατά την ημερομηνία έναρξης της πράξης το Ευρωσύστημα πωλεί 197.000.000 ευρώ και αγοράζει 222.610.000 δολάρια ΗΠΑ. Κατά την ημερομηνία λήξεως της πράξης, το Ευρωσύστημα αγοράζει 197.000.000 ευρώ και πωλεί 222.738.838 δολάρια ΗΠΑ (η προθεσματική ισοτιμία είναι  $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$ ).

**Παράδειγμα 5 (συνέχεια)**

Εάν η κατανομή γίνεται με βάση δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (αμερικανικού τύπου), το Ευρωσύστημα ανταλλάσσει τα ποσά ευρώ και δολαρίων ΗΠΑ όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Άμεση συναλλαγή			Προθεσμιακή συναλλαγή		
Συναλλαγματική ισοτιμία	Πώληση ευρώ	Αγορά δολαρίων ΗΠΑ	Συναλλαγματική ισοτιμία	Αγορά ευρώ	Πώληση δολαρίων ΗΠΑ
1,1300			1,130623		
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130627	10.000.000	11.306.270
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130632	10.000.000	11.306.320
1,1300	20.000.000	22.600.000	1,130636	20.000.000	22.612.720
1,1300	40.000.000	45.200.000	1,130641	40.000.000	45.225.640
1,1300	80.000.000	90.400.000	1,130645	80.000.000	90.451.600
1,1300	35.000.000	39.550.000	1,130649	35.000.000	39.572.715
1,1300	2.000.000	2.260.000	1,130654	2.000.000	2.261.308
1,1300			1,130658		
<b>Σύνολο</b>	197.000.000	222.610.000		197.000.000	222.736.573

## Παράδειγμα 6

### Μέτρα ελέγχου κινδύνων

Το παρακάτω παράδειγμα παρουσιάζει το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων που εφαρμόζεται για τα περιουσιακά στοιχεία στις πράξεις παροχής ρευστότητας του Ευρωσυστήματος.<sup>1</sup> Το παράδειγμα βασίζεται στην υπόθεση ότι ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει στις ακόλουθες πράξεις νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος:

- Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 28 Ιουνίου 2000 και λήξη στις 12 Ιουλίου 2000, όπου στον αντισυμβαλλόμενο κατανέμεται ποσό 50 εκατ. ευρώ.
- Πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 29 Ιουνίου 2000 και λήξη στις 28 Σεπτεμβρίου 2000, όπου στον αντισυμβαλλόμενο κατανέμεται ποσό 45 εκατ. ευρώ.
- Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης με έναρξη στις 5 Ιουλίου 2000 και λήξη στις 19 Ιουλίου 2000, όπου στον αντισυμβαλλόμενο κατανέμεται ποσό 10 εκατ. ευρώ.

Τα χαρακτηριστικά των περιουσιακών στοιχείων της πρώτης βαθμίδας που χρησιμοποιούνται από τον αντισυμβαλλόμενο για την κάλυψη των εν λόγω πράξεων ορίζονται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί.

**Πίνακας 1 Περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις συναλλαγές**

Χαρακτηριστικά					
Όνομα	Ημερομηνία λήξεως	Τοκομερίδιο	Συχνότητα τοκομεριδίου	Εναπομένουσα διάρκεια	Περικοπή
Ομόλογο Α	26.08.2002	Σταθερό	6 μήνες	2 έτη	1,5%
ΤΚΕ Β	15.11.2002	Κυμαινόμενο - καθοριζόμενο εκ των προτέρων	12 μήνες	2 έτη	0,0%
Ομόλογο Γ	05.05.2010	Μηδενικό		10 έτη	5,0%
Τιμές (συμπεριλαμβάνονται οι δεδουλευμένοι τόκοι)					
28.06.2000	29.06.2000	30.06.2000	03.07.2000	04.07.2000	05.07.2000
102,63%	101,98%	100,57%	101,42%	100,76%	101,21%
	98,35%	97,95%	98,15%	98,75%	99,02%
					55,125%

### Σύστημα εξειδίκευσης

Πρώτον, υποθέτουμε ότι η εθνική κεντρική τράπεζα με την οποία διενεργούνται οι συναλλαγές εφαρμόζει σύστημα σύμφωνα με το οποίο γίνεται εξειδίκευση των περιουσιακών στοιχείων για κάθε συναλλαγή. Στα συστήματα εξειδίκευσης, η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται σε καθημερινή βάση. Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων μπορεί να περιγραφεί ως εξής (βλ. και τον Πίνακα 2 που ακολουθεί):

1. Για κάθε συναλλαγή στην οποία συμμετέχει ο αντισυμβαλλόμενος, εφαρμόζεται αρχικό περιθώριο 2% εφόσον η διάρκεια των πράξεων υπερβαίνει τη μία εργάσιμη ημέρα.

<sup>1</sup> Το παράδειγμα βασίζεται στην υπόθεση ότι κατά τον υπολογισμό της ανάγκης για κάλυψη διαφορών αποτίμησης λαμβάνονται υπόψη οι δεδουλευμένοι τόκοι επί της παρεχόμενης ρευστότητας και εφαρμόζεται σημείο ενεργοποίησης 1% της παρεχόμενης ρευστότητας.

## Παράδειγμα 6 (συνέχεια)

2. Στις 28 Ιουνίου 2000 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε συναλλαγή, στο πλαίσιο συμφωνίας επαναγοράς, με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει ομόλογα Α ονομαστικής αξίας 50 εκατ. ευρώ. Το ομόλογο Α είναι ομόλογο σταθερού επιτοκίου και λήγει στις 26 Αυγούστου 2002. Έχει λοιπόν εναπομένονσα διάρκεια 2 ετών, οπότε απαιτείται περικοπή αποτίμησης 1,5%. Η τρέχουσα τιμή του ομολόγου Α στην αντίστοιχη αγορά αναφοράς εκείνη την ημέρα είναι 102,63% και περιλαμβάνει τους δεδουλευμένους τόκους επί του τοκομεριδίου. Ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να προσφέρει ομόλογα Α αξίας τόσης ώστε, μετά την αφαίρεση του 1,5% λόγω της περικοπής αποτίμησης, να υπερκαλύπτεται το ποσό των 51 εκατ. ευρώ (το οποίο αντιστοιχεί στο ποσό των 50 εκατ. ευρώ που έχει κατανεμηθεί, πλέον το αρχικό περιθώριο 2%). Έτσι ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει ομόλογα Α ονομαστικής αξίας 50,5 εκατ. ευρώ, των οποίων η προσαρμοσμένη αγοραία αξία είναι 51.050.728 ευρώ εκείνη την ημέρα.

3. Στις 29 Ιουνίου 2000 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε συναλλαγή, στο πλαίσιο συμφωνίας επαναγοράς, με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει ομόλογα Α συνολικής ονομαστικής αξίας 21,5 εκατ. ευρώ (αγοραία τιμή 101,98%, περικοπή αποτίμησης 1,5%) και τίτλους Β συνολικής ονομαστικής αξίας 25 εκατ. ευρώ (αγοραία τιμή 98,35%). Ο τίτλος Β είναι τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου (ΤΚΕ) με ετήσιο τοκομερίδιο καθοριζόμενο εκ των προτέρων, επί του οποίου εφαρμόζεται περικοπή αποτίμησης 0%. Η προσαρμοσμένη αγοραία αξία του ομολόγου Α και του ΤΚΕ Β εκείνη την ημέρα είναι 46.184.315 ευρώ, συνεπώς υπερβαίνει το απαιτούμενο ποσό των 45.900.000 ευρώ (45 εκατ. ευρώ πλέον το αρχικό περιθώριο 2%).

Στις 30 Ιουνίου 2000 γίνεται εκ νέου αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων: η αγοραία τιμή του ομολόγου Α είναι 100,57% και η αγοραία τιμή του ΤΚΕ Β είναι 97,95%. Οι δεδουλευμένοι τόκοι ανέρχονται σε 11.806 ευρώ επί της πράξης κύριας αναχρηματοδότησης που άρχισε στις 28 Ιουνίου 2000 και σε 5.625 ευρώ επί της πράξης πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης που άρχισε στις 29 Ιουνίου 2000. Κατά συνέπεια, η προσαρμοσμένη αγοραία αξία του ομολόγου Α κατά την πρώτη συναλλαγή υπολείπεται του ποσού της συναλλαγής όπως αυτό διαμορφώνεται μετά την εφαρμογή του περιθωρίου (παρεχόμενη ρευστότητα πλέον τους δεδουλευμένους τόκους και το αρχικό περιθώριο) κατά 1 εκατ. ευρώ περίπου. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει ομόλογα Α ονομαστικής αξίας 1 εκατ. ευρώ και έτσι, μετά την αφαίρεση της περικοπής 1,5% από την αγοραία αξία που υπολογίζεται βάσει της τιμής 100,57%, αποκαθιστά το απαιτούμενο ύψος της ασφάλειας.<sup>2</sup> Δεν απαιτείται κάλυψη διαφορών αποτίμησης κατά τη δεύτερη συναλλαγή, διότι η προσαρμοσμένη αγοραία αξία των τίτλων που χρησιμοποιούνται γι' αυτή τη συναλλαγή (45.785.712 ευρώ), αν και υπολείπεται ελαφρώς του ποσού που προκύπτει μετά την εφαρμογή του περιθωρίου (45.905.738 ευρώ), δεν υπολείπεται του σημείου ενεργοποίησης (του ποσού που προκύπτει μετά την εφαρμογή του περιθωρίου μείον 1%) δηλ. 45.455.681 ευρώ.<sup>3</sup>

4. Στις 3 και 4 Ιουλίου 2000 γίνεται εκ νέου αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, χωρίς να ενεργοποιείται ο μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης για τις συναλλαγές οι οποίες συνήφθησαν στις 28 και 29 Ιουνίου 2000. Στις 4 Ιουνίου 2000 οι δεδουλευμένοι τόκοι ανέρχονται σε 35.417 και 28.125 ευρώ.

5. Στις 5 Ιουλίου 2000 ο αντισυμβαλλόμενος συμμετέχει σε συναλλαγή, στο πλαίσιο συμφωνίας επαναγοράς, με την εθνική κεντρική τράπεζα, η οποία αγοράζει ομόλογα Γ συνολικής ονομαστικής αξίας 10 εκατ. ευρώ. Το ομόλογο Γ είναι ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου με

<sup>2</sup> Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να ζητήσουν την κάλυψη των διαφορών αποτίμησης με μετρητά και όχι με τίτλους.

<sup>3</sup> Εάν ένα περιθώριο πρέπει να καταβληθεί στον αντισυμβαλλόμενο από την εθνική κεντρική τράπεζα σε σχέση με τη δεύτερη συναλλαγή, είναι δυνατόν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να συμφιλιωθεί με το περιθώριο που καταβάλλεται στην εθνική κεντρική τράπεζα από τον αντισυμβαλλόμενο σε σχέση με την πρώτη συναλλαγή. Στην περίπτωση αυτή γίνεται μόνο ένας διακανονισμός περιθωρίου.

## Παράδειγμα 6 (συνέχεια)

αγοραία αξία 55,125% εκείνη την ημέρα. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει ομόλογα Γ ονομαστικής αξίας 19,5 εκατ. ευρώ. Το ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου έχει εναπομένονσα διάρκεια περίπου 10 έτη και άρα απαιτεί περικοπή αποτίμησης 5%.

### Σύστημα συγκέντρωσης

Δεύτερον, υποθέτουμε ότι η εθνική κεντρική τράπεζα με την οποία διενεργούνται οι συναλλαγές εφαρμόζει σύστημα συγκέντρωσης. Τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στη “δεξαμενή” των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται από τον αντισυμβαλλόμενο δεν εξειδικεύονται για συγκεκριμένες συναλλαγές.

Η ίδια σειρά συναλλαγών χρησιμοποιείται και σ' αυτό το παράδειγμα όπως και στο παραπάνω παράδειγμα που περιγράφει το σύστημα εξειδίκευσης. Η βασική διαφορά είναι ότι, κατά τις ημερομηνίες αποτίμησης, η προσαρμοσμένη αγοραία αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων της “δεξαμενής” πρέπει να καλύπτει το ποσό που προκύπτει μετά την εφαρμογή του περιθωρίου για όλες τις πράξεις τις οποίες πραγματοποιεί ο αντισυμβαλλόμενος με την εθνική κεντρική τράπεζα. Κατόπιν τούτου, η διαφορά αποτίμησης που πρέπει να καλυφθεί στις 30 Ιουνίου 2000 είναι ελαφρώς υψηλότερη (1.106.035 ευρώ) από ό,τι απαιτείται στο σύστημα εξειδίκευσης, επειδή ενεργοποιείται ο σχετικός μηχανισμός λόγω της συναλλαγής της 29ης Ιουνίου 2000. Ο αντισυμβαλλόμενος παραδίδει ομόλογα Α ονομαστικής αξίας 1,15 εκατ. ευρώ και έτσι, μετά την αφαίρεση της περικοπής 1,5% από την αγοραία αξία που υπολογίζεται βάσει της τιμής 100,57%, αποκαθιστά το απαιτούμενο ύψος της ασφάλειας. Επιπλέον, στις 12 Ιουλίου 2000, οπότε λήγει η πράξη κύριας αναχρηματοδότησης της 28ης Ιουνίου 2000, ο αντισυμβαλλόμενος είναι δυνατόν να διατηρήσει τους τίτλους στο λογαριασμό ενεχύρου του και έτσι να έχει αυτομάτως τη δυνατότητα να δανειστεί και πάλι εντός των ορίων των σημείων ενεργοποίησης σε ενδοημερήσια βάση ή με διάρκεια μίας ημέρας (σ' αυτές τις συναλλαγές εφαρμόζεται αρχικό περιθώριο 1%). Το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων στο σύστημα συγκέντρωσης περιγράφεται στον Πίνακα 3 που ακολουθεί.

**Παράδειγμα 6 (συνέχεια)****Πίνακας 2 Σύστημα εξειδίκευσης**

Ημερομηνία	Συναλλαγές	Ημερομηνία έναρξης	Ημερομηνία λήξεως	Επιτόκιο	Ποσό	Δεδουλευμένοι τόκοι
28.06.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	0
29.06.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	5.903
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	
30.06.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	11.806
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	5.625
30.06.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	11.806
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	5.625
03.07.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	29.514
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	22.500
04.07.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	35.417
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	28.125
05.07.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	41.319
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	33.750
	Κύρια αναχρηματοδότηση	05.07.2000	19.07.2000	4,25%	10.000.000	0

Αρχικό περιθώριο	Ποσό μετά την εφαρμογή του περιθωρίου	Κατώτερο σημείο ενεργοποίησης	Ανώτερο σημείο ενεργοποίησης	Προσαρμοσμένη αγοραία αξία	Κάλυψη διαφορών αποτίμησης	Ημερομηνία
2%	51.000.000	50.500.000	51.500.000	51.050.728	0	28.06.2000
2%	51.006.021	50.505.962	51.506.080	50.727.402	0	29.06.2000
2%	45.900.000	45.450.000	46.350.000	46.184.315	0	
2%	51.012.042	50.511.924	51.512.160	50.026.032	-986.009	30.06.2000
2%	45.905.738	45.455.681	46.355.794	45.785.712	0	
2%	51.012.042	50.511.924	51.512.160	51.016.647	0	30.06.2000
2%	45.905.738	45.455.681	46.355.794	45.785.712	0	
2%	51.030.104	50.529.809	51.530.399	51.447.831	0	03.07.2000
2%	45.922.950	45.472.725	46.373.175	46.015.721	0	
2%	51.036.125	50.535.771	51.536.479	51.113.029	0	04.07.2000
2%	45.928.688	45.478.406	46.378.969	46.025.949	0	
2%	51.042.146	50.541.733	51.542.559	51.341.303	0	05.07.2000
2%	45.934.425	45.484.088	46.384.763	46.188.748	0	
2%	10.200.000	10.100.000	10.300.000	10.211.906	0	



**Παράδειγμα 6 (συνέχεια)****Πίνακας 3 Σύστημα συγκέντρωσης**

Ημερομηνία	Συναλλαγές	Ημερομηνία έναρξης	Ημερομηνία λήξεως	Επιτόκιο	Ποσό	Δεδουλευμένοι τόκοι
28.06.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	0
29.06.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	5.903
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	
30.06.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	11.806
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	5.625
30.06.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	11.806
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	5.625
03.07.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	29.514
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	22.500
04.07.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	35.417
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	28.125
05.07.2000	Κύρια αναχρηματοδότηση	28.06.2000	12.07.2000	4,25%	50.000.000	41.319
	Πιο μακροπρόθεσμη αναχρηματοδότηση	29.06.2000	28.09.2000	4,50%	45.000.000	33.750
	Κύρια αναχρηματοδότηση	05.07.2000	19.07.2000	4,25%	10.000.000	0

Αρχικό περιθώριο	Ποσό μετά την εφαρμογή του περιθωρίου	Κατώτερο σημείο ενεργοποίησης	Ανώτερο σημείο ενεργοποίησης	Προσαρμοσμένη αγοραία αξία	Κάλυψη διαφορών αποτίμησης	Ημερομηνία
2%	51.000.000	50.500.000	51.500.000	51.050.728	0	28.06.2000
2%	96.906.021	95.955.962	97.856.080	96.911.716	0	29.06.2000
2%						
2%	96.917.779	95.967.605	97.867.953	95.811.744	-1.106.035	30.06.2000
2%						
2%	96.917.779	95.967.605	97.867.953	96.802.358	0	30.06.2000
2%						
2%	96.953.054	96.002.534	97.903.574	97.613.399	0	03.07.2000
2%						
2%	96.964.813	96.014.177	97.915.448	97.287.850	0	04.07.2000
2%						
2%	107.176.571	106.125.820	108.227.322	107.891.494	0	05.07.2000
2%						
2%						

## Παράρτημα 2

### Γλωσσάριο

**Αντιστρεπτέα πράξη (reverse transaction):** συναλλαγή μέσω της οποίας η *εθνική κεντρική τράπεζα* αγοράζει ή πωλεί περιουσιακά στοιχεία με *συμφωνία επαναγοράς* ή διενεργεί πιστωτικές πράξεις έναντι ασφάλειας.

**Αντισυμβαλλόμενος (counterparty):** ο άλλος συμβαλλόμενος σε μια χρηματοοικονομική συναλλαγή (π.χ. σε μια συναλλαγή με την κεντρική τράπεζα).

**Ανώτατο επιτόκιο προσφοράς (maximum bid rate):** το ανώτατο επιτόκιο το οποίο μπορούν να αναγράφουν στις προσφορές τους οι *αντισυμβαλλόμενοι* κατά τις *δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου*. Όσες προσφορές αναγράφουν επιτόκιο υψηλότερο του ανώτατου επιτοκίου προσφοράς που ανακοινώνει η ΕΚΤ απορρίπτονται.

**Ανώτατο όριο προσφοράς (maximum bid limit):** το ανώτατο ποσό προσφοράς που μπορεί να υποβάλει κάθε μεμονωμένος *αντισυμβαλλόμενος* σε μια δημοπρασία. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί να επιβάλει ανώτατα όρια προσφοράς προκειμένου να αποτρέψει την υποβολή δυσανάλογα υψηλών προσφορών από μεμονωμένους αντισυμβαλλομένους.

**Αποδοχή καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας (collection of fixed-term deposits):** μέσο νομισματικής πολιτικής που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το *Ευρωσύστημα*, με σκοπό την εξομάλυνση των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας, και στο πλαίσιο του οποίου το Ευρωσύστημα παρέχει τόκο επί καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας που τηρούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* σε λογαριασμούς στις *εθνικές κεντρικές τράπεζες*, προκειμένου να απορροφήσει ρευστότητα από την αγορά.

**Αποθετήριο (depository):** φορέας του οποίου ο πρωταρχικός ρόλος συνίσταται στην καταχώρηση τίτλων σε φυσική ή ηλεκτρονική μορφή και στην παρακολούθηση της κυριότητας των τίτλων.

**Αποτίμηση με την τρέχουσα τιμή της αγοράς (marking to market):** βλ. *περιθώριο διαφορών αποτίμησης*.

**Αποϋλοποίηση (dematerialisation):** η κατάργηση των παραστατικών ή άλλων εγγράφων που ενσωματώνουν δικαίωμα κυριότητας επί χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, έτσι ώστε τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία να υφίστανται μόνον ως λογιστικές εγγραφές.

**Αρχικό περιθώριο (initial margin):** μέτρο ελέγχου κινδύνων που εφαρμόζεται στις *αντιστρεπτέες πράξεις* και συνεπάγεται ότι η ασφάλεια που απαιτείται για μια συναλλαγή πρέπει να ισούται με την παρεχόμενη προς τον *αντισυμβαλλόμενο* πίστωση συν την αξία του αρχικού περιθωρίου. Το *Ευρωσύστημα* εφαρμόζει αρχικά περιθώρια που διαφοροποιούνται ανάλογα με τη διάρκεια του χρηματοδοτικού ανοίγματος του Ευρωσυστήματος έναντι του αντισυμβαλλομένου για μια δεδομένη πράξη.

**Βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών ή βάση των αποθεματικών (reserve base):** το άθροισμα των στοιχείων του ισολογισμού με βάση το οποίο υπολογίζεται η *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών* ενός *πιστωτικού ιδρύματος*.

**Δημοπρασία αμερικανικού τύπου (American auction):** βλ. *δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου*.

**Δημοπρασία ανταγωνιστικού επιτοκίου (variable rate tender):** δημοπρασία κατά την οποία οι *αντισυμβαλλόμενοι* αναγράφουν στις προσφορές τους τόσο το χρηματικό ποσό της συναλλαγής τους με την κεντρική τράπεζα όσο και το επιτόκιο με το οποίο επιθυμούν να συμμετάσχουν στη συναλλαγή.

**Δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου (δημοπρασία ολλανδικού τύπου) (single rate auction – Dutch auction):** δημοπρασία κατά την οποία το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή ή, στην περίπτωση *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, οι *μονάδες βάσης swap*) που εφαρμόζεται για όλες τις επιτυχείς προσφορές ισούται με το *οριακό επιτόκιο*.

**Δημοπρασία ολλανδικού τύπου (Dutch auction):** βλ. *δημοπρασία ενιαίου επιτοκίου*.

**Δημοπρασία πολλαπλού επιτοκίου (δημοπρασία αμερικανικού τύπου) (multiple rate auction – American auction):** δημοπρασία κατά την οποία το επιτόκιο κατανομής (ή η τιμή ή, στην περίπτωση *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, οι *μονάδες βάσης swap*) ισούται με το επιτόκιο που αναγράφεται σε κάθε επιμέρους προσφορά.

**Δημοπρασία ποσού (volume tender):** βλ. *δημοπρασία σταθερού επιτοκίου*.

**Δημοπρασία σταθερού επιτοκίου (fixed rate tender):** δημοπρασία κατά την οποία το επιτόκιο προκαθορίζεται από την κεντρική τράπεζα και οι συμμετέχοντες *αντισυμβαλλόμενοι* αναγράφουν στις προσφορές τους το ποσό με το οποίο επιθυμούν να συνάψουν συναλλαγή με το καθορισμένο αυτό επιτόκιο.

**Διαδικασία δημοπρασίας (tender procedure):** διαδικασία κατά την οποία η κεντρική τράπεζα παρέχει ρευστότητα στην αγορά ή απορροφά ρευστότητα από την αγορά με βάση ανταγωνιστικές προσφορές που υποβάλλουν οι *αντισυμβαλλόμενοι*. Οι πλέον ανταγωνιστικές προσφορές ικανοποιούνται κατά σειρά προτεραιότητας μέχρις ότου εξαντληθεί το συνολικό ποσό ρευστότητας που πρόκειται να παρασχεθεί ή να απορροφηθεί από την κεντρική τράπεζα.

**Διαρθρωτική πράξη (structural operation):** *πράξη ανοικτής αγοράς* την οποία διενεργεί το *Ευρωσύστημα* με κύριο σκοπό να προσαρμόζει τη διαρθρωτική θέση ρευστότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα έναντι του Ευρωσυστήματος.

**Διασυνοριακός διακανονισμός (cross-border settlement):** διακανονισμός που πραγματοποιείται σε άλλη χώρα και όχι σε εκείνη ή εκείνες όπου ευρίσκεται ο ένας συμβαλλόμενος ή και οι δύο συμβαλλόμενοι.

**Διεθνής κωδικός αναγνώρισης τίτλων (ISIN) (International Securities Identification Number):** διεθνής κωδικός αναγνώρισης που δίδεται στους τίτλους οι οποίοι εκδίδονται στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

**Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων (deposit facility):** *πάγια διευκόλυνση* του *Ευρωσυστήματος*, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* για να πραγματοποιούν καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας σε μια *εθνική κεντρική τράπεζα*, εκτοκίζόμενες με προκαθορισμένο επιτόκιο.

**Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης (marginal lending facility):** πάγια διευκόλυνση του *Ευρωσυστήματος*, την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* για να λαμβάνουν πίστωση διάρκειας μίας ημέρας από μια *εθνική κεντρική τράπεζα*, με προκαθορισμένο επιτόκιο.

**Διμερής διαδικασία (bilateral procedure):** διαδικασία μέσω της οποίας η κεντρική τράπεζα συναλλάσσεται απευθείας με έναν *αντισυμβαλλόμενο* ή με περιορισμένο αριθμό αντισυμβαλλομένων, χωρίς να προσφεύγει σε *διαδικασία δημοπρασίας*. Οι διμερείς διαδικασίες περιλαμβάνουν πράξεις που εκτελούνται μέσω χρηματιστηρίου ή μεσολαβητών της αγοράς.

**Δυνατότητα τήρησης των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών κατά μέσο όρο (averaging provision):** ρύθμιση που επιτρέπει στους *αντισυμβαλλομένους* να εκπληρώνουν την *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών* σε μέσο επίπεδο κατά τη διάρκεια της *περιόδου τήρησης*. Η δυνατότητα αυτή συμβάλλει στη σταθεροποίηση των επιτοκίων της χρηματαγοράς, καθώς παρέχει στα ιδρύματα κίνητρο να εξομαλύνουν τις επιπτώσεις των προσωρινών διακυμάνσεων της ρευστότητας. Το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος* προβλέπει τέτοιου είδους δυνατότητα.

**Εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) (national central bank – NCB):** στο παρόν εγχειρίδιο, με τον όρο αυτό νοείται κεντρική τράπεζα *κράτους-μέλους* της ΕΕ που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη*.

**Εκδότης (issuer):** ο φορέας ο οποίος αναλαμβάνει την ενοχική υποχρέωση που απορρέει από ένα τίτλο ή άλλο χρηματοδοτικό μέσο.

**Έκτακτη δημοπρασία (quick tender):** η *διαδικασία δημοπρασίας* την οποία χρησιμοποιεί το *Ευρωσύστημα* στις *πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας* όταν κρίνεται επιθυμητός ο άμεσος επηρεασμός των συνθηκών ρευστότητας στην αγορά. Οι έκτακτες δημοπρασίες εκτελούνται εντός μιας ώρας και σ' αυτές συμμετέχει ένας περιορισμένος αριθμός *αντισυμβαλλομένων*.

**Εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο (pre-fixed coupon):** τοκομερίδιο *τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου*, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες πριν από την έναρξη της τοκοφόρου περιόδου.

**Εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο (post-fixed coupon):** τοκομερίδιο *τίτλων κυμαινόμενου επιτοκίου*, το οποίο καθορίζεται με βάση τις τιμές που λαμβάνει ο δείκτης αναφοράς σε ορισμένη ημερομηνία ή ορισμένες ημερομηνίες εντός της τοκοφόρου περιόδου.

**Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς (minimum bid rate):** το κατώτατο όριο των επιτοκίων με τα οποία οι *αντισυμβαλλόμενοι* μπορούν να υποβάλουν προσφορές στις *δημοπρασίες ανταγωνιστικού επιτοκίου*.

**Ελάχιστο ποσό κατανομής (minimum allotment amount):** το κατώτατο όριο του ποσού που θα κατανεμηθεί σε κάθε μεμονωμένο *αντισυμβαλλόμενο* σε μια δημοπρασία. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί με απόφασή του να καταναίμει στις δημοπρασίες του ένα ελάχιστο ποσό σε κάθε αντισυμβαλλόμενο.

**Ελάχιστο ποσοστό κατανομής (minimum allotment ratio):** το κατώτατο όριο, εκφραζόμενο ως ποσοστό, της αναλογίας των προσφορών στο *οριακό επιτόκιο* που θα γίνουν αποδεκτές σε μια δημοπρασία. Το *Ευρωσύστημα* μπορεί με απόφασή του να εφαρμόσει ελάχιστο ποσοστό κατανομής στις δημοπρασίες του.

**Ενδοημερήσια πίστωση ή ενδοημερήσια χρηματοδότηση (intraday credit):** πίστωση που παρέχεται με διάρκεια μικρότερη της μιας εργάσιμης ημέρας. Οι κεντρικές τράπεζες μπορούν να την παρατείνουν για να καλυφθούν οι διαφορές στους διακανονισμούς πληρωμών. Μπορεί να έχει τη μορφή: (i) υπεραναλήψεων έναντι ασφάλειας ή (ii) δανείων έναντι ενεχύρου ή στο πλαίσιο *συμφωνίας επαναγοράς*.

**ΕΟΧ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος) (EEA – European Economic Area):** περιλαμβάνει τα κράτη-μέλη της ΕΕ και επιπλέον την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.

**Εργάσιμη ημέρα της ΕθνΚΤ (NCB business day):** οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η *εθνική κεντρική τράπεζα* ενός συγκεκριμένου *κράτους-μέλους* λειτουργεί για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*. Σε κάποια κράτη-μέλη, ορισμένα υποκαταστήματα των εθνικών κεντρικών τραπεζών ενδέχεται να είναι κλειστά τις εργάσιμες ημέρες της ΕθνΚΤ λόγω τοπικής ή περιφερειακής αργίας. Στις περιπτώσεις αυτές, η οικεία εθνική κεντρική τράπεζα έχει την ευθύνη να γνωστοποιήσει εκ των προτέρων στους *αντισυμβαλλομένους* τις ρυθμίσεις που θα γίνουν για τις συναλλαγές στις οποίες εμπλέκονται τα εν λόγω υποκαταστήματα.

**Εργάσιμη ημέρα του Ευρωσυστήματος (Eurosystem business day):** οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία η ΕΚΤ και τουλάχιστον μία *εθνική κεντρική τράπεζα* λειτουργούν για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*.

**Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) (European System of Central Banks – ESCB):** αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών της ΕΕ. Σημειώνεται ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που δεν έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη* διατηρούν τις αρμοδιότητές τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής με βάση το εθνικό τους δίκαιο και ως εκ τούτου δεν συμμετέχουν στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*.

**Ευρωσύστημα (Eurosystem):** αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις *εθνικές κεντρικές τράπεζες* της *ζώνης του ευρώ*. Τα όργανα λήψεως αποφάσεων του Ευρωσυστήματος είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ.

**Εφάπαξ απαλλαγή (lump-sum allowance):** καθορισμένο ποσό το οποίο ένα ίδρυμα αφαιρεί κατά τον υπολογισμό της *υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών* του στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*.

**Ζώνη του ευρώ (euro area):** περιληπτικός όρος που σημαίνει τα *κράτη-μέλη* της ΕΕ τα οποία έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως κοινό τους νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη*.

**Ημερομηνία αγοράς (purchase date):** η ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιείται η πώληση των αγοραζόμενων περιουσιακών στοιχείων από τον πωλητή προς τον αγοραστή.

**Ημερομηνία αποτίμησης (valuation date):** η ημερομηνία κατά την οποία αποτιμώνται τα περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται ως ασφάλεια στις πιστωτικές πράξεις.

**Ημερομηνία διακανονισμού (settlement date):** η ημερομηνία κατά την οποία διακανονίζεται μία συναλλαγή. Ο διακανονισμός μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε κατά την ημερομηνία που συμφωνείται η συναλλαγή (αυθημερόν διακανονισμός) είτε μία ή περισσότερες ημέρες μετά τη συμφωνία (η ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται ως η *ημερομηνία συναλλαγής (T)* πλέον τις ημέρες που μεσολαβούν μέχρι το διακανονισμό (settlement lag).

**Ημερομηνία έναρξης (start date):** η ημερομηνία κατά την οποία διακανονίζεται το πρώτο σκέλος μιας πράξης νομισματικής πολιτικής. Στις πράξεις που βασίζονται σε *συμφωνίες επαναγοράς* και στις *πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων*, η ημερομηνία έναρξης αντιστοιχεί στην *ημερομηνία αγοράς*.

**Ημερομηνία επαναγοράς (repurchase date):** η ημερομηνία κατά την οποία ο αγοραστής υποχρεούται να επαναπωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία στον πωλητή στο πλαίσιο μιας πράξης με *συμφωνία επαναγοράς*.

**Ημερομηνία λήξεως (maturity date):** η ημερομηνία κατά την οποία λήγει μια πράξη νομισματικής πολιτικής. Στην περίπτωση των πράξεων με *συμφωνία επαναγοράς* ή των *πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων*, η ημερομηνία λήξεως αντιστοιχεί στην *ημερομηνία επαναγοράς*.

**Ημερομηνία συναλλαγής (T) (trade date):** η ημερομηνία κατά την οποία συμφωνείται μια συναλλαγή (δηλ. κατά την οποία δύο *αντισυμβαλλόμενοι* συνομολογούν μια χρηματοοικονομική συναλλαγή). Η ημερομηνία συναλλαγής μπορεί να συμπίπτει με την *ημερομηνία διακανονισμού* της συναλλαγής (αυθημερόν διακανονισμός) ή να προηγείται της ημερομηνίας διακανονισμού κατά ένα ορισμένο αριθμό εργάσιμων ημερών (η ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται ως T πλέον τις ημέρες που μεσολαβούν μέχρι το διακανονισμό (settlement lag).

**Θεματοφύλακας (custodian):** φορέας που αναλαμβάνει την ασφαλή φύλαξη και τη διαχείριση τίτλων και λοιπών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για λογαριασμό άλλων.

**Καταθέσεις με προθεσμία λήξεως ή συμφωνημένης διάρκειας (deposits with agreed maturity):** Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως προθεσμιακές καταθέσεις με καθορισμένη διάρκεια οι οποίες, ανάλογα με την εθνική πρακτική, είτε δεν είναι μετατρέψιμες πριν από τη λήξη τους είτε μπορούν να μετατραπούν υπό τον όρο καταβολής ποινής. Επίσης περιλαμβάνει ορισμένα μη διαπραγματεύσιμα στην αγορά χρεόγραφα, όπως μη διαπραγματεύσιμα πιστοποιητικά καταθέσεων (ιδιωτών).

**Καταθέσεις υπό προειδοποίηση (deposits redeemable at notice):** καταθέσεις τις οποίες ο καταθέτης μπορεί να αναλάβει εφόσον ειδοποιήσει πριν από ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα. Σε μερικές περιπτώσεις υπάρχει δυνατότητα ανάληψης ενός ορισμένου ποσού εντός μιας συγκεκριμένης προθεσμίας ή και ενωρίτερα υπό τον όρο καταβολής ποινής.

**Κεντρικό αποθετήριο τίτλων (KAT) (central securities depository – CSD):** φορέας που τηρεί και διαχειρίζεται τίτλους ή άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, τηρεί τους λογαριασμούς έκδοσης και επιτρέπει τη διενέργεια συναλλαγών με τη μορφή λογιστικών εγγραφών. Τα περιουσιακά στοιχεία είναι δυνατόν να έχουν είτε υλική μορφή (αλλά να “ακινητοποιούνται” στο πλαίσιο του KAT) είτε άυλη μορφή (δηλ. να υφίστανται μόνο ως ηλεκτρονικές εγγραφές).

**Κίνδυνος τιμής μετοχής (equity price risk):** ο κίνδυνος ζημίας λόγω μεταβολών των τιμών των μετοχών. Το *Ευρωσύστημα* είναι εκτεθειμένο σε κίνδυνο τιμής μετοχής στις πράξεις νομισματικής πολιτικής που διενεργεί, στο βαθμό που οι μετοχές θεωρούνται αποδεκτά *περιουσιακά στοιχεία της δεύτερης βαθμίδας*.

**Κίνδυνος φερεγγυότητας (solvency risk):** ο κίνδυνος πρόκλησης ζημίας λόγω αδυναμίας πληρωμής (πτώχευσης) του *εκδότη* χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή λόγω αφερεγγυότητας του *αντισυμβαλλομένου*.

**Κράτος-μέλος (Member State):** στο παρόν εγχειρίδιο, με τον όρο αυτό νοείται κράτος-μέλος της ΕΕ που έχει υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα σύμφωνα με τη *Συνθήκη*.

**Λογαριασμός ασφαλούς φύλαξης (safe custody account):** λογαριασμός τίτλων τον οποίο διαχειρίζεται η κεντρική τράπεζα και στον οποίο τα *πιστωτικά ιδρύματα* μπορούν να τοποθετούν τίτλους που θεωρούνται κατάλληλοι για να χρησιμοποιηθούν ως ασφάλεια στις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα.

**Λογαριασμός διακανονισμού (settlement account):** λογαριασμός τον οποίο τηρεί στην κεντρική τράπεζα ένας άμεσος συμμετέχων σε εθνικό *ΣΔΣΧ* με σκοπό τη διεκπεραίωση πληρωμών.

**Λογαριασμός ελάχιστων αποθεματικών (reserve account):** λογαριασμός στην *εθνική κεντρική τράπεζα* στον οποίο τηρούνται τα *υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά* ενός *αντισυμβαλλομένου*. Οι *λογαριασμοί διακανονισμού* που τηρούν οι αντισυμβαλλόμενοι στις εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιούνται ως λογαριασμοί ελάχιστων αποθεματικών.

**Μηχανισμός Διασύνδεσης (interlinking mechanism):** στο πλαίσιο του συστήματος *TARGET*, ο μηχανισμός διασύνδεσης παρέχει κοινές διαδικασίες και υποδομή που επιτρέπουν στις εντολές πληρωμής να κινούνται από το ένα εγχώριο *ΣΔΣΧ* στο άλλο.

**Μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης (margin call):** διαδικασία που συνδέεται με την εφαρμογή των *περιθωρίων διαφορών αποτίμησης*, σύμφωνα με την οποία, αν η αξία του περιουσιακού στοιχείου, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, οι κεντρικές τράπεζες μπορούν να ζητήσουν από τους *αντισυμβαλλομένους* να παράσχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, αν η αξία των περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνει το ποσό που οφείλουν οι αντισυμβαλλόμενοι πλέον το περιθώριο διαφορών αποτίμησης, η κεντρική τράπεζα επιστρέφει στον αντισυμβαλλόμενο τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά).



**Μηχανισμός πληρωμών της ΕΚΤ (ECB payment mechanism – EPM):** ρυθμίσεις πληρωμών που έχουν οργανωθεί εντός της ΕΚΤ και συνδέονται με το TARGET με σκοπό τη διενέργεια: α) πληρωμών μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται στην ΕΚΤ και β) πληρωμών μέσω του TARGET μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται στην ΕΚΤ και στις *εθνικές κεντρικές τράπεζες*.

**Μονάδα βάσης swap (swap point):** η διαφορά μεταξύ της συναλλαγματικής ισοτιμίας του προθεσμιακού σκέλους μιας συναλλαγής και της τρέχουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας σε μια *πράξη ανταλλαγής νομισμάτων*.

**Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (NXI) (Monetary Financial Institutions – MFIs):** τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία αποτελούν τον τομέα που εκδίδει χρήμα στη *ζώνη του ευρώ*. Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τις κεντρικές τράπεζες, τα πιστωτικά ιδρύματα (όπως ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο) που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ και όλα τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στη ζώνη του ευρώ και των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στο να δέχονται καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων από άλλους φορείς πλην NXI και να χορηγούν πιστώσεις ή/και να επενδύουν σε τίτλους για δικό τους λογαριασμό (τουλάχιστον από οικονομικής απόψεως).

**Ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο (strip – separate trading of interest and principal):** *ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου* που δημιουργείται ώστε η διαπραγμάτευση των απαιτήσεων επί συγκεκριμένων ταμειακών ροών του τίτλου να γίνεται χωριστά από τη διαπραγμάτευση του κεφαλαίου του ίδιου τίτλου.

**Ομόλογο μηδενικού τοκομεριδίου (zero coupon bond):** χρεόγραφο που αποδίδει μόνο μία ταμειακή ροή κατά τη διάρκεια ζωής του. Για τους σκοπούς του παρόντος εγχειριδίου, στα ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου περιλαμβάνονται και τα χρεόγραφα που εκδίδονται υπό το άρτιο και τα χρεόγραφα που φέρουν ένα μοναδικό τοκομερίδιο, πληρωτέο κατά τη λήξη τους. Ειδική μορφή ομολόγου μηδενικού τοκομεριδίου είναι το *ομόλογο με αποκομμένο τοκομερίδιο (strip)*.

**Οριακό επίπεδο μονάδων βάσης swap (marginal swap point quotation):** το επίπεδο μονάδων βάσης swap με το οποίο εξαντλείται ολοσχερώς το ποσό που κατανέμεται σε μια δημοπρασία.

**Οριακό επιτόκιο (marginal interest rate):** το επιτόκιο με το οποίο εξαντλείται ολοσχερώς το ποσό που κατανέμεται σε μια δημοπρασία.

**Οριστική μεταβίβαση (final transfer):** ανέκκλητη και άνευ αιρέσεων μεταβίβαση, με την οποία αποσβένεται η ενοχική υποχρέωση που αφορά την πραγματοποίηση της μεταβίβασης.

**Οριστική πράξη (outright transaction):** συναλλαγή μέσω της οποίας η κεντρική τράπεζα αγοράζει ή πωλεί στην αγορά περιουσιακά στοιχεία μέχρι τη λήξη τους (με άμεση ή προθεσμιακή παράδοση).

**Πάγια διευκόλυνση (standing facility):** διευκόλυνση που παρέχει η κεντρική τράπεζα στους *αντισυμβαλλομένους* και την οποία χρησιμοποιούν με δική τους πρωτοβουλία. Το *Ευρωσύστημα* προσφέρει δύο πάγιες διευκολύνσεις διάρκειας μίας ημέρας: τη *διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης* και τη *διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων*.

**Πάγια έκπτωση (standardised deduction):** το καθορισμένο ποσοστό επί του ανεξόφλητου υπολοίπου των χρεογράφων με συμφωνημένη διάρκεια έως 2 ετών και των τίτλων της χρηματαγοράς, το οποίο οι *εκδότες* τους επιτρέπεται να αφαιρέσουν από τη *βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών* τους όταν δεν μπορούν να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ότι το εν λόγω ανεξόφλητο υπόλοιπο διακρατείται από άλλα ιδρύματα που υπόκεινται στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*, από την ΕΚΤ ή από μια *εθνική κεντρική τράπεζα*.

**Περιθώριο διαφορών αποτίμησης ή αποτίμηση με την τρέχουσα τιμή της αγοράς (variation margin or marking to market):** το *Ευρωσύστημα* απαιτεί να τηρείται ένα καθορισμένο περιθώριο στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις *αντισυμβαλλόμενες πράξεις* του για την παροχή ρευστότητας. Αυτό συνεπάγεται ότι, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, όπως υπολογίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, μειωθεί κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο, οι *αντισυμβαλλόμενοι* υποχρεούνται να παράσχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά). Αντίστοιχα, εάν η αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων, μετά τη νέα αποτίμησή τους, υπερβαίνει το ποσό που οφείλει ο αντισυμβαλλόμενος πλέον το περιθώριο αποτίμησης, η κεντρική τράπεζα επιστρέφει τα πλεονάζοντα περιουσιακά στοιχεία (ή μετρητά) στον αντισυμβαλλόμενο.

**Περικοπή (haircut):** βλ. *περικοπή αποτίμησης*.

**Περικοπή αποτίμησης (valuation haircut):** μέτρο ελέγχου κινδύνων το οποίο εφαρμόζεται στα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως ασφάλεια στις *αντισυμβαλλόμενες πράξεις*. Σύμφωνα με αυτό, η κεντρική τράπεζα υπολογίζει την αξία των περιουσιακών στοιχείων με βάση την αντίστοιχη τρέχουσα τιμή της αγοράς, μείον ένα ορισμένο ποσοστό (*περικοπή*). Το *Ευρωσύστημα* εφαρμόζει περικοπές αποτίμησης ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των εκάστοτε περιουσιακών στοιχείων (π.χ. την εναπομένουσα διάρκειά τους).

**Περίοδος τήρησης (maintenance period):** το χρονικό διάστημα κατά το οποίο υπολογίζεται η συμμόρφωση με την *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*. Η περίοδος τήρησης για τα ελάχιστα αποθεματικά του *Ευρωσυστήματος* διαρκεί ένα μήνα, από τις 24 του μηνός μέχρι και τις 23 του επομένου.

**Περιουσιακό στοιχείο της δεύτερης βαθμίδας (tier two asset):** περιουσιακό στοιχείο, διαπραγματεύσιμο ή μη στην αγορά, για το οποίο οι *εθνικές κεντρικές τράπεζες* έχουν θεσπίσει ειδικά κριτήρια καταλληλότητας που υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ.

**Περιουσιακό στοιχείο της πρώτης βαθμίδας (tier one asset):** διαπραγματεύσιμο περιουσιακό στοιχείο που πληροί ορισμένα κριτήρια καταλληλότητας τα οποία είναι ομοιόμορφα για όλη τη *ζώνη του ευρώ* και καθορίζονται από την ΕΚΤ.

**Πιστωτικό ίδρυμα (credit institution):** στο παρόν εγχειρίδιο, ως πιστωτικό ίδρυμα νοείται ίδρυμα που εμπίπτει στον ορισμό του Άρθρου 1 (1) της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2000/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2000. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό, πιστωτικό ίδρυμα είναι (i) επιχείρηση η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στο να δέχεται καταθέσεις από το κοινό ή άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια και να χορηγεί πιστώσεις για λογαριασμό της ή (ii) επιχείρηση ή άλλο νομικό πρόσωπο, εκτός αυτών που υπάγονται στο (i) ανωτέρω, που εκδίδει μέσα πληρωμής με τη μορφή ηλεκτρονικού χρήματος. Ως “ηλεκτρονικό χρήμα” νοείται χρηματική αξία που αντιστοιχεί σε απαίτηση κατά του εκδότη και: (α) αποθηκεύεται σε ηλεκτρονικό μέσο, (β) εκδίδεται έναντι εισπράξεως κεφαλαίων τουλάχιστον ισόποσων με την εκδοθείσα χρηματική αξία και γ) γίνεται δεκτή ως μέσο πληρωμής από άλλες επιχειρήσεις εκτός από τον φορέα που την εκδίδει.

**Πραγματικός αριθμός ημερών/360 (actual/360):** ο συμβατικός τρόπος υπολογισμού των ημερών που εφαρμόζεται για τον εκτοκισμό μιας πίστωσης, σύμφωνα με τον οποίο λογίζονται τόκοι για τον πραγματικό αριθμό των συναπτών (“ημερολογιακών”) ημερών κατά τις οποίες παρέχεται η πίστωση, με βάση το έτος των 360 ημερών. Ο εν λόγω συμβατικός τρόπος υπολογισμού των ημερών εφαρμόζεται στις πράξεις νομισματικής πολιτικής του *Ευρωσυστήματος*.

**Πράκτορας διακανονισμού (settlement agent):** ίδρυμα που διευθύνει τη διαδικασία διακανονισμού (π.χ. τον καθορισμό των θέσεων διακανονισμού, την παρακολούθηση της ανταλλαγής των πληρωμών κ.λπ.) σε συστήματα μεταφοράς κεφαλαίων ή τίτλων ή σε άλλες ρυθμίσεις που απαιτούν διακανονισμό.

**Πράξη ανοικτής αγοράς (open market operation):** πράξη που διενεργείται με πρωτοβουλία της κεντρικής τράπεζας στη χρηματοπιστωτική αγορά. Με βάση το σκοπό τους, το αν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή εκτάκτως και τις ακολουθούμενες διαδικασίες, οι πράξεις ανοικτής αγοράς του *Ευρωσυστήματος* διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες: *πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης, πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας και διαρθρωτικές πράξεις*. Όσον αφορά τα μέσα που χρησιμοποιούνται, οι *αντιστρεπτές πράξεις* είναι τα κυριότερα μέσα ανοικτής αγοράς του *Ευρωσυστήματος* και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις τέσσερις κατηγορίες πράξεων. Επιπλέον, οι διαρθρωτικές πράξεις μπορούν να λάβουν τη μορφή έκδοσης πιστοποιητικών χρέους και *οριστικών πράξεων*, ενώ οι πράξεις εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας μπορούν να λάβουν τη μορφή *οριστικών πράξεων, πράξεων ανταλλαγής νομισμάτων και αποδοχής καταθέσεων καθορισμένης διάρκειας*.

**Πράξη ανταλλαγής νομισμάτων (foreign exchange swap):** πράξη που περιλαμβάνει δύο ταυτόχρονες συναλλαγές, μία άμεση (spot) και μία προθεσμιακή (forward), όπου ανταλλάσσεται ένα νόμισμα με άλλο. Το *Ευρωσύστημα* διενεργεί *πράξεις ανοικτής αγοράς* με τη μορφή ανταλλαγής νομισμάτων, όπου οι *εθνικές κεντρικές τράπεζες* (ή η ΕΚΤ) αγοράζουν (ή πωλούν) ευρώ με άμεση συναλλαγή έναντι ξένου νομίσματος και ταυτόχρονα τα επαναπωλούν (ή τα επαναγοράζουν) με προθεσμιακή συναλλαγή.

**Πράξη εξομάλυνσης των βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας (fine-tuning operation):** *πράξη ανοικτής αγοράς* την οποία διενεργεί εκτάκτως το *Ευρωσύστημα*, με κύριο σκοπό να αντιμετωπίσει αιφνίδιες διακυμάνσεις της ρευστότητας στην αγορά.

**Πράξη κύριας αναχρηματοδότησης (main refinancing operation):** τακτική πράξη ανοικτής αγοράς που διενεργείται από το *Ευρωσύστημα* με τη μορφή *αντιστρεπτέας πράξης*. Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης διενεργούνται μέσω εβδομαδιαίων *τακτικών δημοπρασιών* και κατά κανόνα έχουν διάρκεια δύο εβδομάδων.

**Πράξη με συμφωνία επαναγοράς (repo operation):** *αντιστρεπτέα πράξη* παροχής ρευστότητας βάσει *συμφωνίας επαναγοράς*.

**Πράξη πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (longer-term refinancing operation):** τακτική πράξη ανοικτής αγοράς που διενεργείται από το *Ευρωσύστημα* με τη μορφή *αντιστρεπτέας πράξης*. Οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης διενεργούνται μέσω μηνιαίων *τακτικών δημοπρασιών* και έχουν διάρκεια τριών μηνών.

**ΣΔΣΧ (Σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο) (RTGS – real-time gross settlement system):** σύστημα διακανονισμού το οποίο επεξεργάζεται και διακανονίζει εντολές μία προς μία (χωρίς συμψηφισμό) σε πραγματικό χρόνο (συνεχώς). Βλ. και *TARGET*.

**Σημείο ενεργοποίησης (trigger point):** προκαθορισμένο επίπεδο της αξίας της παρασχεθείσας ρευστότητας στο οποίο ενεργοποιείται ο *μηχανισμός κάλυψης διαφορών αποτίμησης*.

**Στενοί δεσμοί (close links):** το Άρθρο I (26) της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας *πιστωτικών ιδρυμάτων* ορίζει τα εξής: “Στενοί δεσμοί: η κατάσταση κατά την οποία δύο ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα συνδέονται μέσω: α) συμμετοχής, δηλαδή της άμεσης ή δι’ ενός δεσμού ελέγχου, κατοχής του 20% ή άνω των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου μιας επιχείρησης ή β) δεσμού ελέγχου, δηλαδή μέσω του δεσμού που υπάρχει μεταξύ μιας μητρικής επιχείρησης και μιας θυγατρικής, σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέρουν οι παράγραφοι 1 και 2 του Άρθρου I της Οδηγίας 83/349/ΕΟΚ ή μέσω μιας σχέσης της ίδιας φύσεως, μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μιας επιχείρησης. Κάθε θυγατρική επιχείρηση μιας άλλης θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται και αυτή ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης που είναι επικεφαλής των εν λόγω επιχειρήσεων. Θεωρείται επίσης ότι δημιουργεί στενούς δεσμούς μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων, φυσικών ή νομικών, μια κατάσταση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά συνδέονται σταθερά με το αυτό πρόσωπο διά δεσμού ελέγχου.”

**Συγκεντρικό σύστημα (pooling system):** βλ. *σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών*.

**Συμβατικός τρόπος υπολογισμού ημερών (day-count convention):** ο συμβατικός τρόπος με τον οποίο καθορίζονται οι ημέρες για τις οποίες λογίζονται οι τόκοι σε μια πίστωση. Το *Ευρωσύστημα* εφαρμόζει τον τύπο “*πραγματικός αριθμός ημερών/360*” στις πράξεις νομισματικής πολιτικής που διενεργεί.

**Συμφωνία επαναγοράς (repurchase agreement):** συμφωνία με την οποία πωλείται ένα περιουσιακό στοιχείο, ενώ ταυτόχρονα ο πωλητής αποκτά το δικαίωμα και αναλαμβάνει την υποχρέωση να το επαναγοράσει με καθορισμένη τιμή σε κάποια μελλοντική ημερομηνία ή όταν του ζητηθεί. Η συμφωνία αυτή είναι παρόμοια με το δανεισμό έναντι ενεχύρου, με τη διαφορά ότι ο πωλητής δεν παρακρατεί την κυριότητα των τίτλων. Το *Ευρωσύστημα* χρησιμοποιεί τις συμφωνίες επαναγοράς με καθορισμένη διάρκεια στις *αντιστρεπτέες πράξεις* του.

**Σύνδεση μεταξύ συστημάτων διακανονισμού τίτλων (link between securities settlement systems):** η σύνδεση αποτελείται από όλες τις διαδικασίες και ρυθμίσεις οι οποίες υπάρχουν μεταξύ δύο *συστημάτων διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ)* για τη μεταβίβαση τίτλων μεταξύ των εν λόγω ΣΔΤ μέσω λογιστικών εγγραφών.

**Συνθήκη (Treaty):** η Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ή Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας). Αποτελείται από την αρχική Συνθήκη της ΕΟΚ (Συνθήκες της Ρώμης) και από τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις της.

**Συντελεστής ελάχιστων αποθεματικών (reserve ratio):** συντελεστής τον οποίο καθορίζει η κεντρική τράπεζα για κάθε κατηγορία των στοιχείων του ισολογισμού που περιλαμβάνονται στη *βάση υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών*. Οι συντελεστές αυτοί χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της *υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*.

**Σύστημα ανταποκριτών κεντρικών τραπεζών (ΣΑΚΤ) (correspondent central banking model – CCBM):** μηχανισμός που καθιερώθηκε από το *Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)* ώστε να επιτρέπει στους *αντισυμβαλλομένους* τη σύσταση ασφαλειών επί περιουσιακών στοιχείων σε διασυνοριακή βάση. Στο πλαίσιο του ΣΑΚΤ, οι *εθνικές κεντρικές τράπεζες* ενεργούν ως *θεματοφύλακες* η μία για λογαριασμό της άλλης. Αυτό σημαίνει ότι κάθε εθνική κεντρική τράπεζα τηρεί ένα λογαριασμό διαχείρισης τίτλων για καθεμιά από τις λοιπές εθνικές κεντρικές τράπεζες (και για την ΕΚΤ).

**Σύστημα άυλων τίτλων (book-entry system):** λογιστικό σύστημα που επιτρέπει τη μεταβίβαση τίτλων και άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων χωρίς τη μετακίνηση του σώματος των σχετικών εγγράφων ή παραστατικών (π.χ. την ηλεκτρονική μεταβίβαση τίτλων). Βλ. και *αποϋλοποίηση*.

**Σύστημα διακανονισμού (gross settlement system):** σύστημα μεταβίβασης κεφαλαίων ή τίτλων, όπου οι εντολές μεταβίβασης χρηματικών ποσών ή τίτλων διακανονίζονται μία προς μία.

**Σύστημα διακανονισμού τίτλων (ΣΔΤ) (securities settlement system – SSS):** σύστημα που επιτρέπει τη διακράτηση και μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, είτε χωρίς πληρωμή είτε έναντι πληρωμής (βλ. *σύστημα ταυτόχρονης παράδοσης και πληρωμής*).

**Σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών (collateral earmarking system):** σύστημα με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες διαχειρίζονται τις παρεχόμενες ασφάλειες και σύμφωνα με το οποίο η ρευστότητα παρέχεται έναντι περιουσιακών στοιχείων που αντιστοιχίζονται προς κάθε επιμέρους συναλλαγή.

**Σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών (collateral pooling system):** σύστημα με το οποίο οι κεντρικές τράπεζες διαχειρίζονται τις παρεχόμενες ασφάλειες. Σύμφωνα με αυτό, οι *αντισυμβαλλόμενοι* ανοίγουν ένα λογαριασμό όπου καταθέτουν περιουσιακά στοιχεία για να τα χρησιμοποιήσουν ως ασφάλεια στις συναλλαγές τους με την κεντρική τράπεζα. Αντίθετα με ό,τι συμβαίνει στο *σύστημα εξειδίκευσης των ασφαλειών*, στο σύστημα συγκέντρωσης των ασφαλειών τα περιουσιακά στοιχεία δεν αντιστοιχίζονται προς επιμέρους συναλλαγές.

**Σύστημα ταυτόχρονης παράδοσης και πληρωμής (DVP – delivery versus/against payment system):** μηχανισμός στο πλαίσιο συστήματος διακανονισμού το οποίο λειτουργεί με βάση την αρχή της πληρωμής του αντιτίμου με ταυτόχρονη παράδοση της αξίας (exchange-for-value), που εξασφαλίζει ότι η *οριστική μεταβίβαση* των περιουσιακών στοιχείων (τίτλων ή άλλων χρηματοδοτικών μέσων) επέρχεται εάν, και μόνον εάν, γίνει η οριστική μεταβίβαση ενός ή περισσότερων άλλων περιουσιακών στοιχείων.

**Τακτική δημοπρασία (standard tender):** διαδικασία δημοπρασίας την οποία χρησιμοποιεί το *Ευρωσύστημα* στις τακτικές *πράξεις ανοικτής αγοράς* που διενεργεί. Οι τακτικές δημοπρασίες διεξάγονται μέσα σε 24 ώρες. Δικαίωμα υποβολής προσφορών στις τακτικές δημοπρασίες έχουν όλοι οι *αντισυμβαλλόμενοι* που πληρούν τα γενικά κριτήρια καταλληλότητας.

**TARGET (Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο) (TARGET – Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system):** το σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο για πληρωμές σε ευρώ. Είναι ένα αποκεντρωμένο σύστημα που αποτελείται από τα 15 εθνικά *ΣΔΣΧ*, το *μηχανισμό πληρωμών της ΕΚΤ* και το *Μηχανισμό Διασύνδεσης*.

**Τέλος της ημέρας (end-of-day):** η ώρα της εργάσιμης ημέρας (μετά το κλείσιμο του συστήματος *TARGET*) κατά την οποία οι πληρωμές που διακανονίζονται μέσω του συστήματος *TARGET* καθίστανται οριστικές για τη συγκεκριμένη ημέρα.

**Τηρούμενα αποθεματικά (reserve holdings):** τα ποσά που τηρούν οι *αντισυμβαλλόμενοι* στους *λογαριασμούς ελάχιστων αποθεματικών* τους για να καλύψουν τα *υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά*.

**Τιμή αγοράς (purchase price):** η τιμή με την οποία πωλούνται ή πρόκειται να πωληθούν τα περιουσιακά στοιχεία από τον πωλητή προς τον αγοραστή.

**Τιμή επαναγοράς (repurchase price):** η τιμή με την οποία ο αγοραστής υποχρεούται να επαναπωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία στον πωλητή στο πλαίσιο μιας συναλλαγής με βάση *συμφωνία επαναγοράς*. Η τιμή επαναγοράς ισούται με την *τιμή αγοράς* συν τη διαφορά τιμής η οποία αντιστοιχεί στον τόκο που καταβάλλεται επί της παρασχεθείσας ρευστότητας κατά τη διάρκεια της πράξης.

**Τίτλος κυμαινόμενου επιτοκίου (floating rate instrument):** χρηματοοικονομικό μέσο του οποίου το τοκομερίδιο επανακαθορίζεται περιοδικά με βάση ένα δείκτη αναφοράς, ώστε να αντανakλά τις μεταβολές των βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων επιτοκίων της αγοράς. Οι τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου έχουν είτε *εκ των προτέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο* είτε *εκ των υστέρων καθοριζόμενο τοκομερίδιο*.

**Τίτλος με αντιστρόφως κυμαινόμενο επιτόκιο (inverse floating rate instrument):** τίτλος του οποίου ο κάτοχος εισπράττει τόκο αντιστρόφως ανάλογο προς τη μεταβολή ενός ορισμένου επιτοκίου αναφοράς.

**Τίτλος σταθερού επιτοκίου (fixed rate instrument):** χρηματοοικονομικό μέσο του οποίου το τοκομερίδιο είναι καθορισμένο για ολόκληρη τη διάρκεια ζωής του τίτλου.

**Τραπεζικές εργασίες μέσω ανταποκριτών (correspondent banking):** ρύθμιση βάσει της οποίας ένα πιστωτικό ίδρυμα παρέχει σε ένα άλλο πιστωτικό ίδρυμα υπηρεσίες πληρωμών και άλλες υπηρεσίες. Οι πληρωμές μέσω ανταποκριτών συχνά διενεργούνται μέσω αλληλόχρεων λογαριασμών (λογαριασμών “nostro” και “loro”), οι οποίοι μπορούν να υπαχθούν σε πάγια πιστωτικά όρια. Οι τραπεζικές εργασίες μέσω ανταποκριτών παρέχονται κυρίως σε διασυνοριακό επίπεδο, μπορούν όμως να παρέχονται και σε εθνικό επίπεδο, οπότε είναι γνωστές ως σχέσεις πρακτόρευσης. “Λογαριασμός loro” είναι ο όρος που χρησιμοποιεί ο ανταποκριτής για να περιγράψει το λογαριασμό που τηρεί επ’ ονόματι ενός ξένου πιστωτικού ιδρύματος. Το ξένο πιστωτικό ίδρυμα αντίστοιχα θεωρεί αυτό το λογαριασμό ως δικό του “λογαριασμό nostro”.

**Υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών (reserve requirement):** η υποχρέωση των *πιστωτικών ιδρυμάτων* να τηρούν ελάχιστα αποθεματικά κατατεθειμένα στην κεντρική τράπεζα. Στο πλαίσιο του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του *Ευρωσυστήματος*, προκειμένου να υπολογιστούν τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά ενός πιστωτικού ιδρύματος, πολλαπλασιάζεται ο *συντελεστής ελάχιστων αποθεματικών* για κάθε κατηγορία υποχρεώσεων που περιλαμβάνεται στη *βάση υπολογισμού των αποθεματικών* επί τα ποσά των αντίστοιχων στοιχείων του ισολογισμού του ιδρύματος. Επιπλέον, τα ιδρύματα εφαρμόζουν μια *εφάπαξ απαλλαγή*, η οποία εκπίπτει από τα υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά τους.

**Υποχρεωτικά ελάχιστα αποθεματικά (minimum reserves):** βλ. *υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών*.

**Ώρα ΕΚΤ (ECB time):** η ώρα του τόπου όπου εδρεύει η ΕΚΤ.

## Παράρτημα 3

### **Επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής**

Κατά την επιλογή των αντισυμβαλλομένων για τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος και τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, ακολουθείται ομοιόμορφη προσέγγιση, ανεξάρτητα από το επιλεγόμενο οργανωτικό σχήμα για τις εξωτερικές συναλλαγές του Ευρωσυστήματος. Αυτή η πολιτική δεν συνεπάγεται σημαντική απόκλιση από την υπάρχουσα πρακτική της αγοράς, εφόσον έχει προκύψει από την εναρμόνιση των βέλτιστων μεθόδων οι οποίες ακολουθούνται σήμερα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Η επιλογή των αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος βασίζεται κατ' αρχήν σε δύο ομάδες κριτηρίων.

Η πρώτη ομάδα κριτηρίων είναι εμπνευσμένη από την αρχή της σύνεσης. Το πρώτο κριτήριο στο πλαίσιο της αρχής αυτής είναι το αξιόχρεο του αντισυμβαλλομένου, το οποίο αξιολογείται με συνδυασμό διαφόρων μεθόδων (π.χ. με βάση τη διαβάθμιση της πιστοληπτικής του ικανότητας σύμφωνα με αρμόδιους οίκους αξιολόγησης, σε συνδυασμό με ανάλυση, ενεργούμενη εσωτερικά στο Ευρωσύστημα, του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και άλλων δεικτών που αφορούν την επιχείρηση). Ένα δεύτερο κριτήριο είναι ότι το Ευρωσύστημα απαιτεί από όλους τους αντισυμβαλλομένους να υπόκεινται σε εποπτεία από αναγνωρισμένη εποπτική αρχή. Το τρίτο κριτήριο είναι ότι όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι του Ευρωσυστήματος στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος πρέπει να τηρούν αυστηρούς δεοντολογικούς κανόνες και να χαίρουν καλής φήμης.

Εφόσον διαπιστωθεί ότι πληρούνται τα ελάχιστα κριτήρια που απορρέουν από την αρχή της σύνεσης, εφαρμόζεται η

δεύτερη ομάδα κριτηρίων, τα οποία αφορούν την αποτελεσματικότητα. Το πρώτο κριτήριο αποτελεσματικότητας συνδέεται με την ανταγωνιστική τιμολόγηση και με την ικανότητα του αντισυμβαλλομένου να διενεργεί πράξεις μεγάλης αξίας, ακόμη και σε περιόδους αναταραχής στις αγορές. Στα κριτήρια αποτελεσματικότητας συγκαταλέγονται επίσης η ποιότητα και το εύρος κάλυψης των πληροφοριών που παρέχουν οι αντισυμβαλλόμενοι.

Το σύνολο των δυνητικών αντισυμβαλλομένων στις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος χαρακτηρίζεται από πλήθος και ποικιλία που εγγυώνται την αναγκαία ευελιξία κατά τη διενέργεια των παρεμβάσεων. Έτσι το Ευρωσύστημα έχει τη δυνατότητα να επιλέγει μεταξύ διαφόρων τρόπων παρέμβασης. Για να μπορεί να παρεμβαίνει αποτελεσματικά σε διάφορους γεωγραφικούς τόπους και χρονικές ζώνες, το Ευρωσύστημα μπορεί να χρησιμοποιεί αντισυμβαλλομένους σε οποιοδήποτε διεθνές χρηματοπιστωτικό κέντρο. Στην πράξη πάντως, σημαντική μερίδα τείνουν να αποτελούν οι αντισυμβαλλόμενοι που είναι εγκατεστημένοι στη ζώνη του ευρώ. Για τις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής, οι αντισυμβαλλόμενοι συμπίπτουν ως ομάδα με αυτούς που ευρίσκονται στη ζώνη του ευρώ και επιλέγονται ως αντισυμβαλλόμενοι για τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στην αγορά συναλλάγματος.

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν να εφαρμόσουν συστήματα ορίων, ώστε να ελέγχουν τα χρηματοδοτικά ανοίγματα έναντι των επιμέρους αντισυμβαλλομένων στις πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων που θα διενεργούνται για τους σκοπούς της νομισματικής πολιτικής.



## Παράρτημα 4

### Το πλαίσιο υποβολής πληροφοριών για τα νομισματικά και τραπεζικά στατιστικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας<sup>1</sup>

#### I Εισαγωγή

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την ΕΚΤ ορίζει τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την υποχρέωση να παρέχουν πληροφορίες (τα πρόσωπα αυτά αποκαλούνται “πληθυσμός αναφοράς παροχής στοιχείων”), το καθεστώς απορρήτου και τις κατάλληλες διατάξεις επιβολής κυρώσεων, σύμφωνα με το Άρθρο 5.4 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (“Καταστατικό του ΕΣΚΤ”). Επιπλέον, δίδει το δικαίωμα στην ΕΚΤ να χρησιμοποιεί την κανονιστική της εξουσία για:

- τον προσδιορισμό του πραγματικού πληθυσμού παροχής στοιχείων,
- τον καθορισμό και την επιβολή των υποχρεώσεων παροχής στατιστικών στοιχείων που θέτει στον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων των συμμετεχόντων κρατών-μελών,
- τον καθορισμό των όρων βάσει των οποίων η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) θα ασκούν το δικαίωμα επαλήθευσης των στατιστικών πληροφοριών ή εκτέλεσης της υποχρεωτικής συλλογής τους.

#### 2 Γενικά

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2819/98 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 1ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με τον ενοποιημένο ισολογισμό του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/1998/16) έχει ως στόχο να επιτρέψει στην ΕΚΤ και, σύμφωνα με το Άρθρο 5.2 του Καταστατικού, στις ΕθνΚΤ – οι οποίες εκτελούν, στο βαθμό που είναι δυνατόν, το έργο αυτό – να συλλέγουν το απαιτούμενο στατιστικό υλικό για την εκπλήρωση των καθηκόντων του Ευρωπαϊκού Συστήματος των Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και ιδίως της υποχρέωσής του να καθορίζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας, σύμφωνα με το Άρθρο 105 (2), πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (“Συνθήκη”). Οι στατιστικές πληροφορίες που συλλέγονται βάσει του Κανονισμού ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του ενοποιημένου ισολογισμού του τομέα των Νομισματικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (NXI), με βασικό στόχο να παρασχεθεί στην ΕΚΤ μια συνολική στατιστική εικόνα των νομισματικών εξελίξεων που καλύπτουν το σύνολο

του ενεργητικού και του παθητικού των NXI στα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, τα οποία θεωρούνται ως ενιαία οικονομική επικράτεια.

Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός αυτός αντικαταστάθηκε τον Ιανουάριο του 2002 από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13). Ωστόσο, ο Κανονισμός ΕΚΤ/1998/16 εξακολουθεί να ισχύει για τα στοιχεία που υποβάλλονται το 2002. Η

<sup>1</sup> Το περιεχόμενο του παρόντος παραρτήματος είναι απλώς ενημερωτικό. Οι σχετικές νομικές πράξεις που διέπουν την παροχή νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων είναι ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2819/98 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 1ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με τον ενοποιημένο ισολογισμό του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/1998/16) (αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2423/2001 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική κατάσταση του τομέα των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΚΤ/2001/13).

υποβολή στοιχείων σύμφωνα με το νέο Κανονισμό θα αρχίσει από τα μηνιαία στοιχεία για τον Ιανουάριο του 2003 (τριμηνιαία στοιχεία για το Μάρτιο 2003). Ως εκ τούτου, όπου στην παρούσα έκδοση γίνεται αναφορά στον καταργηθέντα Κανονισμό νοείται ο νέος Κανονισμός. Οι αλλαγές τις οποίες συνεπάγεται η υιοθέτηση αυτού του νέου Κανονισμού επηρεάζουν μόνο την απεικόνιση και όχι τη σύνθεση της βάσης υπολογισμού των ελάχιστων αποθεματικών. Οι αλλαγές αυτές εξηγούνται παρακάτω.

Για στατιστικούς σκοπούς, οι απαιτήσεις της ΕΚΤ για την παροχή στατιστικών πληροφοριών σε σχέση με τον ενοποιημένο ισολογισμό του τομέα των ΝΧΙ στηρίζονται σε τρεις βασικές αρχές.

Πρώτον, η ΕΚΤ πρέπει να λαμβάνει συγκρίσιμες, αξιόπιστες και επίκαιρες στατιστικές πληροφορίες οι οποίες να έχουν συλλεχθεί υπό συγκρίσιμους όρους και προϋποθέσεις σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Μολονότι η συλλογή των στοιχείων εκ μέρους των ΕθνΚΤ πραγματοποιείται σε αποκεντρωμένη βάση σύμφωνα με τα Άρθρα 5.1 και 5.2 του Καταστατικού και, στο βαθμό που κρίνεται αναγκαίο, λαμβάνονται υπόψη και οι περαιτέρω στατιστικές απαιτήσεις σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο, απαιτείται επαρκής βαθμός εναρμόνισης και συμμόρφωσης με τα ελάχιστα πρότυπα υποβολής πληροφοριών ενόψει της ανάγκης να καταρτίζεται μια αξιόπιστη στατιστική βάση για τον καθορισμό και την άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

Δεύτερον, οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων που περιγράφονται στον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ πρέπει να τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ασφάλειας δικαίου. Και τούτο διότι ο Κανονισμός αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ είναι δεσμευτικός στο σύνολό του και άμεσα εφαρμόσιμος σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ο Κανονισμός αυτός επιβάλλει υποχρεώσεις απευθείας στα φυσικά και νομικά πρόσωπα στα οποία η ΕΚΤ δύναται να επιβάλλει κυρώσεις, σε περίπτωση μη

εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους για την παροχή στοιχείων που επιβάλλει η ΕΚΤ (βλ. Άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου). Οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων είναι συνεπώς σαφώς καθορισμένες και τυχόν χρήση εκ μέρους της ΕΚΤ της διακριτικής της ευχέρειας κατά την επαλήθευση ή την υποχρεωτική συλλογή στατιστικών πληροφοριών βασίζεται σε αναγνωρίσιμες αρχές.

Τρίτον, η ΕΚΤ πρέπει να ελαχιστοποιεί το φόρτο εργασίας που συνδέεται με την παροχή στατιστικών στοιχείων (βλ. Άρθρο 3(α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου). Γι' αυτό, το στατιστικό υλικό που συλλέγουν οι ΕθνΚΤ σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚΤ/1998/16 χρησιμοποιείται και για τον υπολογισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με τον Κανονισμό αριθ. 2818/98 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚ) της 1ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ΕΚΤ/1998/15).

Τα άρθρα του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ περιορίζονται στο να καθορίσουν γενικά τον πραγματικό πληθυσμό παροχής στοιχείων, τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την παροχή στοιχείων, καθώς και τις αρχές σύμφωνα με τις οποίες η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ ασκούν συνήθως την αρμοδιότητα επαλήθευσης ή υποχρεωτικής συλλογής των στατιστικών πληροφοριών. Οι λεπτομέρειες που αφορούν τις παρεχόμενες στατιστικές πληροφορίες για την εκπλήρωση των συναφών υποχρεώσεων που επιβάλλει η ΕΚΤ, καθώς και οι ελάχιστοι κανόνες που πρέπει να τηρούνται αναγράφονται ειδικότερα στα Παραρτήματα 1 έως 4 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ.

### **3 Πραγματικός πληθυσμός παροχής στοιχείων – Κατάλογος NXI για στατιστικούς σκοπούς**

Τα NXI περιλαμβάνουν τα πιστωτικά ιδρύματα-κατοίκους της ζώνης του ευρώ, όπως ορίζονται στο κοινοτικό δίκαιο, καθώς και όλα τα λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα-κατοίκους η δραστηριότητα των οποίων είναι να δέχονται καταθέσεις ή/και στενά υποκατάστατα καταθέσεων από άλλους φορείς πλην των NXI και, για δικό τους λογαριασμό (τουλάχιστον από οικονομική άποψη), να χορηγούν πιστώσεις ή/και να επενδύουν σε τίτλους. Η ΕΚΤ καταρτίζει και τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων που εμπίπτουν στον παραπάνω ορισμό, σύμφωνα με τις αρχές κατάταξης που περιγράφονται στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Η

αρμοδιότητα κατάρτισης και τήρησης του εν λόγω καταλόγου των NXI για στατιστικούς σκοπούς ανήκει στην Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ. Τα NXI της ζώνης του ευρώ αποτελούν τον πραγματικό δηλούντα πληθυσμό.

Οι ΕθνΚΤ δικαιούνται να επιτρέπουν την εξαίρεση κάποιων μικρών NXI, εφόσον τα NXI που συμβάλλουν στην κατάρτιση του μηνιαίου ενοποιημένου ισολογισμού αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 95% του συνολικού ισολογισμού των NXI σε κάθε συμμετέχον κράτος-μέλος.

### **4 Υποχρεώσεις υποβολής στατιστικών στοιχείων**

Για την κατάρτιση του ενοποιημένου ισολογισμού, οι πραγματικές μονάδες παροχής στοιχείων της ζώνης του ευρώ πρέπει σε μηνιαία βάση να υποβάλλουν στατιστικές πληροφορίες για τον ισολογισμό τους. Επίσης, πρέπει να δίδουν περαιτέρω πληροφορίες σε τριμηνιαία βάση. Οι στατιστικές πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλονται παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ.

Τα σχετικά στατιστικά στοιχεία συλλέγονται από τις ΕθνΚΤ, οι οποίες πρέπει να καθορίσουν και τις εφαρμοστέες διαδικασίες. Σύμφωνα με τον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ οι ΕθνΚΤ δεν αποτρέπονται από τη συλλογή, από τον πραγματικό δηλούντα πληθυσμό, των στατιστικών πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των στατιστικών υποχρεώσεων της ΕΚΤ, ως μέρος ενός ευρύτερου πλαισίου υποβολής στατιστικών στοιχείων το οποίο οι ΕθνΚΤ καθορίζουν με δική τους ευθύνη σύμφωνα με το κοινοτικό ή το εθνικό δίκαιο ή τις ισχύουσες πρακτικές και το οποίο εξυπηρετεί άλλους στατιστικούς σκοπούς. Αυτό όμως

δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο την εκπλήρωση των στατιστικών υποχρεώσεων που καθορίζονται στον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, η ΕΚΤ, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες της, μπορεί να λάβει υπόψη της στατιστικές πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί για τέτοιους σκοπούς.

Η χορήγηση εξαιρέσεων από τις ΕθνΚΤ σε μικρά NXI, όπως ορίζεται παραπάνω, έχει ως συνέπεια ότι αυτά θα υπόκεινται σε μειωμένες υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων (γεγονός που σημαίνει ότι, μεταξύ άλλων, θα ανακοινώνουν μόνο τριμηνιαία στοιχεία), οι οποίες επιβάλλονται στο πλαίσιο της τήρησης ελάχιστων αποθεματικών και καθορίζονται στο Παράρτημα 2 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Οι υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων για τα μικρά NXI τα οποία δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα αναγράφονται στο Παράρτημα 3 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Ωστόσο, τα NXI στα οποία έχει χορηγηθεί εξαίρεση μπορούν να επιλέξουν να καλύψουν πλήρως τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την παροχή στοιχείων.

## 5 Χρησιμοποίηση των στατιστικών πληροφοριών βάσει του Κανονισμού της ΕΚΤ σχετικά με τα ελάχιστα αποθεματικά

Για να ελαχιστοποιηθεί ο φόρτος εργασίας που συνδέεται με την παροχή στοιχείων και για να μη συλλέγονται δύο φορές οι ίδιες στατιστικές πληροφορίες, οι στατιστικές πληροφορίες που υποβάλλονται από τα ΝΧΙ σχετικά με τον ισολογισμό τους βάσει του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ χρησιμοποιούνται και για τον υπολογισμό της βάσης των ελάχιστων αποθεματικών σύμφωνα με τον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/15 της ΕΚΤ.

Πράγματι, για στατιστικούς σκοπούς, οι μονάδες παροχής στοιχείων πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία στην ΕθνΚΤ της χώρας τους, σύμφωνα με το πλαίσιο που παρουσιάζεται στον Πίνακα Ι παρακάτω, ο οποίος περιέχεται στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ. Στον Πίνακα Ι, τα τετραγωνίδια που σημειώνονται με αστερίσκο (“\*\*”) χρησιμοποιούνται από τα δηλούμετα ιδρύματα για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών τους (βλ. Πλαίσιο ΙΙ στο Κεφάλαιο 7).

Για το σωστό υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών επί της οποίας εφαρμόζεται θετικός συντελεστής αποθεματικών, απαιτείται λεπτομερής μηνιαία ανάλυση των καταθέσεων προθεσμίας διάρκειας άνω των δύο ετών, των καταθέσεων υπό προειδοποίηση διάρκειας άνω των δύο ετών και των υποχρεώσεων σε συμφωνίες με όρο επαναγοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων έναντι των τομέων “ΝΧΙ” (“εγχώρια” και “λοιπά συμμετέχοντα κράτη-μέλη”), “ΠΙ που υπόκεινται σε ελάχιστα αποθεματικά, ΕΚΤ και ΕθνΚΤ” και “κεντρική κυβέρνηση”, καθώς και έναντι του “υπόλοιπου κόσμου”.

Επιπλέον, ανάλογα με τα εθνικά συστήματα συλλογής των πληροφοριών και με την επιφύλαξη της πλήρους συμμόρφωσης με τους ορισμούς και τις αρχές κατάταξης του ισολογισμού των ΝΧΙ, όπως καθορίζονται στον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ,

τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης αποθεματικών μπορούν, εναλλακτικά, να παρέχουν τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών, εκτός από εκείνες που αφορούν διαπραγματεύσιμα μέσα, σύμφωνα με τον πίνακα της σελίδας 103, υπό τον όρο ότι δεν επηρεάζονται θέσεις του Πίνακα Ι που εμφανίζονται με έντονα τυπογραφικά στοιχεία.

Σημειώνεται ότι, με την πρώτη υποβολή στοιχείων σύμφωνα με τον παραπάνω νέο Κανονισμό, δηλ. από τα μηνιαία στοιχεία για τον Ιανουάριο του 2003, η κατηγορία “τίτλοι της χρηματαγοράς” θα ενοποιηθεί με την κατηγορία “εκδοθέντα χρεόγραφα” στο πλαίσιο που διέπει την υποβολή νομισματικών και τραπεζικών στατιστικών στοιχείων προς την ΕΚΤ. Αυτό σημαίνει ότι, αρχής γενομένης από τα μηνιαία στοιχεία για το τέλος Ιανουαρίου 2003 (τριμηνιαία στοιχεία στο τέλος Μαρτίου 2003), τα υποβάλλοντα ιδρύματα πρέπει να αναλύουν την εν λόγω κατηγορία κατά διάρκεια ανάλογα όπως και τα χρεόγραφα και να την εμφανίζουν στην κατηγορία “εκδοθέντα χρεόγραφα”.

Το Παράρτημα 2 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ περιλαμβάνει ειδικές και μεταβατικές διατάξεις καθώς και διατάξεις σχετικά με συγχωνεύσεις όπου εμπλέκονται πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά την εφαρμογή του συστήματος τήρησης ελάχιστων αποθεματικών.

Το Παράρτημα 2 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, ένα σύστημα ανακοίνωσης στοιχείων για τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα. Τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να υποβάλλουν ένα ελάχιστο τριμηνιαίων πληροφοριών, απαραίτητων για τον υπολογισμό της βάσης των αποθεματικών, σύμφωνα με τον Πίνακα Ια που ακολουθεί. Τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα διασφαλίζουν

**Πίνακας Ι**  
**Στοιχεία που υποβάλλονται σε μηνιαία βάση**

	Α. Εργόζοντα				Β. Λοιπά συμμετέχοντα κράτη-μέλη				Γ. Υπό-λοιπος κόσμος	Δ. Λοιπά		
	NXI (5)		Μη NXI		NXI (5)		Λοιπά ιδρύματα πλην NXI					
	εκ των οποίων ΠΠ που υπόκεινται σε ελάχιστη αποθεματικά, EKT και ΕθνΚΤ	Κεντρική Κυβέρνηση	Λοιπός Δημόσιος Τομέας	Λοιποί γάιτοικοι	εκ των οποίων ΠΠ που υπόκεινται σε ελάχιστη αποθεματικά, EKT και ΕθνΚΤ	Κεντρική Κυβέρνηση	Λοιπός Δημόσιος Τομέας	Λοιποί γάιτοικοι				
	(α)	(β)	(γ)	(δ)	(ε)	(στ)	(ζ)	(η)	(θ)	(ι)	(ια)	(ιβ)
<b>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</b>												
8	Νόμισμα σε κυκλοφορία											
9	Καταθέσεις (όλα τα νομίσματα)											
9e	Ευρώ											
9.1e	Μίας ημέρας											
9.2e	Με προθεσμία λήξης											
	έως 1 έτος											
	άνω του 1 και έως 2 έτη											
	άνω των 2 ετών (1)											
9.3e	Υπό προειδοποίηση											
	έως 3 μήνες (2)											
	άνω των 3 μηνών											
	εκ των οποίων άνω των 2 ετών (6)											
9.4e	Συμφωνίες επαναγοράς											
9x	Νομίσματα εκτός της ΝΕ											
9.1x	Μίας ημέρας											
9.2x	Με προθεσμία λήξης											
	έως 1 έτος											
	άνω του 1 και έως 2 έτη											
	άνω των 2 ετών (1)											
9.3x	Υπό προειδοποίηση											
	έως 3 μήνες (2)											
	άνω των 3 μηνών											
	εκ των οποίων άνω των 2 ετών (6)											
9.4x	Συμφωνίες επαναγοράς											
10	Αμοιβαία κεφάλαια χρηματοοικονομικής											
11	Εκδοθέντα χρεόγραφα											
11e	Ευρώ											
	έως 1 έτος											
	άνω του 1 και έως 2 έτη											
	άνω των 2 ετών											
11x	Νομίσματα εκτός της ΝΕ											
	έως 1 έτος											
	άνω του 1 και έως 2 έτη											
	άνω των 2 ετών											
12	Τίτλοι χρηματοοικονομικής											
	Ευρώ											
	Νομίσματα εκτός της ΝΕ											
13	Κεφάλαια και αποθεματικά											
14	Λοιπά στοιχεία παθητικού											
<b>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</b>												
1	Ταμείο (όλα τα νομίσματα)											
1e	εκ των οποίων ευρώ											
2	Δάνεια											
2e	εκ των οποίων ευρώ											
3	Τίτλοι πλην μετοχών											
3e	Ευρώ											
	έως 1 έτος											
	άνω του 1 και έως 2 έτη											
	άνω των 2 ετών											
3x	Νομίσματα εκτός της ΝΕ											
	έως 1 έτος											
	άνω του 1 και έως 2 έτη											
	άνω των 2 ετών											
4	Τίτλοι χρηματοοικονομικής (4)											
	Ευρώ											
	Νομίσματα εκτός της ΝΕ											
5	Μετοχές και λοιπές συμμετοχές σε κεφάλαια											
6	Πάγια στοιχεία ενεργητικού											
7	Λοιπά στοιχεία ενεργητικού											

- (1) Περιλαμβάνονται καταθέσεις ονθμιζόμενες διοικητικά.
- (2) Περιλαμβάνονται μη μεταβιβάσιμες αποταμειωτικές καταθέσεις όψεως.
- (3) Ορίζονται ως τίτλοι χρηματοοικονομικής εκδοθέντες από NXI.
- (4) Ορίζονται ως χαρτοφυλάκια τίτλων χρηματοοικονομικής (TX) εκδοθέντων από NXI. Εδώ, οι TX περιλαμβάνουν και μερίδια που έχουν εκδοθεί από αμοιβαία κεφάλαια της χρηματοοικονομικής. Χαρτοφυλάκια διαπραγματευόμενων μέσων, τα οποία ενδέχεται να έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά με τους TX, αλλά έχουν εκδοθεί από μη NXI, αναγράφονται στην κατηγορία "τίτλοι πλην μετοχών".
- (5) Οι πιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να αναφέρουν τις θέσεις τους έναντι "NXI εκτός πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, της EKT και εθνικών κεντρικών τραπεζών" αντί έναντι "NXI" και "πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, της EKT και εθνικών κεντρικών τραπεζών", με τον όρο ότι αυτό δεν συνεπάγεται απόλυτα στοιχεία και δεν επηρεάζονται θέσεις με έντονους τυπογραφικούς χαρακτήρες.
- (6) Η υποβολή πληροφοριών για αυτό το στοιχείο είναι προαιρετική μέχρι νεωτέρας ανακοίνωσης.

την πλήρη συμβατότητα της διαδικασίας υποβολής πληροφοριών, σύμφωνα με τον Πίνακα Ια, με τους ορισμούς και τις αρχές κατάταξης του Πίνακα Ι. Τα στοιχεία για τη βάση των αποθεματικών των μικρών ιδρυμάτων για τρεις (μηνιαίες) περιόδους τήρησης βασίζονται στα στοιχεία του τέλους του τριμήνου που συλλέγονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) μέσα σε προθεσμία 28 εργάσιμων ημερών από το τέλος του τριμήνου στο οποίο ανάγονται.

Το Παράρτημα 2 περιλαμβάνει επίσης διατάξεις σχετικά με την υποβολή στοιχείων σε ενοποιημένη βάση. Μετά από σχετική άδεια από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τα πιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών δύνανται να υποβάλλουν στατιστικές πληροφορίες με ενοποιημένο τρόπο, ως όμιλος πιστωτικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στη σχετική υποχρέωση στο πλαίσιο της αυτής εθνικής επικράτειας, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα ενδιαφερόμενα ιδρύματα έχουν αποποιηθεί το πλεονέκτημα τυχόν “εφάπαξ” απαλλαγής από τη σχετική υποχρέωση. Ωστόσο, το πλεονέκτημα της “εφάπαξ”

απαλλαγής εξακολουθεί να ισχύει για τον όμιλο ως σύνολο. Όλα τα ενδιαφερόμενα ιδρύματα περιλαμβάνονται χωριστά στον Κατάλογο των ΝΧΙ που τηρεί η ΕΚΤ.

Το παράρτημα επίσης περιέχει διατάξεις εφαρμοζόμενες σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων που αφορούν πιστωτικά ιδρύματα. Για τους σκοπούς του παρόντος παραρτήματος, οι όροι “συγχώνευση”, “ιδρύματα που συγχωνεύονται” και “απορροφών ιδρυμα” έχουν την ίδια έννοια με την καθοριζόμενη στον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/15 της ΕΚΤ. Για την περίοδο τήρησης εντός της οποίας αρχίζει να ισχύει μια συγχώνευση, ο υπολογισμός των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του απορροφώντος ιδρύματος και η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης πραγματοποιούνται όπως ορίζει το Άρθρο 13 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/15 της ΕΚΤ. Για τις επόμενες περιόδους τήρησης, ως βάση για τον υπολογισμό των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών του απορροφώντος ιδρύματος λαμβάνεται μία βάση αποθεματικών καθώς και στατιστικές πληροφορίες που υποβάλλονται σύμφωνα με συγκεκριμένους κανόνες (βλ. τον Πίνακα του Παραρτήματος 2 του

	Βάση των αποθεματικών (εκτός των διαπραγματευσιμων μέσων) που υπολογίζεται ως το άθροισμα των εξής στηλών του Πίνακα 1: (α)-(β)+(γ)+(δ)+(ε)+(στ)-(ζ)+(η)+(θ)+(ι)+(ια)
<b>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</b> (σε ευρώ και σε νομίσματα εκτός της ΝΕ)	
<b>ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ</b> 9.1e + 9.1.x 9.2e + 9.2.x 9.3e + 9.3.x 9.4e + 9.4.x	
εκ των οποίων: 9.2e + 9.2.x με προθεσμία λήξης άνω των δύο ετών	
εκ των οποίων: 9.3e + 9.3.x υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών	Προαιρετική υποβολή στοιχείων
εκ των οποίων: 9.4e + 9.4.x συμφωνίες επαναγοράς	

**Πίνακας Ια**

**Δεδομένα σχετικά με την τήρηση ελάχιστων αποθεματικών που απαιτούνται από τα μικρά πιστωτικά ιδρύματα ανά τρίμηνο**

	Βάση των αποθεματικών που υπολογίζεται ως το άθροισμα των εξής στηλών του Πίνακα 1: (α)-(β)+(γ)+(δ)+(ε)+(στ)-(ζ)+(η)+(θ)+(ι)+(ια)
<b>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ</b> (σε ευρώ και σε νομίσματα εκτός της ΝΕ)	
<b>9 ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ</b> 9.1e + 9.1x 9.2e + 9.2x 9.3e + 9.3x 9.4e + 9.4x	
<b>εκ των οποίων:</b> 9.2e + 9.2x με προθεσμία λήξης άνω των δύο ετών	
<b>εκ των οποίων:</b> 9.3e + 9.3x υπό προειδοποίηση άνω των δύο ετών	Προαιρετική υποβολή στοιχείων
<b>εκ των οποίων:</b> 9.4e + 9.4x συμφωνίες επαναγοράς	
Εκκρεμή στοιχεία, στήλη (ιβ) στον Πίνακα 1	
<b>ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΑ ΜΕΣΑ</b> (σε ευρώ και σε νομίσματα εκτός της ΝΕ)	
<b>11 ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ</b> 11e + 11x με προθεσμία λήξης έως δύο έτη	
<b>11 ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ</b> 11e + 11x με προθεσμία λήξης άνω των δύο ετών	
<b>12 ΤΙΤΛΟΙ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΑΣ</b>	

Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ), εάν εφαρμόζονται. Σε αντίθετη περίπτωση, εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες υποβολής στατιστικών πληροφοριών και υπολογισμού των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών, όπως καθορίζονται στο Άρθρο 3 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/15 της ΕΚΤ. Επιπλέον, η ενδιαφερόμενη ΕθνΚΤ δύναται να εξουσιοδοτεί το απορροφών ίδρυμα να προβαίνει στην εκπλήρωση της

υποχρέωσής του για υποβολή στατιστικών πληροφοριών μέσω προσωρινών διαδικασιών. Η παρέκκλιση αυτή από τις συνήθεις διαδικασίες υποβολής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται χρονικά στο ελάχιστο και, πάντως, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους έξι μήνες από την έναρξη ισχύος της συγχώνευσης. Η εν λόγω παρέκκλιση δεν θίγει την υποχρέωση του απορροφώντος ιδρύματος να

εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του για την υποβολή στατιστικών πληροφοριών σύμφωνα με τον Κανονισμό αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ και, κατά περίπτωση, την υποχρέωσή του να αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών των ιδρυμάτων που συγχωνεύονται. Το απορροφών ίδρυμα υποχρεούται να ενημερώσει την ενδιαφερόμενη ΕθνΚΤ, μόλις

δημοσιοποιηθεί η πρόθεση για συγχώνευση και μάλιστα εύλογο χρόνο πριν τεθεί σε ισχύ η συγχώνευση, σχετικά με τις διαδικασίες που προτίθεται να εφαρμόσει για την εκπλήρωση της υποχρέωσης υποβολής στατιστικών πληροφοριών σε σχέση με τον καθορισμό των υποχρεωτικών αποθεματικών.

## **6 Επαλήθευση και υποχρεωτική συλλογή**

Η ίδια η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ συνήθως ασκούν την αρμοδιότητα επαλήθευσης και υποχρεωτικής συλλογής στατιστικών πληροφοριών οσάκις δεν πληρούνται τα ελάχιστα πρότυπα ως προς τη διαβίβαση,

την ακρίβεια, την εννοιολογική συμμόρφωση και τις αναθεωρήσεις. Αυτά τα ελάχιστα πρότυπα ορίζονται στο Παράρτημα 4 του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ.

## **7 Μη συμμετέχοντα κράτη-μέλη**

Ο Κανονισμός αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ ισχύει μόνο για τα συμμετέχοντα κράτη-μέλη, εφόσον ως κανονισμός βάσει του Άρθρου 34.1 του Καταστατικού δεν παρέχει δικαιώματα ούτε επιβάλλει υποχρεώσεις στα κράτη-μέλη με παρέκκλιση (Άρθρο 43.1 του Καταστατικού) και στη Δανία (Άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία) και δεν εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο (Άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας).

Ωστόσο, το Άρθρο 5 του Καταστατικού σχετικά με την αρμοδιότητα της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ στο στατιστικό τομέα και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου ισχύουν για όλα τα

κράτη-μέλη. Αυτό, σε συνδυασμό με το Άρθρο 10 (πρώην Άρθρο 5) της Συνθήκης, συνεπάγεται και υποχρέωση των μη συμμετεχόντων κρατών-μελών να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν σε εθνικό επίπεδο όλα τα μέτρα που θεωρούν κατάλληλα ώστε να προβαίνουν στη συλλογή των στατιστικών πληροφοριών που απαιτούνται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης υποβολής στατιστικών στοιχείων στην ΕΚΤ, καθώς και έγκαιρη προετοιμασία στον τομέα της στατιστικής ώστε να γίνουν συμμετέχοντα κράτη-μέλη. Η υποχρέωση αυτή διατυπώθηκε ρητώς στο Άρθρο 4 και στην αιτιολογική σκέψη αριθ. 17 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου. Για λόγους διαφάνειας η εν λόγω ειδική υποχρέωση επαναλαμβάνεται στις αιτιολογικές σκέψεις του Κανονισμού αριθ. ΕΚΤ/1998/16 της ΕΚΤ.



## Παράρτημα 5

### Οι ιστοσελίδες του Ευρωσυστήματος

Κεντρική τράπεζα	Ιστοσελίδα
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	<a href="http://www.ecb.int">www.ecb.int</a>
Εθνική Τράπεζα του Βελγίου (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique)	<a href="http://www.nbb.be">www.nbb.be</a> ή <a href="http://www.bnb.be">www.bnb.be</a>
Ομοσπονδιακή Τράπεζα της Γερμανίας (Deutsche Bundesbank)	<a href="http://www.bundesbank.de">www.bundesbank.de</a>
Τράπεζα της Ελλάδος	<a href="http://www.bankofgreece.gr">www.bankofgreece.gr</a>
Τράπεζα της Ισπανίας (Banco de España)	<a href="http://www.bde.es">www.bde.es</a>
Τράπεζα της Γαλλίας (Banque de France)	<a href="http://www.banque-france.fr">www.banque-france.fr</a>
Κεντρική Τράπεζα της Ιρλανδίας (Central Bank of Ireland)	<a href="http://www.centralbank.ie">www.centralbank.ie</a>
Τράπεζα της Ιταλίας (Banca d'Italia)	<a href="http://www.bancaditalia.it">www.bancaditalia.it</a>
Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου (Banque centrale du Luxembourg)	<a href="http://www.bcl.lu">www.bcl.lu</a>
Τράπεζα της Ολλανδίας (De Nederlandsche Bank)	<a href="http://www.dnb.nl">www.dnb.nl</a>
Εθνική Τράπεζα της Αυστρίας (Oesterreichische Nationalbank)	<a href="http://www.oenb.at">www.oenb.at</a>
Τράπεζα της Πορτογαλίας (Banco de Portugal)	<a href="http://www.bportugal.pt">www.bportugal.pt</a>
Τράπεζα της Φινλανδίας (Suomen Pankki)	<a href="http://www.bof.fi">www.bof.fi</a>

## Παράρτημα 6

### Διαδικασίες και κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αντισυμβαλλομένων προς τις υποχρεώσεις τους

#### I Χρηματικές ποινές

Σε περίπτωση που ένας αντισυμβαλλόμενος παραβαίνει τους κανόνες της δημοπρασίας,<sup>1</sup> των διμερών συναλλαγών,<sup>2</sup> τους κανόνες για τη χρήση περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλειας<sup>3</sup> ή τις διαδικασίες κλεισίματος τέλους ημέρας και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης,<sup>4</sup> το Ευρωσύστημα επιβάλλει χρηματικές ποινές, ως εξής:

(i) Σε περίπτωση παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες, τις διμερείς συναλλαγές και τη χρήση ασφαλειών, για καθεμία από τις δύο πρώτες παραβάσεις που θα συμβούν μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο επιβάλλεται χρηματική ποινή. Οι χρηματικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης προσαυξημένο κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες.

- Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές, οι χρηματικές ποινές υπολογίζονται ως το γινόμενο του ύψους των υπολειπόμενων ασφαλειών ή των μετρητών που δεν ήταν σε θέση να προσφέρει ο αντισυμβαλλόμενος επί το συντελεστή 7/360.
- Προκειμένου περί παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τη χρήση ασφαλειών, οι χρηματικές ποινές υπολογίζονται ως το γινόμενο της αξίας των μη αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων (ή των περιουσιακών στοιχείων που δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει ο συγκεκριμένος αντισυμβαλλόμενος) που (1) παρέδωσε ο αντισυμβαλλόμενος σε μια ΕθνΚΤ ή στην ΕΚΤ ή (2) δεν απέσυρε ο αντισυμβαλλόμενος μετά από περίοδο

χάριτος 20 εργάσιμων ημερών μετά την επέλευση του συμβάντος, συνεπεία του οποίου τα αποδεκτά περιουσιακά στοιχεία κατέστησαν μη αποδεκτά ή δεν μπορούν πλέον να χρησιμοποιηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο, επί το συντελεστή 1/360.

(ii) Κατά την πρώτη παράβαση των κανόνων που αφορούν τις διαδικασίες κλεισίματος τέλους ημέρας ή την πρόσβαση στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης, οι χρηματικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν υπολογίζονται σε 5 εκατοστιαίες μονάδες. Σε περίπτωση επανειλημμένων παραβάσεων, το επιτόκιο ποινής προσαυξάνεται κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες για κάθε νέα παράβαση που σημειώνεται μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο και εφαρμόζεται επί του ποσού της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.<sup>5</sup>

1 Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να μεταβιβάσει επαρκή ποσότητα περιουσιακών στοιχείων ως ασφάλεια για το διακανονισμό του ποσού της ρευστότητας η οποία του κατανεμήθηκε με πράξη παροχής ρευστότητας ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσό μετρητών για το διακανονισμό του ποσού το οποίο του κατανεμήθηκε με πράξη απορρόφησης ρευστότητας.

2 Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος αδυνατεί να παραδώσει επαρκή ποσότητα αποδεκτών περιουσιακών στοιχείων ή αδυνατεί να καταβάλει επαρκές ποσόν μετρητών για το διακανονισμό του ποσού που έχει συμφωνηθεί με διμερείς συναλλαγές.

3 Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος χρησιμοποιεί περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν είναι αποδεκτά ή δεν είναι πλέον αποδεκτά (ή δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από το συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο) ως ασφάλεια για ανεξόφλητη πίστωση.

4 Ισχύει εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος έχει στο τέλος της ημέρας αρνητικό υπόλοιπο στο λογαριασμό διακανονισμού του και δεν πληροί τις προϋποθέσεις πρόσβασης στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης.

5 Χρηματικές ποινές σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τους κανόνες για τη χρήση περιουσιακών στοιχείων που θεωρούνται αποδεκτά μόνο για τους σκοπούς της ενδομερήσιας πίστωσης προβλέπονται μόνο στο νομικό πλαίσιο του συστήματος TARGET. Οι εν λόγω περιπτώσεις μη συμμόρφωσης δεν καλύπτονται από την παρούσα Κατευθυντήρια Γραμμή.

## 2 Μη χρηματικές ποινές

Το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση παραβάσεων των κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές, καθώς και των κανόνων σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία, ως ακολούθως:

*α. Αναστολή μετά από παραβάσεις κανόνων που αφορούν τις δημοπρασίες και τις διμερείς συναλλαγές*

Σε περίπτωση που σημειώνεται και τρίτη ομοειδής παράβαση μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο, το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου στις προσεχείς ομοειδείς πράξεις ανοικτής αγοράς που θα εκτελεστούν με τις ίδιες διαδικασίες και με ημερομηνία έναρξης κατά τη διάρκεια ορισμένης χρονικής περιόδου, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που περιγράφονται στην Ενότητα Ι. Η αναστολή εφαρμόζεται σύμφωνα με την εξής κλίμακα:

- (i) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό έως και 40% των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί ένα μήνα.
- (ii) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 40% και 80% των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί δύο μήνες.
- (iii) Εάν το ύψος των υπολειπόμενων ασφαλειών ή μετρητών ανέρχεται σε ποσοστό μεταξύ 80% και 100% των συνολικών ασφαλειών ή των μετρητών που έπρεπε να παραδοθούν κατά την τρίτη παράβαση, επιβάλλεται αναστολή επί τρεις μήνες.

Οι παραπάνω χρηματικές ποινές και τα μέτρα αναστολής ισχύουν, με επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην υποενότητα γ κατωτέρω, και για οποιαδήποτε άλλη διαδοχική παράβαση που σημειώνεται κατά τη διάρκεια εκάστου δωδεκαμήνου.

*β. Αναστολή μετά από παραβάσεις κανόνων που αφορούν την παροχή ασφαλειών*

Εάν σημειωθεί και τρίτη ομοειδής παράβαση μέσα στο ίδιο δωδεκάμηνο, το Ευρωσύστημα αναστέλλει τη συμμετοχή του αντισυμβαλλομένου στην προσεχή πράξη ανοικτής αγοράς, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με την Ενότητα Ι ανωτέρω.

Οι παραπάνω χρηματικές ποινές και τα μέτρα αναστολής ισχύουν, με επιφύλαξη όσων προβλέπονται στην υποενότητα γ κατωτέρω και για οποιαδήποτε άλλη διαδοχική παράβαση που σημειώνεται κατά τη διάρκεια εκάστου δωδεκαμήνου.

*γ. Αναστολή της πρόσβασης σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής για ορισμένο χρονικό διάστημα σε εξαιρετικές περιπτώσεις*

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν το απαιτεί η σοβαρότητα της παράβασης ή των παραβάσεων και λαμβανομένων ιδίως υπόψη των ποσών που αφορούν οι παραβάσεις, καθώς και της συχνότητας ή της διάρκειας των παραβάσεων, είναι δυνατόν να εξεταστεί το ενδεχόμενο, πέραν της χρηματικής ποινής όπως υπολογίζεται σύμφωνα με την Ενότητα Ι ανωτέρω, να ανασταλεί και η πρόσβαση του αντισυμβαλλομένου σε όλες τις μελλοντικές πράξεις νομισματικής πολιτικής επί ένα τρίμηνο.

δ. *Ιδρύματα ευρισκόμενα σε άλλα κράτη-μέλη*

Το Ευρωσύστημα δύναται επίσης με απόφασή του να ορίσει αν το μέτρο της αναστολής που προτείνεται να ληφθεί κατά

του παραβάτη αντισυμβαλλομένου θα ισχύει και για τα υποκαταστήματα του ίδιου ιδρύματος που ευρίσκονται σε άλλα κράτη-μέλη.



